ART HOUSE

Harjoitus tekee mestarin

Suomen kielen keskitason harjoituksia maahanmuuttajille

2

Marja-Liisa Saunela

Harjoitus tekee mestarin 2

Marja-Liisa Saunela

Harjoitus tekee mestarin 2

Suomen kielen keskitason harjoituksia maahanmuuttajille

Art House

© Art House Oy ja Marja-Liisa Saunela

ISBN: 978-951-884-432-0
KL: K 88.207

Art House
Bulevardi 19 C
00120 Helsinki
(09) 694 0752
myynti@arthouse.fi
www.arthouse.fi

Kansi: Mediakettu Jari Peurajärvi
Taitto: DTP Sisko Honkala
Painopaikka: AS Pakett, Tallinna 2008

SISÄLLYS

Kirjan käyttäjälle 7

1. Abessiivi 9
TEHTÄVIÄ: Abessiivi 10

2. Instruktiivi 13
TEHTÄVIÄ: Instruktiivi 14

3. Komitatiivi 18
TEHTÄVIÄ: Komitatiivi 20

4. Indefiniittipronominit 25
TEHTÄVIÄ: Indefiniittipronominit 28

5. Lauseiden yhdistäminen 33
Päälauseet 33
Sivulauseet 33
TEHTÄVIÄ: Konjunktioalkuiset lauseet 38
TEHTÄVIÄ: Kysyvät sivulauseet 44
TEHTÄVIÄ: Relatiiviset sivulauseet 47
TEHTÄVIÄ: Sivulausetyypit 51

6. Transitiiviset ja intransitiiviset verbit 54
TEHTÄVIÄ: Transitiiviset ja intransitiiviset verbit 55

7. Partisiipit 61
Aktiivin 1. partisiippi 64
TEHTÄVIÄ: Aktiivin 1. partisiippi 67

Aktiivin 2. partisiippi 79
TEHTÄVIÄ: Aktiivin 2. partisiippi 81

Passiivin 1. partisiippi 87
TEHTÄVIÄ: Passiivin 1. partisiippi 89

Passiivin 2. partisiippi 96
TEHTÄVIÄ: Passiivin 2. partisiippi 98

Agenttipartisiippi 104
TEHTÄVIÄ: Agenttipartisiippi 106

Kieltopartisiippi 116
TEHTÄVIÄ: Kieltopartisiippi 118

TEHTÄVIÄ: Kaikki partisiipit 123

Partisiippien erikoiskäyttöä 132
TEHTÄVIÄ: Partisiippien erikoiskäyttöä 135

8. Finaalirakenne 148
TEHTÄVIÄ: Finaalirakenne 151

9. Modaalirakenne 156
TEHTÄVIÄ: Modaalirakenne 158

10. Temporaalinen lauseenvastike 162
TEHTÄVIÄ: Temporaalinen lauseenvastike 165

11. Kertova lauseenvastike 181
TEHTÄVIÄ: kertova lauseenvastike 184

KERTAUSTEHTÄVIÄ 206

KIRJAN KÄYTTÄJÄLLE

Harjoitus tekee mestarin -kirjasarjan ensimmäinen ja toinen osa on tarkoitettu aikuisille maahanmuuttajille, jotka ovat jo aikaisemmin perehtyneet suomen kielen perusrakenteisiin.

Kirjat on suunniteltu koulutuksissa käytettäviä suomen kielen oppikirjoja täydentäväksi tehtävämateriaaliksi. Tehtävät on laadittu sellaisten aikuisopiskelijoiden tarpeisiin, jotka tavoittelevat yleisten kielitutkintojen keskitason taitotasoa (3–4) ja jotka kokevat tarvitsevansa sujuvan toiminnallisen kielitaidon saavuttamiseksi kielitietolähtöisen harjoitusmateriaalin avulla rakennettua vankkaa teoriapohjaa.

Harjoitukset sopivat kielen keskeisten rakenteiden kertaamiseen esimerkiksi koti- ja etätehtävinä. Suuri osa harjoituksista on laadittu sellaiseen muotoon, että opiskelijan on mekaanisen suorittamisen lisäksi paneuduttava myös lauseiden sisältöjen ymmärtämiseen. Harjoituksissa on otettu huomioon kielen osaamisen eri alueita: rakenteita, sanastoa, kirjoitetun tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista. Tehtävien avulla harjoitellaan erityisesti niitä rakenteita, jotka esiintyvät taajaan suomen kielessä.

Harjoitus tekee mestarin 1: suomen kielen perusharjoituksia maahanmuuttajille -kirjan tehtävissä kerrattiin jo perusopinnoista tuttuja, mutta usein vielä keskitasonkin kielitaitoon tähtäävien opintojen alkuvaiheessa ongelmia tuottavia perusrakenteita, joiden sujuvan käytön oppiminen vaatii runsaasti toistoa. Pääpaino oli muoto-opin kysymyksissä. Kirjassa käytiin läpi muiden muassa verbien aikamuodot ja tapaluokista imperatiivi ja konditionaali.

Harjoitus tekee mestarin 2: suomen kielen keskitason harjoituksia maahanmuuttajille -kirjan tehtävissä keskitytään kirjoitetulle kielelle tyypillisiin rakenteisiin, joiden vähintäänkin passiivinen hallinta on välttämätöntä jo tavallisen sanomalehtitekstin

ymmärtämiseksi. Tehtävät auttavat keskitason kielitutkintoon valmentautuvaa opiskelijaa ennen kaikkea monimutkaisten rakenteiden takia vaikeasti avautuvien tekstien ymmärtämisessä. Aktiivisen kirjallisen kielitaidon harjoittamiseksi laaditut tehtävät soveltuvat hyvin myös yleisten kielitutkintojen ylimmille tasoille (5–6) tähtäävien opiskelijoiden harjoitusmateriaaliksi. Pääpaino on lauseopissa, lauseiden yhdistämisessä, partisiippien käytössä ja lauseenvastikkeissa, mutta tehtävissä esitellään myös nykysuomessa harvinaisemmat sijamuodot.

Molemmissa kirjoissa tehtäväkokonaisuuksia edeltävät tiivistetyt teoriaosuudet, ja mahdollisuuksien mukaan asiat on niissä esitetty havainnollisin taulukoin. Kirjojen lopussa on harjoituksia kertaavia monivalintatehtäviä.

Harjoitus tekee mestarin 3: suomen kielen syventäviä harjoituksia maahanmuuttajille keskittyy sanojen muodostamiseen johtamalla ja yhdistämällä, sanojen merkityksiin sekä sanontoihin ja sananlaskuihin. *Harjoitus tekee mestarin 4: lisäharjoituksia yleiseen kielitutkintoon valmistautumista varten* taas valmentaa opiskelijaa yleisten kielitutkintojen suomen kielen keskitason kokeeseen. Kirjassa on runsaasti tekstinymmärtämisharjoituksia sekä tehtäviä, joissa pystyy muun muassa monipuolistamaan sanavarastoaan, kertaamaan erilaisia rakenteita ja kehittymään kirjoittajana.

1. ABESSIIVI

Ilman mitä? Ilman ketä?

Pääte: -tta/-ttä

Abessiivin sijapääte lisätään yksikön genetiivivartaloon. Monikossa päätteen edelle merkitään monikon tunnus i.

Abessiivin muodostus

Yksikkö		
Nominatiivi	**Genetiivi**	**Abessiivi**
vene	venee/n	vene**että** (vrt. partitiivi: vene**ttä**)
sormus	sormukse/n	sormuks**etta**
Monikko		
Nominatiivi	**Genetiivi**	**Abessiivi**
sukka	suka/n	suk**itta**
sääntö	säännö/n	säännö**ittä**

Abessiivin funktiot

Abessiivi kertoo, **mitä tai ketä ilman jotain tehdään tai ollaan**.

Nykyään ei voi elää **rahatta** (= ilman rahaa).
Hän teki tehtävän valmiiksi **vaikeuksitta** (= ilman vaikeuksia).

Abessiivi on tavallinen myös monissa **sananlaskuissa**.

Joka **kuritta** kasvaa, se **kunniatta** kuolee.
Sepän hevonen ja suutarin akka ovat aina **kengittä**.
Joka **syyttä** suuttuu, se **lahjatta** leppyy.
Puheitta paras.

TEHTÄVIÄ: ABESSIIVI

TEHTÄVÄ 1

Korvaa lihavoidut ilmaukset abessiivilla. Käytä yksikköä tai monikkoa.

1. Älä lähde ulos lakitta **(ilman lakkia)**!
2. Mies tuhlasi _____ **(ilman surua)** kaikki perintörahat.
3. Hän vaelsi kaupungilla _____ **(ilman päämäärää)**.
4. Teflonpannussa voi paistaa ruokaa _____ **(ilman rasvaa)**.
5. Kukaan ei selviä elämästä _____ **(ilman ongelmia)**.
6. Toipilas pystyy jo kävelemään _____ **(ilman kainalosauvoja)**.
7. Menestystä ei saavuteta _____ **(ilman uhrauksia)**.
8. Poliisi kehotti kidnappaajaa antautumaan _____ **(ilman ehtoja)**.
9. Hammas poistetaan puudutuksessa _____ **(ilman kipuja)**.
10. Me matkustimme _____ **(ilman kiirettä)**.
11. Neuvottelut päättyivät _____ **(ilman tulosta)**.
12. Mies selvisi rikoksesta _____ **(ilman rangaistusta)**.
13. Kotiäidit tekevät työtä _____ **(ilman korvausta)**.
14. Pommi räjähti _____ **(ilman varoitusta)**.
15. Sinä voit unohtaa _____ **(ilman huolta)** koko asian.
16. Sotilaat eivät saa poistua kasarmialueelta _____ **(ilman lupaa)**.
17. Orkesteri soitti koko illan _____ **(ilman taukoa)**.
18. Naiset eivät lähde mielellään ulos _____ **(ilman meikkiä)**.

TEHTÄVÄ 2

Ilmaise lihavoidut abessiivit muilla samamerkityksisillä rakenteilla, esimerkiksi ilman jotakin -rakenteella. Huomaa, että ilman-rakenne ei käy kaikkiin tapauksiin.

1. He kulkivat metsässä kolme päivää **vedettä ja ruoatta**.
   Ilman vettä ja ruokaa
2. Hän haluaa kahvinsa aina **sokeritta**. _____
3. Minä voin jo niin hyvin, että pärjään **lääkkeittä**.
   _____
4. Äidit jäävät usein **kiitoksetta**. _____
5. Lapset juoksivat ulos **kengittä ja sukitta**. _____
6. Keittiö on vielä **verhoitta**. _____
7. EU-kansalaiset voivat matkustaa unionin alueella **passitta**.
   _____
8. Monet lapset kasvavat **rakkaudetta**. _____
9. Jäävätkö vanhukset Suomessa **hoidotta**? _____
10. Isoäiti sai nukkua pois **tuskitta**. _____

TEHTÄVÄ 3

Korvaa lihavoidut lauseet lauseilla, joissa käytät yksikön tai monikon abessiivia. Valitse oikea substantiivi luettelosta.

1. **Tämä laki koskee aina kaikkia.**
   Tämä laki koskee poikkeuksetta kaikkia.
2. **Jääkiekko-ottelu päättyi 0–0.**
   Jääkiekko-ottelu päättyi _____.
3. **Vapaaehtoistyöntekijät tekevät työtä ilmaiseksi.**
   Vapaaehtoistyöntekijät tekevät työtä _____.
4. **Saunaan mennään alastomana.**
   Saunaan mennään _____.

5. **Rekan kuljettaja selvisi kolarista täysin vahingoittumattomana.**

Rekan kuljettaja selvisi kolarista _____.

6. **Hän lähti rohkeasti taisteluun.**

Hän lähti _____ taisteluun.

7. **Omaishoitajat tekevät työtä ympäri vuorokauden.**

Omaishoitajat tekevät työtä _____.

8. **Lapset oppivat helposti puhumaan vieraita kieliä.**

Lapset oppivat _____ puhumaan vieraita kieliä.

9. **Ihmiset voivat liikkua vapaasti EU:n alueella.**

Ihmiset voivat liikkua _____ EU:n alueella.

10. **Mainoksessa hälyttimen ostajille luvattiin suorittaa laitteen asennus ilman maksua.**

Mainoksessa hälyttimen ostajille luvattiin suorittaa asennus _____.

11. **Mielenosoitus sujui rauhallisesti.**

Mielenosoitus sujui _____.

12. **Kaikki poliitikot kannattavat uutta lakia.**

Poliitikot kannattavat uutta lakia _____.

13. **Poliisin mukaan kyse on aivan varmasti henkirikoksesta.**

Poliisin mukaan kyse on _____ henkirikoksesta.

maali	**naarmu**	**palkka**	**epäilys**
vuoro	**pelko**	**este**	**veloitus**
poikkeus	**vaiva**	**välikohtaus**	**vaate**
varaus			

2. INSTRUKTIIVI

Kuinka? Millä tavalla? Millä tavoin? Minkä avulla?

Pääte: -n

Instruktiivista on tavallisesti käytössä vain monikkomuoto. Instruktiivi muodostetaan liittämällä sijapääte -n genetiivivartaloon. i on monikon tunnus.

Instruktiivin muodostus

Nominatiivi	Genetiivi	Monikon instruktiivi
siipi	siive/n	**siivin** (vrt. mon. gen.: siipien)
hammas	hampaa/n	**hampain** (vrt. mon. gen.: hampaiden)
ehto	ehdo/n	**ehdoin** (vrt. mon. gen.: ehtojen)

Instruktiivin funktiot

Instruktiivi kertoo, **kuinka, millä tavalla tai minkä avulla jotain tehdään**.

Hän puhui ongelmasta **suorin sanoin**.
Tyttö piteli köydestä **kaksin käsin**.
Poimin liinan pöydältä **hampain**.
Viinirypäleitä tallattiin **paljain jaloin**.

Instruktiivi on tavallinen myös monissa **sananlaskuissa** ja **idiomeissa**.

Ota **löysin rantein**!
Hyvästä pitää pitää kiinni **kynsin hampain**.
Kaksin aina kaunihimpi.
Sain kaapin auki **hädin tuskin**.
Lapsi ryömii jo **nelin kontin**.
Menin sinne **jalan**.

TEHTÄVIÄ: INSTRUKTIIVI

TEHTÄVÄ 1

Muuta lihavoidut ilmaukset instruktiiviin.

1. Lapset tulivat hiihtämästä punaisin poskin (**punainen poski**).
2. Pianisti soittaa _____ (**notkea sormi**).
3. Yleisö osoitti taiteilijalle suosiotaan _____ (**taputus ja bravo-huuto**).
4. Valtionpäämiehet vastaanotetaan _____ (**juhlallinen seremonia**).
5. Ihmiset kommunikoivat myös _____ (**ilme ja ele**).
6. Mies rikastui _____ (**vilpillinen keino**).
7. Valtio tukee yrityksiä _____ (**suuri summa**).
8. Lakiehdotus meni läpi eduskunnassa _____ (**selvä ääni**).
9. Ballerinat tanssivat _____ (**sulava liike**).
10. Rehtori puuttui koulukiusaamiseen _____ (**tiukka ote**).

TEHTÄVÄ 2

Muuta lihavoidut ilmaukset instruktiiviin.

1. Joutsenet lentävät valkoisin siivin (**valkoinen siipi**).
2. Hän valmistui yliopistosta _____ (**erinomainen arvosana**).
3. Me hyvästelimme ystävämme _____ (**surullinen mieli**).

4. Tämä poliitikko pääsi valtaan _____ (**valheellinen lupaus**).
5. Oppiminen edistyy _____ (**pieni askel**).
6. Laittomat maahanmuuttajat ylittävät rajan _____ (**väärennetty paperi**).
7. Armeijan joukot tulittivat kaupunkia _____ _____ (**konekivääri ja panssarivaunu**).
8. Varoitus oli kirjoitettu kylttiin _____ (**suuri kirjain**).

TEHTÄVÄ 3

Korvaa lihavoidut sanat sopivilla instruktiivi-ilmauksilla. Valitse oikea ilmaus luettelosta.

1. Hän tekee työnsä **rennosti**.
   Hän tekee työnsä löysin rantein
2. Kuuntelin uutista **hämmentyneenä**.
   Kuuntelin uutista _____.
3. Skandaali yritettiin peitellä **huomaamatta**.
   Skandaali yritettiin peitellä _____
4. Hän suostui ehdotukseen **vastahakoisesti**.
   Hän suostui ehdotukseen _____.
5. Taulu on seinällä **ylösalaisin**.
   Taulu on seinällä _____.
6. Lapset nauttivat leikeistä **estottomasti**.
   Lapset nauttivat leikeistä _____.
7. Olin niin heikossa kunnossa, että pystyin **juuri ja juuri** kävelemään.
   Olin niin heikossa kunnossa, että pystyin _____ kävelemään.

8. Miksi sinä etsit **tahallasi** ongelmia?

   Miksi sinä etsit ongelmia _____.

9. Suklaatehtaan työntekijät saavat syödä suklaata **niin paljon kuin haluavat**.

   Suklaatehtaan työntekijät saavat syödä suklaata _____.

10. Saanko lainata sanakirjaasi? **Totta kai!**

    Saanko lainata sanakirjaasi? _____!

vähin äänin	**pitkin hampain**	**sekavin tuntein**
väärin päin	**mielin määrin**	**kaikin mokomin**
hädin tuskin	**ehdoin tahdoin**	**löysin rantein**
täysin rinnoin		

TEHTÄVÄ 4

Muodosta luettelon ilmauksista instruktiivit ja korvaa lihavoidut ilmaukset niillä.

1. Hän selvisi onnettomuudesta **vahingoittumattomana**.

   Hän selvisi onnettomuudesta ehjin nahoin.

2. Lapsi juoksee nurmikolla **ilman sukkia ja kenkiä**.

   Lapsi juoksee nurmikolla _____.

3. Hän piti **itsepintaisesti** kiinni päätöksestä.

   Hän piti _____ kiinni päätöksestä.

4. Sivistyneet ihmiset suhtautuvat uusiin asioihin **ennakkoluulottomasti**.

   Sivistyneet ihmiset suhtautuvat uusiin asioihin _____.

5. Kissaeläimet liikkuvat **hiljaa**.

   Kissaeläimet liikkuvat _____.

6. Nainen avasi kirjeen **pelokkaana ja jännittyneenä**.

   Nainen avasi kirjeen _____.

7. Joskus meidän täytyy selviytyä ongelmista **ilman apua**.

   Joskus meidän täytyy selviytyä ongelmista _____.

8. Istuimme koko päivän junassa **saamatta ruokaa**.

Istuimme koko päivän junassa _____.

9. Minä muistelen entistä opettajaani **hyvällä**.

Minä muistelen entistä opettajaani _____.

10. Me lähdimme matkalle **toiveikkaina**.

Me lähdimme matkalle _____.

11. Tekniikka kehittyi 1900-luvulla **nopeasti**.

Tekniikka kehittyi 1900-luvulla _____.

ehjä nahka	**paljas jalka**	**oma voima**
äänetön askel	**tyhjä vatsa**	**suuri harppaus**
lämmin ajatus	**avoin mieli**	**suuri odotus**
vapiseva käsi	**kynsi ja hammas**	

3. KOMITATIIVI

Minkä/kenen kanssa? Minkä/kenen seurassa? Mikä on kiinteästi mukana/lähellä?

Pääte: -ne

Komitatiivi muodostetaan liittämällä sijapääte monikon vartaloon ja lisäämällä sijapäätteen jälkeen omistusliite, possessiivisuffiksi (-ni, -si, -en, -mme, -nne, -en). Possessiivisuffiksi lisätään substantiiviin, mutta ei sen määritteenä olevaan adjektiiviin.

Nominatiivi	Mon. illatiivi	Komitatiivi
käsi	käsi/in	käsi**ne**/ni, -si, -en jne.
kauppa	kauppoi/hin	kauppoi**ne**/ni, -si, -en jne.
silta	siltoi/hin	silto**ine**/ni, -si, -en jne.
lapsi	lapsi/in	lapsi**ne**/ni, -si, -en jne.

Hän hymyili kuvassa **valkoisine hampaineen**.
Seepra **mustine raitoineen** näyttää hauskalta.

Pääsanan sijamuoto ei vaikuta komitatiiviin.
Puistossa on äitejä **pienine lapsineen**.

Komitatiivi on aina monikossa, vaikka sen merkitys olisi yksiköllinen. Konteksti kertoo, onko kysymys yhdestä vai monesta.
Mies käveli kadulla **koirineen**.

Komitatiivin funktiot

Komitatiivilla kuvataan **omistussuhdetta tai jonkinlaista kiinteää kuulumista**; merkitys on monesti 'jonkun/jonkin (omistamansa / hallussaan olevan) kanssa'.

Presidentti saapui juhlaan **puolisoineen**.
(= Presidentti ja hänen puolisonsa saapuivat juhlaan.)
Me kävelimme asemalle **painavine matkalaukkuinemme**.
(= me ja meidän painavat laukkumme)

Kirkko **korkeine torneineen** sijaitsee kaupungin keskustassa.
(= kirkko ja sen korkeat tornit)
Itä-Suomi **puhtaine järvineen** houkuttelee luontomatkailijoita.
(= Itä-Suomi ja sen puhtaat järvet)

TEHTÄVIÄ: KOMITATIIVI

TEHTÄVÄ 1

Muuta lihavoidut ilmaukset komitatiiviin.

1. Herrat daameineen (**daamiensa kanssa**) aloittivat valssin.
2. Keitetäänkö perunat _____ (**kuorien kanssa**)?
3. Juna _____ (**vaunujen kanssa**) suistui raiteilta.
4. Anteeksi, että taas vaivasin sinua _____ (**ongelmieni kanssa**).
5. Morsian asteli kirkkoon _____ (**morsiustyttöjensä kanssa**).
6. Häivy täältä _____ (**rahojesi kanssa**)!
7. Pojat lähtivät urheilukentälle _____ (**kavereidensa kanssa**).
8. Me olemme vain ihmisiä _____ (**heikkouksiemme kanssa**).
9. Presidentti saapui juhlaan _____ (**adjutanttiensa kanssa**).
10. Tyttö näytti _____ (**kiharien hiuksiensa kanssa**) prinsessalta.
11. Kesämökki _____ (**rantasaunan kanssa**) kuuluu suomalaiseen kesänviettoon.
12. Hirvi _____ (**vasansa kanssa**) juoksi tien yli.

TEHTÄVÄ 2

Muuta lihavoidut ilmaukset komitatiiviin.

1. Kiinteistö myydään irtaimistoineen (**irtaimiston kanssa**).
2. Talo _____ (**tontin kanssa**) myytiin pakkohuutokaupassa.
3. Velka täytyy aina maksaa _____ (**korkojen kanssa**).
4. Auton hinta _____ (**lisävarusteiden kanssa**) on 55 000 euroa.
5. Konsertissa esiintyi Juice Leskinen _____ (**yhtyeensä kanssa**).
6. Bruttopalkka tarkoittaa palkkaa _____ (**veron kanssa**).
7. Hänen palkkansa _____ (**ylityökorvausten kanssa**) on todella hyvä.
8. Hakemus _____ (**liitteiden kanssa**) on lähetettävä viimeiseen hakupäivään mennessä alla olevaan osoitteeseen.
9. Lähetä tilaus _____ (**yhteystietojesi kanssa**) alla olevaan osoitteeseen!
10. Mitä matka tulee maksamaan _____ (**kaikkien kulujen kanssa**)?

TEHTÄVÄ 3

Muodosta luettelon ilmauksista komitatiivi ja täydennä lauseet niillä.

1. Japanilainen kulttuuri geishoineen ja teeseremonioineen on aina kiehtonut myös länsimaalaisia.
2. Rooma _____ on yksi Euroopan vanhimmista kulttuurikeskuksista.
3. Latinalaiset tanssit _____ viehättävät myös suomalaisia.

4. 1960-luku _____ oli suuren murroksen aikaa.
5. Galápagossaaret _____ on biologien tärkeä tutkimuskohde.
6. Sikstuksen kappeli _____ on Vatikaanin suosituimpia nähtävyyksiä.
7. Aasia _____ houkuttelee eurooppalaisia yrityksiä investoimaan sinne.
8. Optikkoliikkeestä saa nyt linssit _____ puoleen hintaan.
9. Lentokone _____ putosi pian nousun jälkeen.
10. Lapin talvi _____ houkuttelee varsinkin japanilaisia turisteja.

jättiläiskilpikonnat
geishat ja teeseremoniat
rajattomat markkinat
miehistö ja matkustajat
upeat kattofreskot
minihameet ja hipit
eksoottiset revontulet
kiihkeät rytmit
antiikinaikaiset rakennukset
kehykset

TEHTÄVÄ 4

Muuta lihavoidut ilmaukset komitatiiviin.

1. Paimen **ja hänen lampaansa** vaeltavat nummella.
   Paimen lampaineen vaeltaa nummella.
2. Sorsa **ja sen poikaset** uivat lammessa.
   Sorsa _____ ui lammessa.
3. Safarilla voi nähdä leijonia **ja niiden pentuja**.
   Safarilla voi nähdä leijonia _____.
4. Veljeni **ja hänen kaverinsa** lähtivät pelaamaan jalkapalloa.
   Veljeni lähti _____ pelaamaan jalkapalloa.

5. Hääpari **ja heidän vieraansa** tanssivat aamuyöhön asti.
   Hääpari _____ tanssi aamuyöhön asti.
6. Presidentti **ja hänen henkivartijansa** astuivat ulos lentokoneesta.
   Presidentti _____ astui ulos lentokoneesta.
7. Sotapäällikkö **ja hänen armeijansa** valtasivat kaupungin.
   Sotapäällikkö _____ valtasi kaupungin.
8. Tehdaskaupungit **ja niiden korkeat savupiiput** kuuluvat pian historiaan.
   Tehdaskaupungit _____ kuuluvat pian historiaan.
9. Pyynikin kesäteatteri **ja sen pyörivä katsomo** aloitti toimintansa vuonna 1959.
   Pyynikin kesäteatteri _____ aloitti toimintansa vuonna 1959.
10. Pietari **ja sen lukuisat sillat** kiinnostavat matkailijoita.
    Pietari _____ kiinnostaa matkailijoita.

TEHTÄVÄ 5

Muodosta luettelon ilmauksista komitatiivit ja täydennä lauseet niillä.

1. Riikinkukko _____ värikkäine pyrstöineen _____ on komea lintu.
2. Joulupukki _____ on lapsille tuttu hahmo.
3. Maasturi _____ sopii metsätiellä ajamiseen.
4. Krokotiili _____ näyttää pelottavalta.
5. Savusaunat _____ olivat ennen osa maatalon pihapiiriä.
6. Charles Chaplinista _____ tuli yksi elokuvamaailman rakastetuimmista hahmoista.

7. Savonlinna _____
tunnetaan kaikkialla Suomessa.

8. New York _____
on USA:n tärkein liikekeskus.

9. Ihmisen elämä _____
on joskus vaikeaa.

10. Toimittajat saapuivat onnettomuuspaikalle
_____

suuri kita
korkea maavara
kuuluisat oopperajuhlat
valkoinen parta
knallihattu ja kävelykeppi
värikäs pyrstö
mikrofonit ja kamerat
huolet ja murheet
mustuneet seinät
valtavat pilvenpiirtäjät

4. INDEFINIITTIPRONOMINIT

jokainen, kaikki

Sijamuoto	jokainen	kaikki	
		yksikkö	monikko
nominatiivi	jokainen	kaikki	kaikki
partitiivi	jokaista	kaikkea	kaikkia
genetiivi	jokaisen	kaiken	kaikkien
inessiivi	jokaisessa	kaikessa	kaikissa
elatiivi	jokaisesta	kaikesta	kaikista
illatiivi	jokaiseen	kaikkeen	kaikkiin
adessiivi	jokaisella	kaikella	kaikilla
ablatiivi	jokaiselta	kaikelta	kaikilta
allatiivi	jokaiselle	kaikelle	kaikille
essiivi	jokaisena	kaikkena	kaikkina
translatiivi	jokaiseksi	kaikeksi	kaikiksi
abessiivi	jokaisetta	kaiketta	kaikitta
instruktiivi	–	–	kaikin
komitatiivi	–	–	kaikkine

Pronomini **jokainen** on yksikkömuotoinen, vaikka sen merkitys on monikollinen.

Pronominia **kaikki** käytetään yksikössä materia- ja abstraktisanoista, monikossa konkreettisista henkilöistä ja esineistä.

Jokainen kieli on erilainen. **Kaikki kielet** ovat erilaisia.
Ihmiset ovat pian käyttäneet **kaiken öljyn**, mitä maaperässä on.
Minä en ymmärrä **kaikkea**, mitä hän sanoo.

Kaikki tiet vievät Roomaan.
Laiskuus on **kaikkien paheiden** äiti.
Ei **kaikki** ole kultaa, mikä kiiltää.

jokin, joku

Sijamuoto	jokin		joku	
	yksikkö	monikko	yksikkö	monikko
nominatiivi	jokin	jotkin	joku	jotkut
partitiivi	jota(k)in	joita(k)in	jotakuta	joitakuita
genetiivi	jonkin	joidenkin	jonkun	joidenkuiden
inessiivi	jossa(k)in	joissa(k)in	jossakussa	joissakuissa
elatiivi	josta(k)in	joista(k)in	jostakusta	joistakuista
illatiivi	johonkin	joihinkin	johonkuhun	joihinkuihin
adessiivi	jolla(k)in	joilla(k)in	jollakulla	joillakuilla
ablatiivi	jolta(k)in	joilta(k)in	joltakulta	joiltakuilta
allatiivi	jollekin	joillekin	jollekulle	joillekuille
essiivi	jona(k)in	joina(k)in	jonakuna	joinakuina
translatiivi	joksikin	joiksikin	joksikuksi	joiksikuiksi
abessiivi	–	–	–	–
instruktiivi	–	–	–	–
komitatiivi	–	joinekin	–	joinekuine

yksi, eräs

Sijamuoto	yksi		eräs	
	yksikkö	monikko	yksikkö	monikko
nominatiivi	yksi	yhdet	eräs	eräät
partitiivi	yhtä	yksiä	erästä	eräitä
genetiivi	yhden	yksien	erään	eräiden
inessiivi	yhdessä	yksissä	eräässä	eräissä
elatiivi	yhdestä	yksistä	eräästä	eräistä
illatiivi	yhteen	yksiin	erääseen	eräisiin
adessiivi	yhdellä	yksillä	eräällä	eräillä
ablatiivi	yhdeltä	yksiltä	eräältä	eräiltä
allatiivi	yhdelle	yksille	eräälle	eräille
essiivi	yhtenä	yksinä	eräänä	eräinä
translatiiv	yhdeksi	yksiksi	erääksi	eräiksi
abessiivi	yhdettä	yksittä	eräättä	eräittä
instruktiivi	–	yksin	–	eräin
komitatiivi	–	yksine	–	eräine

Joku- tai **jokin**-pronominia käytetään, kun kertoja itsekään ei tiedä, kenestä tai mistä on kysymys. Joku- ja jokin-pronomineja voidaan käyttää myös ilman pääsanaa.

Jokin eläin nuo kolot on tehnyt. *(Kertoja ei tiedä, mikä.)*
Joku tulee! *(Kertoja ei tiedä, kuka.)*
Haluaisitko juoda **jotain**?
Täällä kävi **joku** mies. *(Kertoja ei tiedä, kuka.)*

Eräs-pronominia käytetään, kun kertoja tietää, mistä tai kenestä hän puhuu. Näissä tapauksissa voi käyttää myös **yksi**-pronominia.

Eräs mies kävi täällä. *(Kertoja tietää muttei sano, kuka.)*

Yksi-pronominia käytetään erityisesti silloin, kun halutaan erottaa yksi yksilö jostakin ryhmästä ja tämä henkilö ei jää kuulijalle tuntemattomaksi.

Yksi tapa ratkaista ongelma on aloittaa alusta.
(Kertoja korostaa, että kyseessä on yksi vaihtoehto useammasta.)
Yksi maan parhaista yliopistoista on Turun yliopisto.
(Kertoja kertoo samassa yhteydessä, mihin yksi viittaa.)

Eräs- ja yksi-pronominit vaativat pääsanan.

Kirjoitetussa kielessä **jokin**-pronominia käytetään, kun tarkoitetaan asioita ja esineitä, **joku**-pronominia, kun puhutaan henkilöstä. **Eräs**- ja **yksi**-pronomineja käytetään sekä esineistä että henkilöistä. Yksi-pronominia käytetään paljon puhekielessä: eräs-pronomini on puheessa harvinainen.

TEHTÄVIÄ: INDEFINIITTIPRONOMINIT

TEHTÄVÄ 1

Muuta lauseet niin, että käytät pronominia **kaikki** monikossa.

1. **Jokaisella ihmisellä** on haaveita.
   Kaikilla ihmisillä on haaveita.
2. **Jokaisessa autossa** on turvavyöt.
   _____ on turvavyöt.
3. **Jokainen vuosi** on erilainen.
   _____ ovat erilaisia.
4. **Jokainen Suomen kaupunki** on pieni.
   _____ ovat pieniä.
5. Hyvä esimies kohtelee **jokaista työntekijää** tasa-arvoisesti.
   Hyvä esimies kohtelee _____ tasa-arvoisesti.
6. **Jokaiseen uuteen kerrostaloon** asennetaan hissit.
   _____ asennetaan hissit.
7. **Jokaisesta palkasta** maksetaan tuloveroa.
   _____ maksetaan tuloveroa.
8. Lääkäri käy **jokaisen sairaan potilaan** luona.
   Lääkäri käy _____ luona.
9. **Jokaisella avioparilla** ei ole lapsia.
   _____ ei ole lapsia.
10. Pankkikortilla voi nostaa rahaa **jokaisesta pankkiautomaatista**.
    Pankkikortilla voi nostaa rahaa _____.
11. Me kysyimme tietä **jokaiselta vastaantulijalta**.
    Me kysyimme tietä _____.

12. Posti kuljetetaan **jokaiseen kotitalouteen**.
Posti kuljetetaan _____.

13. **Jokaisessa suuressa ikkunassa** on verhot.
_____ on verhot.

14. Meidän pitäisi harrastaa liikuntaa viikon **jokaisena päivänä**.
Meidän pitäisi harrastaa liikuntaa viikon
_____.

15. Äänestäminen on **jokaisen kansalaisen** velvollisuus.
Äänestäminen on _____
velvollisuus.

16. **Jokaiseen hintaan** sisältyy arvonlisävero.
_____ sisältyy arvonlisävero.

TEHTÄVÄ 2

Käytä pronominia **kaikki** oikeassa sijamuodossa yksikössä tai monikossa.

1. Minä haluan kiittää sinua kaikesta!
2. Uutinen julkaistiin _____ sanomalehdissä.
3. Presidenttipari kättelee itsenäisyyspäiväjuhlassa _____ vieraita.
4. Sanotaan, että rahan ahneus on _____ pahan alku ja juuri.
5. Joskus ihmettelen, onko tässä _____ mitään järkeä.
6. Kuka on syönyt _____ makeiset?
7. Minä yritän muistaa _____ sukulaisten syntymäpäivät.
8. Älä usko _____, mitä mainoksissa sanotaan!
9. Minä etsin avainta _____ mahdollisista paikoista.
10. Paljon terveisiä _____!
11. Hän on saanut elämältä _____, mistä hän lapsena haaveili.

12. Minä haluan auttaa sinua _____ mahdollisin keinoin.
13. Minä en pysty keskittymään _____ tämän melun keskellä.
14. Haluan toivottaa sinulle _____ hyvää!
15. Minä haluan miettiä tätä asiaa _____ rauhassa.

TEHTÄVÄ 3

Käytä pronomineja **jokainen** tai **kaikki** oikeassa sijamuodossa.

1. Jokaisessa _____ ihmisessä on jotakin hyvää.
2. _____ teillä on nopeusrajoituksia.
3. _____ maahanmuuttajalle tehdään kotoutumissuunnitelma.
4. Vanhemmat haluavat suojata lapsia _____ pahalta.
5. _____ puhelusta maksetaan paikallispuhelumaksu.
6. _____ merien vesi on suolaista.
7. Liikennesäännöt koskevat _____, joka liikkuu liikenteessä.
8. Joitteko te _____ viinin, mitä pullossa oli?
9. _____ säännöstä on olemassa poikkeus.
10. Hän lähetti hakemuksen _____ liitteineen Kelalle.
11. Sanotaan, että merimiehillä on morsian _____ satamassa.
12. Meissä _____ on omat virheemme.
13. Euroopan unionin kansalaiset voivat liikkua vapaasti _____ unionin alueen maissa.
14. Hän ei ollut enää sama ihminen _____ sen jälkeen, mitä oli tapahtunut.

TEHTÄVÄ 4

Käytä pronominia **jokin**, **joku**, **eräs** tai **yksi** oikeassa sijamuodossa. Huomaa, että joissain kohdissa vaihtoehtoja voi olla useampi kuin yksi.

1. Joku _____ koputtaa ovelle. Kukahan se on?
2. Kun ystäväni ei vastannut moneen päivään kännykkään, pelkäsin, että hänelle oli tapahtunut _____ vakavaa.
3. _____ työkaverillani on ongelmia lastensa kanssa.
4. Haluaisin olla nyt _____ lämpimässä maassa ja maata
5. _____ aurinkoisella hiekkarannalla.
6. Olen käynyt jo kymmenen vuotta _____ kampaamossa, jonka omistajasta on tullut hyvä tuttuni.
7. Kun kävelin kotiin, _____ tuntematon mies seurasi minua.
8. Suurin osa ihmisistä uskoo _____ korkeampaan voimaan.
9. _____ legendaarista suomalaista juoksijaa kutsuttiin aikoinaan "lentäväksi suomalaiseksi".
10. Toivon, että _____ päivänä saan vielä lottovoiton.
11. Annoin vanhoja lastenvaatteita _____ sukulaiselleni, joka on saanut vauvan.
12. Luin siitä artikkelin _____ lehdestä, mutta en nyt muista, mikä lehti se oli.
13. Mika Kaurismäki on _____ tunnetuimmista suomalaisista elokuvaohjaajista.
14. Kaikki lapset tarvitsevat _____ aikuisen antamaan turvaa ja suojaa.
15. Meidän täytyy nyt vain ratkaista tämä ongelma _____ tavalla.
16. Loukkaannuitko sinä minulle _____, mitä sanoin?
17. Diabetesta alettiin hoitaa vuonna 1921 _____ nykyään hyvin tunnetun hormonin, insuliinin, avulla.

18. Kaupan myyjä erehtyi varmaankin luulemaan minua _____ toiseksi henkilöksi.
19. Lähetin matkan jälkeen valokuvia sähköpostissa _____ uusille tuttaville, jotka tapasin Brysselissä.
20. Radiotoimittaja kysyi _____ ohikulkijoiden mielipiteitä vaaleista.
21. _____ aamuina tuntuu, että olisi parempi jäädä sänkyyn nukkumaan.
22. _____ ihmisistä on vaikeaa sanoa, ovatko he lintuja vai kaloja.
23. Vuokrasimme asuntoauton yhdessä _____ vanhojen ystäviemme kanssa.

TEHTÄVÄ 5

Käytä pronominia **jokin**, **joku**, **eräs** tai **yksi** ja muuta se sopivaan sijamuotoon. Huomaa, että joissain kohdissa vaihtoehtoja voi olla useampi kuin yksi.

1. Minä tapasin mieheni ensimmäisen kerran yksissä/eräissä häissä.
2. Tunsin heti, että _____ näkymätön side yhdisti meitä.
3. Tutustuimme toisiimme paremmin _____ yhteisten ystävien avulla.
4. _____ kauniina toukokuun sunnuntaina me sitten menimme naimisiin.
5. Se oli _____ elämäni onnellisimmista päivistä.
6. Olin varma _____ asiasta: "Me tulemme tekemään työtä avioliittomme onnistumiseksi."
7. Tiedän, että _____ päivänä arki alkaa, mutta en murehdi sitä.
8. Kun pitää tarpeeksi _____ ihmisestä, on valmis tekemään kompromisseja.

5. LAUSEIDEN YHDISTÄMINEN

PÄÄLAUSEET

Rinnastuskonjunktioita ovat ja, sekä, sekä – että, -kä, eli, tai, vai, joko – tai, mutta, vaan. Kieltosana ei yhdistyy toisinaan mutta-konjunktioon:

mutta + ei = muttei (mutten, muttet, muttei, muttemme, muttette, mutteivät)

Rinnastuskonjunktiot rinnastavat toisiinsa kokonaisia lauseita (päälause + päälause tai sivulause + sivulause) tai lauseenosia.

Rinnasteiset päälauseet:

Minä pidän kesästä **mutta** inhoan hyttysiä.
He eivät matkustaneet lomallaan etelään **vaan** päättivät jäädä kotiin.
Tänne ei tuule ei**kä** sada.

Rinnasteiset sivulauseet:

Parvekkeelle sataa, kun on etelätuuli **ja** kun parvekelasit ovat auki.

SIVULAUSEET

Sivulauseita on kolmentyyppisiä: alistuskonjunktiolla alkavat sivulauseet, kysyvät sivulauseet ja relatiivipronominilla alkavat sivulauseet.

1) Alistuskonjunktiolla alkavat sivulauseet

Alistuskonjunktioita ovat että, jotta, koska, kun, kunnes, jos, vaikka, kuin. Kieltosana ei saattaa yhdistyä joihinkin konjunktioihin:

että ei = ettei (etten, ettet, ettei, ettemme, ettette, etteivät)
jutta ei = jottei (jotten, jottet, jottei, jottemme, jottette, jotteivät)
jos ei = ellei/jollei (ellen, ellet, ellei, ellemme, ellette, elleivät; jollen, jollet, jollei, jollemme, jollette, jolleivät)

Huomasimme, **että** he **eivät** ymmärrä suomea. → Huomasimme, **etteivät** he ymmärrä suomea.

Minä olen pahassa pulassa, **jos** sinä **et** nyt auta minua. → Minä olen pahassa pulassa, **ellet** sinä nyt auta minua.

Alistuskonjunktio on sivulauseen alussa.

Sivulause + päälause:

Kun sataa paljon, viemärit voivat mennä tukkoon.
Jos Matti ei tule, en minäkään viitsi kauan viipyä.

Päälause + sivulause:

Viemärit voivat mennä tukkoon, **kun** sataa paljon.
En viitsi viipyä kauan, **jos** Matti ei tule.

2) Kysyvät sivulauseet (epäsuorat kysymyslauseet)

Kysyvä sivulause alkaa kysymyssanalla, joko interrogatiivisella sanalla (kuka, kumpi, kumpainen, mikä; minkälainen, millainen; missä, mihin, minne, miksi, kuinka ym.) tai kysyvällä liitepartikkelilla -ko, -kö.

En tiedä, **kuka** hän on.
Me ymmärrämme, **miksi** hän muutti pois.
Haluaisin tietää, muistaa**ko** hän vielä minut.
Päätä jo, tulet**ko** mukaan!

mikä, kuka

Sijamuoto	mikä	kuka	
		yksikkö	monikko
nominatiivi	mikä	kuka	ketkä
genetiivi	minkä	kenen	keiden
partitiivi	mitä	ketä	keitä
akkusatiivi	minkä	kenet	ketkä
inessiivi	missä	kenessä	keissä
elatiivi	mistä	kenestä	keistä
illatiivi	mihin	keneen	keihin
adessiivi	millä	kenellä	keillä
ablatiivi	miltä	keneltä	keiltä
allatiivi	mille	kenelle	keille
essiivi	minä	kenenä	keinä
translatiivi	miksi	keneksi	keiksi

"Kun kissa on poissa, hiiret hyppivät pöydällä."
"Jos antaa pirulle pikkusormen, se vie koko käden."
"Ellei viina, terva tai sauna auta, tauti on kuolemaksi."
"Ei niin pientä pilaa, ettei totta toinen puoli."
"Kerro minulle, kenen kanssa seurustelet, niin minä kerron sinulle, millainen olet."

3) Relatiiviset sivulauseet

Joka

Relatiivipronominia **joka** käytetään sekä ihmisistä että asioista (abstrakteista tai konkreettisista). Korrelaatti eli relatiivipronominin pääsana on substantiivi tai substantiivisesti käytetty sana, ja se on pääsääntöisesti välittömästi pronominin edellä.

Miehen, **jonka** kanssa minä menen naimisiin, täytyy olla kiltti.
Romanttinen rakkaus, **josta** paljon puhutaan, ei kestä kauan.
Renkaat, **jotka** autoon vaihdettiin, olivat aivan uudet.

Jos korrelaattia edeltää adjektiivi se (ne) tai sellainen (semmoinen), pääsana voi olla myös kauempana.

Työpaikkaan valittiin sellainen ihminen hakijoiden kärkikolmikosta, **jonka** arveltiin hoitavan tehtävän parhaiten.

Jos korrelaatin jäljessä on postpositio (esim. kanssa, mukaan, jälkeen), jokasanaa on mahdollista käyttää, vaikka korrelaatti ei olekaan välittömästi sen edellä.

Solmimme sopimuksen työntekijän kanssa, **jolla** oli eniten kokemusta. (Usein kuitenkin toisin, esim. Solmimme sopimuksen kokeneimman työntekijän kanssa.)

Mikä

Relatiivipronominia **mikä** käytetään, jos

1. korrelaattina (relatiivipronominin pääsanana) on *koko lause*

   Hänen isänsä oli pappi, **mikä** vaikutti koko perheen elämään.
   Suomi voitti hopeamitalin, **mikä** oli iloinen yllätys kaikille.

2. korrelaatti on *superlatiivi*

   Lukeminen on hienointa, **mitä** tiedän.
   Maijan uusi auto on nopein, **minkä** olen nähnyt.

3. relatiivipronominin *korrelaattia määrittää superlatiivissa oleva adjektiivi* ja korrelaatti ei tarkoita henkilöä. Näissä tapauksissa myös joka-pronomini on aina oikein.

   Kesä on paras vuodenaika, **minkä/jonka** tiedän.
   Maraton on **pisin** matka, **minkä/jonka** urheilijat juoksevat.

   Jos korrelaatti tarkoittaa henkilöä, käytetään joka-pronominia.

   Isä on viisain ihminen, **jonka** tunnen.

4. korrelaatti on *adjektiivinen ja yksikkömuotoinen pronomini, joka viittaa asiaan* (se, sellainen, kaikki, muu)

   Kaikki, **mitä** lehdessä kirjoitetaan, ei ole totta.
   Jokainen on tehnyt jotain sellaista, **mitä** ei saisi.

   Jos tällainen pronomini viittaa ihmiseen, käytetään joka-pronominia:

   Se, **joka** lähtee viimeisenä, sammuttaa valot.
   Olivatko paikalla kaikki, **joiden** pitikin?

   Jos korrelaattina on sana jokin, kumpi tahansa pronomini on mahdollinen:

   Anna minulle jotakin, **millä/jolla** voin pyyhkiä pöydän.
   Hänen käytöksessään on **jotakin, mikä/joka** saa minut pelkäämään.

5. korrelaatti on *paikkaa merkitsevä sana*. Tällöin on mahdollista käyttää mikä-pronominin sisäpaikallissijoja tai joka-pronominia.

   Onnettomuus tapahtui risteyksessä, **missä/jossa** on huono näkyvyys.
   Talo rakennettiin aukiolle, **missä/jolla** kasvoi ennen metsää.

Relatiivilause voi alkaa myös relatiivisilla proadjektiiveilla **jollainen** ja **millainen** ja relatiivisilla proadverbeilla **jolloin, milloin, jonne** ja **minne**.

Sain lahjaksi laukun, **jollaista** olen aina toivonut.
Sodan aikana, **jolloin** ruokaa oli vähän, musta pörssi kukoisti.
Auto juuttui ojaan, **jonne** se jouduttiin jättämään viikkokausiksi.

joka, mikä

Sijamuoto	Relatiivipronominit		
	joka		mikä
	yksikkö	monikko	
nominatiivi	joka	jotka	mikä
genetiivi	jonka	joiden	minkä
partitiivi	jota	joita	mitä
akkusatiivi	jonka	jotka	minkä
inessiivi	jossa	joissa	missä
elatiivi	josta	joista	mistä
illatiivi	johon	joihin	mihin
adessiivi	jolla	joilla	millä
ablatiivi	jolta	joilta	miltä
allatiivi	jolle	joille	mille
essiivi	jona	joina	minä
translatiivi	joksi	joiksi	miksi

"Se parhaiten nauraa, joka viimeksi nauraa."
"Sitä saa mitä tilaa."
"Siitä puhe, mistä puute."

TEHTÄVIÄ: KONJUNKTIOALKUISET LAUSEET

TEHTÄVÄ 1

Konjunktioalkuiset sivulauseet

Käytä konjunktiota **kun** tai **koska**.

1. Minä hankin uuden talvitakin, kun _____ saan seuraavan palkan.
2. Minun on pakko ostaa uusi talvitakki, _____ vanha takkini näyttää kauhealta.
3. Anna-täti kaatui portaissa, _____ hän oli menossa kellariin hakemaan perunoita.
4. Anna-täti kaatui portaissa, _____ hänellä on huono näkö.
5. Emme lähteneet retkelle, _____ alkoi sataa.
6. Lähdimme retkelle vasta, _____ sade oli lakannut.
7. Isoisä jäi orvoksi, _____ hän oli 5-vuotias.
8. Isoisä joutui lastenkotiin, _____ hän oli orpo.
9. Auto ei käynnistynyt, _____ akku oli tyhjä.
10. _____ yritin käynnistää autoa, huomasin, että akku oli tyhjä.
11. En voinut leipoa pullaa, _____ minulla ei ollut hiivaa.
12. _____ olin hakenut kaupasta hiivaa, rupesin leipomaan.
13. Nainen vastasi myöntävästi, _____ mies kosi häntä.
14. Nainen antoi miehelle rukkaset, _____ hän rakasti toista.

TEHTÄVÄ 2

Konjunktioalkuiset sivulauseet

Käytä konjunktiota **jos** tai **kun**.

1. Jos _____ minä joskus voitan lotossa paljon rahaa, matkustan maailman ympäri.
2. Olen aina yhtä pettynyt, _____ tarkistan lottorivini.

3. _____ kevät saapuu, muuttolinnut palaavat Pohjolaan.
4. Kesä ei olisi kesä, _____ emme kuulisi lintujen laulua.
5. _____ elintaso on noussut, ihmisillä on varaa kuluttaa yhä enemmän.
6. _____ kasvihuoneilmiö on totta, maapallon ilmasto lämpenee.
7. Ilmastonmuutos on väistämätön, _____ emme tee asialle mitään.
8. Usein ihmiset huomaavat vaaran vasta, _____ on jo liian myöhäistä.

TEHTÄVÄ 3

Konjunktioalkuiset sivulauseet

Käytä konjunktiota **että** tai **jos**.

1. Miksi et kertonut, __että__ sinulla on rahavaikeuksia?
2. Toivottavasti pyydät minulta apua, _____ sinulla on joskus rahavaikeuksia.
3. Minä pyysin, _____ hän ei kertoisi salaisuuttani kenellekään.
4. Minä pyysin naapuriani ilmoittamaan, _____ pianonsoittoni häiritsee häntä.
5. _____ minä nyt taas myöhästyn työpaikalta, pomo raivostuu.
6. Pomo sanoi jo viime kerralla, _____ olen toivoton tapaus.
7. Toivoisin, _____ voisin parantaa tapani.
8. En myöhästyisi koskaan, _____ vain heräisin herätyskellon soittoon.
9. Olenko kertonut, _____ haaveilin nuorena lääkärin ammatista?
10. Olisin nyt lääkäri, _____ en olisi keskeyttänyt opintojani.
11. Olen pian todella pulassa, _____ kukaan ei auta minua.
12. Älä vain unohda, _____ huomenna on äitienpäivä!

TEHTÄVÄ 4

Konjunktioalkuiset sivulauseet

Käytä negatiivista konjunktiota **ellei/jollei** (jos ei) tai **ettei** (että ei) oikeassa persoonassa.

1. Olisin saanut tämän työn jo valmiiksi, jollet sinä olisi koko ajan häirinnyt.
2. Lupaa minulle, _____ puhu tästä kenellekään!
3. Hän ei tiennyt, _____ kaikki suomalaiset puhu englantia.
4. Sinä et olisi muistanut ystävänpäivää, _____ minä olisi muistuttanut.
5. Olin niin hämmästynyt, _____ pystynyt sanomaan sanakaan.
6. Kaikki lapset eivät ymmärrä, _____ vanhemmilla ole aina rahaa ostaa kaikkea, mitä he haluavat.
7. Talo olisi palanut, _____ me olisi huomanneet savun hajua.
8. Keski-ikäisenä ihminen jo ymmärtää, _____ elämä ole ikuista.
9. Lapset eivät tiedä, mikä on oikein ja väärin, _____ vanhemmat opeta sitä.
10. Minä soitan poliisille, _____ te lopeta tuota tappelua!

TEHTÄVÄ 5

Konjunktioalkuiset sivulauseet

Käytä konjunktiota **että** tai **jotta** (sitä varten, että / siksi, että).

1. Pelkään, että myöhästyn iltajunasta.
2. Me kaikki toivomme, _____ huomenna ei sataisi.
3. Suljin oven, _____ voisin keskittyä rauhassa.
4. Pyydän, _____ kuuntelisit minua .
5. Opiskelija ilmoitti, _____ hän on sairas.
6. Otin unilääkettä, _____ nukkuisin paremmin.
7. Hän tekee ylitöitä, _____ hän voisi maksaa asuntolainan pois.
8. Kuulimme, _____ onnettomuus oli tapahtunut jo aamulla.

9. Kansalaiset haluavat, _____ poliitikot järjestävät asiat kuntoon.
10. Poliitikot antavat vaalilupauksia, _____ ihmiset äänestäisivät heitä.
11. Tiedetään, _____ huumeiden käyttö on lisääntynyt.
12. Ihmiset käyttävät päihteitä, _____ he pystyisivät unohtamaan ikävät asiat.
13. Ihmiset ovat huomanneet, _____ maapallon ilmasto on muuttunut.
14. Meidän pitäisi vähentää kulutusta, _____ emme saastuttaisi ympäristöä.
15. Hän tietää, _____ pidän punaisista ruusuista.
16. Hän toi minulle punaisia ruusuja, _____ piristyisin.

TEHTÄVÄ 6

Konjunktioalkuiset sivulauseet

Käytä konjunktiota **ennen kuin** tai **kunnes** (siihen asti, kun).

1. Karhu nukkuu talviunta, kunnes kevät tulee.
2. Minä en voi viedä mattoja ulos, _____ sade lakkaa.
3. Me seisoimme suojassa katoksen alla, _____ sade lakkasi.
4. Sinun kannattaa harkita tarkasti, _____ teet päätöksen.
5. Mies oli työssä tehtaalla, _____ hänet eräänä päivänä irtisanottiin.
6. Urheilijan täytyy harjoitella monta vuotta, _____ hän voi menestyä kansainvälisissä kilpailuissa.
7. Sisukas ihminen yrittää, _____ hän onnistuu saavuttamaan tavoitteensa.
8. Sisukas ihminen ei luovuta, _____ hän on onnistunut saavuttamaan tavoitteensa.
9. Suomessa ei saa ajokorttia, _____ on täyttänyt 18 vuotta.
10. Vaimo ja mies lupaavat papin edessä rakastaa toisiaan _____ kuolema heidät erottaa.

TEHTÄVÄ 7

Konjunktioalkuiset sivulauseet

Valitse konjunktio **koska** (siksi, että) tai **joten** (ja siksi).

1. Sinun täytyy puhua kovalla äänellä, koska isoisällä on huono kuulo.
2. Isoisällä on huono kuulo, _____ sinun täytyy puhua kovalla äänellä.
3. Lentokone oli myöhässä, _____ meidän täytyi odottaa lentokentällä monta tuntia.
4. Meidän täytyi odottaa lentokentällä monta tuntia, _____ lentokone oli myöhässä.

TEHTÄVÄ 8

Konjunktioalkuiset sivu- ja päälauseet

Käytä konjunktiota **mutta** tai **vaikka**.

1. Minä haluaisin soittaa hänelle, mutta olen kadottanut hänen numeronsa.
2. Hän ei vastannut puhelimeen, _____ yritin soittaa monta kertaa.
3. Tämä asunto on vielä hyvässä kunnossa, _____ se on jo vanha.
4. Tämä asunto on uusi, _____ me haluamme tehdä siihen remontin.
5. Minä nukuin 12 tuntia, _____ kun heräsin, olin vieläkin väsynyt.
6. _____ nukuin 12 tuntia, olin vieläkin väsynyt.
7. Hän ei ymmärtänyt, mitä tarkoitin, _____ selitin asian hänelle kolme kertaa.
8. Selitin asian hänelle kolme kertaa, _____ hän ei ymmärtänyt vieläkään.
9. Äiti haluaisi vaihtaa ammattia, _____ hän tuntee itsensä liian vanhaksi.

10. Äiti alkoi opiskella uuteen ammattiin, _____ hän on jo yli 50-vuotias.
11. Monet isät ja äidit käyvät työssä, _____ heillä on pieniä lapsia.
12. Naiset tekevät usein samaa työtä kuin miehet, _____ he saavat pienempää palkkaa.
13. Minä aion oppia suomen kielen, _____ siihen kuluisi kymmenen vuotta.
14. Suomi voi olla vaikea kieli, _____ sen oppiminen ei ole mahdotonta.

TEHTÄVÄ 9

Konjunktioalkuiset päälauseet

Käytä konjunktiota **mutta** tai **vaan**.

1. Opiskelija ei kuunnellut opettajan neuvoa, vaan päätti keskeyttää kurssin.
2. Opettaja yritti puhua opiskelijalle järkeä, _____ opiskelija ei kuunnellut.
3. Auto ei pysähtynyt liikennevaloissa, _____ ajoi kovaa vauhtia risteyksen yli.
4. Kuljettaja huomasi punaisen liikennevalon, _____ hän ei pystynyt enää pysäyttämään autoa.
5. Minä olisin halunnut auttaa ystävääni, _____ en voinut.
6. Ystäväni ei pyytänyt minulta apua, _____ hän yritti pärjätä yksin.
7. Nuorena hän haaveili lääkärin ammatista, _____ hänestä tulikin insinööri.
8. Hänestä ei tullutkaan lääkäriä, _____ hän päätti opiskella insinööriksi.
9. Opiskeleminen ei ole vain huvia, _____ se on ennen kaikkea kovaa työtä.
10. Opiskeleminen ei ole aina helppoa, _____ se on mielenkiintoista.

TEHTÄVIÄ: KYSYVÄT SIVULAUSEET

TEHTÄVÄ 1

Käytä interrogatiivipronominia **mikä** oikeassa sijamuodossa.

1. Minulla ei ole aavistustakaan, missä hän asuu.
2. Lapsen pitää saada itse päättää, _____ hän harrastaa.
3. En ymmärrä, _____ olen kadottanut avaimeni.
4. Hän ei kertonut, _____ hän oli lukenut uutisen.
5. Hän oli utelias tietämään, _____ poikaystäväni on ammatiltaan.
6. Kyllä minä tiedän, _____ tämä väärinkäsitys johtuu.
7. Olisi kiinnostavaa kuulla, _____ sinä aiot maksaa velkasi.
8. On pelottavaa ajatella, _____ tämä kaikki johtaa.
9. Vihaisena ihminen ei aina harkitse, _____ hän sanoo.
10. Turistit kysyivät oppaalta, _____ he voisivat ostaa matkamuistoja.
11. Minä en kysynyt, _____ hänen poikansa oli valmistunut.
12. Kerro meille, _____ tuntui voittaa ensimmäinen palkinto!

TEHTÄVÄ 2

Käytä interrogatiivipronominia **kuka** yksikössä.

1. Kaikki suomalaiset muistavat, kuka Urho Kekkonen oli.
2. Olisi mielenkiintoista tietää, _____ tulee Suomen seuraava presidentti.
3. Kerro minulle, _____ sinä kuulit tuon juorun.
4. Kukaan ei sanonut, _____ kanssa minun pitäisi puhua työpaikasta.
5. Älä unohda, _____ sinun pitää soittaa!
6. Joskus on vaikeaa tietää, _____ voi luottaa.
7. Muistatko vielä, _____ idea tämä hullutus oli?
8. Et ikinä arvaa, _____ minä tapasin asemalla.

9. Meidän ei tarvitse kertoa, _____ äänestämme vaaleissa.
10. Minä todella ihmettelen, _____ hän minua luuli.
11. En tosiaankaan ymmärrä, _____ on varaa ostaa noin kallis auto.
12. Poliisi ei kertonut medialle, _____ he olivat pidättäneet.

TEHTÄVÄ 3

Käytä interrogatiivipronominia **kuka** monikossa.

1. En aina ymmärrä, keitä varten kalliit muotivaatteet suunnitellaan.
2. Ei ole vaikeaa arvata, _____ nuoret oppivat kiroilemaan.
3. Yleisö odottaa jännittyneenä, _____ Oscar-palkinnot tänä vuonna jaetaan.
4. Vanhemmat haluavat tietää, _____ seurassa lapset viettävät vapaa-aikaansa.
5. Voisitko sanoa, _____ minun täytyy nyt ottaa yhteyttä?

TEHTÄVÄ 4

Käytä interrogatiivista sanaa **miksi** tai **kuinka**.

1. En ymmärrä, miksi hän suuttui, vaikka yritin vain olla avuksi.
2. Voisitko selittää minulle, _____ tämä tiedosto avataan?
3. Lääkärit tietävät, _____ ihmisen elimistö toimii.
4. Lääkärit eivät vielä tiedä, _____ jotkut ihmiset sairastuvat syöpään ja toiset eivät.
5. Kysyimme ohikulkijoilta, _____ pääsisimme rautatieasemalle.
6. Maahanmuuttajilta kysytään aina ensimmäiseksi, _____ he tulivat Suomeen.
7. Evoluutioteoria on tieteellinen tapa selittää, _____ eläinlajien kehitys on tapahtunut.

8. Meidän kaikkien pitäisi muistaa, _____ maksamme veroja.
9. Poliitikkojen tehtävä on päättää, _____ verotulot jaetaan.
10. Kaikki uskonnot yrittävät selittää, _____ me olemme täällä ja _____ meidän pitäisi elää.

TEHTÄVIÄ: RELATIIVISET SIVULAUSEET

TEHTÄVÄ 1

Täydennä relatiivipronominilla **joka**. Käytä sopivaa sijamuotoa yksikössä.

1. Talon lähellä on joki, jossa on korkea putous.
2. Talon lähellä on joki, _____ voi onkia kalaa.
3. Talon lähellä on joki, _____ vesi on hyvin puhdasta.
4. Hän puhui kieltä, _____ minä en ymmärtänyt.
5. Eilen alkoi kielikurssi, _____ tuli paljon opiskelijoita.
6. Sanakirja, _____ löydän kaikki tärkeät sanat, on tuolla hyllyllä.
7. Kauppa, _____ unohdin laukkuni, on torin lähellä.
8. Supermarketissa, _____ ostan kaikki elintarvikkeet, on aina edullisia tarjouksia.
9. Kirja, _____ sain joululahjaksi, on vieläkin lukematta.
10. Miehen, _____ kanssa minä menen joskus naimisiin, täytyy olla kiltti.

TEHTÄVÄ 2

Täydennä relatiivipronominilla **joka**. Käytä sopivaa sijamuotoa monikossa.

1. Tässä ovat kaikki laskut, jotka täytyy maksaa tässä kuussa.
2. Minä olen nähnyt kaikki elokuvat, _____ Richard Gere näyttelee.
3. Kutsuilla oli paljon ihmisiä, _____ en tuntenut.
4. Maailmassa on paljon mielenkiintoisia paikkoja, _____ haluaisin matkustaa.
5. Sotaleskiksi sanotaan naisia, _____ miehet kaatuivat sodassa.
6. Minulla ei ole paljon ystäviä, _____ kanssa voisin mennä ulos.
7. Ne halvat kengät, _____ ostin alennusmyynnistä, menivät heti rikki.

8. Ne laivat, _____ olen matkustanut, ovat olleet turvallisia.
9. Uutisissa kerrottiin pankkirosvoista, _____ poliisi etsii.
10. Ystävät ovat ihmisiä, _____ voi luottaa ja _____ voi kertoa vapaasti iloistaan ja suruistaan.

TEHTÄVÄ 3

Täydennä relatiivipronominilla **joka**. Käytä sopivaa sijamuotoa yksikössä tai monikossa.

1. Poliitikot, jotka eivät pysty pitämään vaalilupauksiaan, putoavat usein seuraavissa vaaleissa eduskunnasta.
2. Tuolla ovat ne rivitalot, _____ rakennettiin viime vuonna.
3. Naapureilla, _____ et kutsunut grillijuhliisi, on pienet kaksoset.
4. Euroopan unionissa, _____ Suomi liittyi vuonna 1995, on nyt monta uutta jäsenmaata.
5. Hän ei ole sellainen ihminen, _____ kaikki häntä pitävät.
6. Öljy, _____ maailmantalous on riippuvainen, loppuu joskus.
7. Ihmiset sanovat vihapäissään joskus asioita, _____ he myöhemmin katuvat.
8. Puhutteko te nyt niistä häistä, _____ sulhanen myöhästyi?
9. Hän oli presidentti, _____ takana koko kansa seisoi.
10. Verotulot, _____ koko valtiontalous rahoitetaan, ovat pienenemässä.
11. Ystävät, _____ avulla hän selviytyi taloudellisesta vaikeuksistaan, auttoivat häntä myös henkisesti.
12. Asunnossa, _____ ostimme, todettiin pian homeongelma.
13. Seminaarissa, _____ järjestettiin Turussa, puhuttiin etnisistä kulttuureista.
14. Monet sairaudet parannettiin aikoinaan penisilliinillä, _____ keksittiin vuonna 1928.
15. On vaikeaa löytää ratkaisu, _____ kaikki olisivat tyytyväisiä.

TEHTÄVÄ 4

Täydennä relatiivipronominilla **mikä**. Käytä sopivaa sijamuotoa.

1. Lappi on upein matkailukohde, minkä tiedän.
2. Tehdas lopetti toimintansa, _____ takia monet jäivät työttömiksi.
3. Se, _____ me ihmiset haaveilemme, ei aina toteudu.
4. Hän juorusi salaisuuteni eteenpäin, _____ loukkasi minua syvästi.
5. Minulla ei ole mitään, _____ haluaisin puhua kanssasi.
6. Jokaisessa ihmisessä on jotakin, _____ tekee hänet ainutlaatuiseksi.
7. Oman lapsen menettäminen on raskain kokemus, _____ voi kuvitella.
8. Eikö täällä ole mitään, _____ voisimme istua?
9. Viime talvena ei ollut paljon pakkasia, _____ on Suomessa epätavallista.
10. Oliko tässä kaikki, _____ halusit sanoa?

TEHTÄVÄ 5

Täydennä relatiivipronominilla **joka** tai **mikä**. Käytä sopivaa sijamuotoa.

1. Hän oli paras opettaja, jonka/minkä olen tuntenut.
2. Mount Everest on korkein vuorenhuippu, _____ ihminen voi kiivetä.
3. Haluaisin kiittää kaikkia ystäviäni, _____ ovat auttaneet minua.
4. Eikö sinulla ole ketään naapuria, _____ kastelisi kukat, kun olet poissa?
5. Me kaikki haluamme saavuttaa jotakin, _____ voisimme olla ylpeitä.
6. Hänellä on vakava sairaus, _____ hoidetaan vahvoilla lääkkeillä.
7. Hän sairastui vakavasti, _____ takia hän joutui luopumaan työstään.

8. Lääkärit tekivät kaiken, _____ voivat, mutta se ei enää auttanut.
9. Työ, _____ hän oli tehnyt koko elämänsä, oli hänelle kutsumus.
10. Nyt hänellä ei ollut enää mitään, _____ hän olisi voinut iloita.

TEHTÄVIÄ: SIVULAUSETYYPIT

TEHTÄVÄ 1

Relatiiviset ja kysyvät sivulauseet

Interrogatiivipronomini	**Relatiivipronomini**
Minä en tiedä, **mitä** hän ajattelee.	Minulla on ongelma, **jota** ajattelen koko ajan.
Hän kertoi, **kenet** hän tapasi.	Ystävä, **jonka** eilen tapasin, asuu Tampereella.

Valitse relatiivipronomini **joka** tai interrogatiivipronomini **mikä** ja käytä sitä oikeassa sijamuodossa.

1. Eilen järjestettiin koe, johon kaikki opiskelijat osallistuivat.
2. Mies ei kertonut, _____ hän on kotoisin.
3. Helsinki, _____ tuli Suomen pääkaupunki vuonna 1812, perustettiin jo vuonna 1550.
4. En tiedä varmasti, _____ takia Helsingistä tuli Suomen uusi pääkaupunki.
5. Finlandia-talo, _____ on suunnitellut Alvar Aalto, valmistui 1970-luvulla.
6. Kun tulin kaupasta ulos, en enää muistanut, _____ olin jättänyt autoni.
7. Lauluissa, _____ nautin, on tarttuva melodia ja hauskat sanat.
8. Lompakossa, _____ minulta varastettiin eilen, oli ajokortti ja kaikki luottokortit.
9. Voin näyttää sinulle kartalta, _____ Venezuela sijaitsee.
10. Tontti, _____ kesämökki rakennettiin, sijaitsee järven rannalla.
11. Olin jo unohtanut, _____ hyvä pihvi maistuu.
12. Vuorilla, _____ välissä kylä sijaitsee, on talvisin lunta.
13. Supermarkettiin, _____ käyn joka päivä, murtauduttiin eilen.
14. Kaikki haluaisivat tietää, _____ onnellinen elämä koostuu.

TEHTÄVÄ 2

Relatiiviset ja kysyvät sivulauseet

Valitse relatiivipronomini **joka** tai interrogatiivipronomini **kuka** ja käytä sitä oikeassa sijamuodossa.

1. Minulla on paljon tuttavia, jotka ovat kotoisin Venäjältä.
2. Huomenna saamme kuulla, _____ pääsivät läpi tutkinnosta.
3. Haluaisin löytää henkilön, _____ saisin suoran vastauksen kysymykseeni.
4. Sukulaiset ihmettelivät, _____ lapsi oli perinyt kiharat hiukset.
5. Tuolla on se mies, _____ sisareni erosi pari vuotta sitten.
6. En enää muista, _____ olen lainannut lempikirjani.
7. Päivänsankari, _____ varten juhlat järjestettiin, oli koko illan juovuksissa.
8. Kosmetologi, _____ liike sijaitsee Kauppakadulla, on hyvä ystäväni.
9. Poliisi yrittää selvittää, _____ auto pakeni pysähtymättä kolaripaikalta.
10. Julkkikset ovat tunnettuja henkilöitä, _____ kirjoitetaan iltapäivälehdissä.
11. Joskus ihmettelen, _____ nämä julkkisjutut kiinnostavat.
12. Vanhemmilla, _____ lapset ovat jo muuttaneet pois kotoa, on enemmän aikaa omille harrastuksilleen.

TEHTÄVÄ 3

Konjunktioalkuiset ja relatiiviset sivulauseet

Valitse relatiivinen adverbi **jolloin** (jona aikana) tai konjunktio **joten** (ja siksi).

1. Hän ei ole Suomen kansalainen, joten hän ei voi äänestää valtiollisissa vaaleissa.

2. Murrosikä on ikäkausi, _____ lapsesta kehittyy fyysisesti aikuinen.
3. Monet matkustavat etelään talvella, _____ Suomessa on kylmintä ja pimeintä.
4. Myöhästyimme viimeisestä bussista, _____ meidän oli pakko tilata taksi.
5. Lapsella on keliakia, _____ hän ei voi syödä viljatuotteita.
6. 1500-luvulla, _____ Amerikka oli jo löydetty, Espanjasta tuli suurvalta.

6. TRANSITIIVISET JA INTRANSITIIVISET VERBIT

Intransitiivinen verbi on verbi, joka **ei voi saada objektia**.

Transitiivinen verbi on verbi, joka **voi saada objektin**. Nominiobjekti on partitiivissa tai akkusatiivissa.

Intransitiiviverbi		**Transitiiviverbi**	
kasvaa	Kukat kasvavat puutarhassa.	**kasvattaa**	Äiti kasvattaa kukkia puutarhassa.
tuhoutua	Kaupunki tuhoutui sodassa.	**tuhota**	Tulipalo tuhosi talon.
rakastua	Mies rakastui naiseen.	**rakastaa**	Mies rakasti naista.

Samaa tapahtumaa voidaan kuvata intransitiivisesti ja transitiivisesti. Intransitiivisen lauseen subjekti on transitiivisen lauseen objekti.

Intransitiivinen verbi aktiivissa	**Transitiivinen verbi passiivissa**
Kinkku **paistuu** uunissa.	Kinkku **paistetaan** uunissa.
Puut **palavat** takassa.	Puut **poltetaan** takassa.

"Aika parantaa haavat."
"Nuoruus on sairaus, josta ihminen parantuu aina."

TEHTÄVIÄ: TRANSITIIVISET JA INTRANSITIIVISET VERBIT

TEHTÄVÄ 1

Valitse intransitiivinen A tai transitiivinen B.

1. Suuri osa nuorista jatkaa opiskelua lukion jälkeen.
   a) jatkuu
   b) jatkaa

2. Maapallo _____ akselinsa ympäri.
   a) pyörii
   b) pyörittää

3. Palomiehet _____ tulipalon nopeasti.
   a) sammuivat
   b) sammuttivat

4. Kokemukset _____ ihmistä.
   a) muuttuvat
   b) muuttavat

5. Kinkku _____ uunissa hitaasti kypsäksi.
   a) paistuu
   b) paistaa

6. Kaikki sadut _____ onnellisesti.
   a) päättyvät
   b) päättävät

7. Suomi _____ sodan jälkeen hyvinvointivaltioksi.
   a) kehittyi
   b) kehitti

8. Suomalainen yritys aikoo _____ toimintansa ulkomaille.
   a) siirtyä
   b) siirtää

9. Samanlaiset harrastukset _____ ihmisiä.
   a) yhdistyvät
   b) yhdistävät

10. Vieraat _____ juhlista vasta keskiyöllä.
    a) poistuivat
    b) poistivat

11. Pakokaasut _____ kaupungin ilman.
    a) saastuvat
    b) saastuttavat

12. Sateenkaari _____ taivaalla sateen jälkeen.
    a) näkyy
    b) näkee

TEHTÄVÄ 2

Täydennä lauseet transitiivisella tai intransitiivisella verbillä. Valitse oikea aikamuoto ja persoona.

Käytä verbejä **jäädä** ja **jättää**.

1. Minä jätin virkailijalle soittopyynnön jo eilen.
2. Jotkut äidit _____ lapsen syntymän jälkeen kotiin.
3. Nainen _____ työpaikkansa ja perusti oman yrityksen.
4. Kun vanhemmat kuolivat, lapset _____ orvoiksi.

Käytä verbejä **liikkua** ja **liikuttaa**.

5. Tuuli _____ puiden oksia.
6. Sudet _____ mielellään laumassa.
7. Millaisia ajatuksia sinun mielessäsi _____?
8. Hänen tarinansa _____ kuulijoita.

Käytä verbejä **pudota** ja **pudottaa**.

9. Kun olen kirjoittanut tämän kirjeen, _____ sen postilaatikkoon.
10. Urheilija, joka ei pääse finaaliin asti, _____ kilpailusta.
11. Kilpailu yritysten välillä _____ tavallisesti hintoja.
12. Isaac Newton keksi painovoimalain, kun omena _____ hänen päähänsä.

Käytä verbejä **soida** ja **soittaa**.

13. Kanttorin tehtävä on _____ urkuja kirkossa.
14. Samat joululaulut _____ radiossa aina ennen joulua.
15. Nukuin pommiin, koska herätyskello ei _____.
16. Hän ei avannut ovea, vaikka _____ monta kertaa ovikelloa.

Käytä verbejä **herätä** ja **herättää**.

17. Älkää _____ nukkuvaa karhua!
18. Keväällä luonto _____.
19. Uusi tuote _____ markkinoilla kiinnostusta.
20. Keskustelun jälkeen mielessäni _____ paljon kysymyksiä.

Käytä verbejä **syttyä** ja **sytyttää**.

21. Tähdet _____ taivaalle.
22. Pyromaani on henkilö, joka _____ tahallaan tulipaloja.
23. Kaikissa autoissa on varoitusvalo, joka _____, kun käsijarru on päällä.
24. Kun olimme retkellä, _____ nuotion ja paistoimme makkaraa.

Käytä verbejä **kääntyä** ja **kääntää**.

25. Auto _____ vasemmalle, kun se törmäsi vastaantulevaan rekkaan.

26. Oven voi avata _____ kahvaa.
27. Martti Luther _____ 1500-luvulla Raamatun suomeksi.
28. Tuuliviiri _____ aina, kun tuulen suunta muuttuu.

Käytä verbejä **kaatua** ja **kaataa**.

29. Myös suuret laivat voivat _____ myrskyssä.
30. Viime viikolla myrsky _____ paljon puita.
31. Saanko _____ sinulle lisää teetä?
32. Toisessa maailmansodassa _____ lähes 10 miljoonaa sotilasta.

Käytä verbejä **nousta** ja **nostaa**.

33. Lentokoneet _____ ilmaan kiitoradalta.
34. Äiti _____ lapsen syliin.
35. Elintarvikkeiden hinnat _____ viimeisen vuoden aikana.
36. Kaikki te, jotka samaa mieltä, _____ käsi ylös!

Käytä verbejä **päästä** ja **päästää**.

37. Potilas _____ kotiin sairaalasta heti, kun hän on toipunut.
38. Koira karkasi metsään heti, kun minä _____ sen irti.
39. Minulla ei ole tapana _____ tuntemattomia ihmisiä sisään.
40. Vaikka matka oli pitkä, me _____ lopulta perille.

Käytä verbejä **syntyä** ja **synnyttää**.

41. Kissanpoikaset _____ sokeina.
42. Sisareni _____ viime yönä terveet kaksoset.
43. Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen Eurooppaan _____ uusia valtioita.
44. Diktaattorin julmat toimenpiteet _____ kansassa vihaa.

Käytä verbejä **kadota** ja **kadottaa**.

45. Jos sinä _____ luottokorttisi, sinun täytyy heti mitätöidä se.
46. Etsintäpartio yrittää löytää vuorikiipeilijät, jotka _____ lumimyrskyssä.
47. Dinosaurukset _____ maapallolta miljoonia vuosia sitten.
48. Kun ihminen on masentunut, hän _____ elämänhalunsa.

Käytä verbejä **upota** ja **upottaa**.

49. Titanic _____ neitsytmatkallaan vuonna 1912.
50. Sukellusvene onnistui _____ vihollislaivan.
51. Tiellä oli niin paljon lunta, että jalat _____ polviin asti.
52. Jotkut ihmiset _____ surunsa työhön.

Käytä verbejä **palaa** ja **polttaa**.

53. Turku _____ vuonna 1827.
54. Kuuma auringonpaiste _____ ihoa.
55. Kun punainen liikennevalo _____, täytyy pysähtyä.
56. Omakotitalojen omistajat _____ keskuslämmitys-kattilassa puuta, turvetta tai öljyä.

Käytä verbejä **kiehua** ja **keittää**.

57. Vesi _____ 100 celsiusasteessa.
58. Minä _____ meille vettä teetä varten.
59. Mies oli niin vihainen, että hän _____ raivosta.
60. Minä _____ kananmunia aina neljä minuuttia.

Käytä verbejä **ilmestyä** ja **julkaista**.

61. Kirjankustantamo on yritys, joka _____ kirjoja.
62. Monet sanomalehdet _____ seitsemänä päivänä viikossa.
63. Ensimmäiset muuttolinnut _____ joskus jo maaliskuussa.
64. Iltapäivälehdet _____ kohu-uutisia.

TEHTÄVÄ 3

Muodosta aktiivi- ja passiivilauseita.

Käytä verbejä **löytyä** ja **löytää**.

1. Tutankhamonin hauta _____ Egyptistä vuonna 1922.
2. Tutankhamonin hauta _____ Egyptistä vuonna 1922.

Käytä verbejä **unohtua** ja **unohtaa**.

3. Onneksi huonot muistot _____ nopeasti.
4. Onneksi huonot muistot _____ nopeasti.

Käytä verbejä **ilmestyä** ja **julkaista**.

5. Kalevalan ensimmäinen painos _____ vuonna 1836.
6. Kalevalan ensimmäinen painos _____ vuonna 1836.

Käytä verbejä **avautua** ja **avata**.

7. Kaupan ovet _____ joka päivä kello yhdeksän.
8. Kaupan ovet _____ joka päivä kello yhdeksän.

7. PARTISIIPIT

Partisiipit ovat verbien muotoja, joilla on sekä verbin että adjektiivin ominaisuuksia. Adjektiivin tapaan partisiipit voivat toimia substantiivin määritteinä (**juokseva** poika, **menestynyt** nainen) tai esimerkiksi predikatiiveina (piirakat ovat äidin **leipomia**), ja ne taipuvat tällöin luvussa ja sijassa (juoksev**alla** pojalla, menestyne**iden** naisten, äidin leipom**at** piirakat). Partisiippeja on verbien liittomuodoissa (on **tehnyt**, oli **tehty**), ja ne kertovat aikamuodon (**tehtävä**, **tehty**) ja voivat saada objektin (piirakoita **tehnyt** äiti). Partisiippeja on myös joissain verbiliitoissa (tulin **unohtaneeksi** asian).

Kun partisiippia käytetään toisen sanan määritteenä, se vastaa relatiivilausetta, jossa relatiivipronomini on joko subjekti tai objekti.

Pääsana on relatiivilauseen subjekti

aktiivin 1. partisiippi	**maksava** asiakas (= asiakas, joka maksaa)
aktiivin 2. partisiippi	laskun **maksanut** asiakas (= asiakas, joka maksoi / on maksanut / oli maksanut laskun)

Pääsana on relatiivilauseen objekti

passiivin 1. partisiippi	**maksettava** lasku (= lasku, joka maksetaan / joka täytyy maksaa)
passiivin 2. partisiippi	**maksettu** lasku (= lasku, joka maksettiin / joka on maksettu / joka oli maksettu)
agenttipartisiippi	asiakkaan **maksama** lasku (= lasku, jonka asiakas on maksanut)
kieltopartisiippi	**maksamaton** lasku (= lasku, jota ei ole maksettu)

kasvattaa		**Relatiivi-lauseen pääsana**	**Relatiivilauseen aikamuoto**
aktiivin 1. partisiippi	kasvatta**va**	subjekti	preesens
kukkia kasvattava puutarhuri		puutarhuri, joka kasvattaa kukkia	
aktiivin 2. partisiippi	kasvatta**nut**	subjekti	imperfekti/perfekti/pluskvam-perfekti
kukkia kasvattanut puutarhuri		puutarhuri, joka kasvatti / on kasvattanut / oli kasvattanut kukkia	
passiivin 1. partisiippi	kasvate**ttava**	objekti	preesens
kasvatettavat kukat		kukat, jotka kasvatetaan	
passiivin 2. partisiippi	kasvate**ttu**	objekti	imperfekti/perfekti/pluskvam-perfekti
kasvatetut kukat		kukat, jotka kasvatettiin /on kasvatettu / oli kasvatettu	
agentti-partisiippi	kasvatta**ma**	objekti	kaikki aikamuodot
puutarhurin kasvattamat kukat		kukat, jotka puutarhuri kasvattaa / kasvatti / on kasvattanut / oli kasvattanut	
kielto-partisiippi	kasvatta**maton**	subjekti/ objekti	kaikki aikamuodot
kasvattamattomat kukat		kukat, joita ei kasvateta / joita ei kasvatettu/ joita ei ole kasvatettu / joita ei ollut kasvatettu	

Intransitiiviset verbit

kasvaa		**Relatiivilauseen pääsana**	**Relatiivilauseen aikamuoto**
aktiivin 1. partisiippi	kasva**va**	subjekti	preesens
kasvavat kukat		kukat, jotka kasvavat	
aktiivin 2. partisiippi	kasva**nut**	subjekti	imperfekti/perfekti/pluskvamperfekti
kasvaneet kukat		kukat, jotka kasvoivat / ovat kasvaneet / olivat kasvaneet	
passiivin 1. partisiippi	kasve**ttava***		
passiivin 2. partisiippi	kasve**ttu***		
agentti-partisiippi	**		
kielto-partisiippi	kasva**maton**	subjekti	kaikki aikamuodot
kasvamattomat kukat		kukat, jotka eivät kasva / eivät kasvaneet / eivät ole kasvaneet / eivät olleet kasvaneet	

* Intransitiivisten verbien passiiviset partisiippimuodot eivät normaalisti toimi määritteenä, koska verbeillä ei voi olla objektia. Muodot ovat käytössä joissakin verbiliitoissa (esim. Nyt kukkien **on kasvettava** nopeasti, jotta ne ehtivät kukkia ennen syksyä; Koulun penkillä **ei ole** koskaan **kasvettu** aikuisiksi, vaan elämän koulussa).

** Intransitiivisista verbeistä ei voi tehdä agenttipartisiippia, koska agenttirakenne vaatii verbin, joka voi saada objektin.

Partisiippien käyttö

Aktiivin 1. partisiippi ja passiivin 1. partisiippi eli niin sanotut VA-partisiipit (käyttävä, käytettävä) ilmaisevat päättymätöntä aikaa suhteessa puheena olevaan tilanteeseen.

Kuulitko, mitä tuo **juokseva** poika huusi ohi mennessään?
Elokuva kertoi **kuolevasta** miehestä.
He poistuivat **hämärtyvään** kesäiltaan.

Aktiivin 2. partisiippi ja passiivin 2. partisiippi eli niin sanotut NUT-partisiipit (käyttänyt, käytetty) ilmaisevat aikaa, joka on alkanut tai ollut ennen puheena olevaa tilannetta.

En kuullut, mitä ohitseni **juossut** poika huusi.
Elokuva kertoi **kuolleesta** näyttelijästä.
He kävelivät **tihentyneeseen** sumuun.

Agenttipartisiippi (käyttämä) ilmaisee toiminnan tuloksena syntynyttä tilaa.

Tuo kukka on isoäidin **kasvattama**.
Aasin **kantama** kuorma oli raskas.

Kieltopartisiippia käytetään aktiivin ja passiivin 1. ja 2. partisiippien kieltävänä vastineena.

Löytäisipä jostain **horjumattomat** tikkaat!
Elokuva kertoi **kuolemattomasta** sankarista.
Käyttämättömät kertakäyttöastiat voi säästää seuraavaan kertaan.
Kasvattamattomat kukat eivät koskaan kuki.

AKTIIVIN 1. PARTISIIPPI

Aktiivin 1. partisiippi muodostetaan monikon 3. persoonan vartalosta (verbin vahvasta vokaalivartalosta) liittämällä siihen -va/-vä-tunnus:

juosta:	**juokse**/vat	+	**-va**	→	**juokseva**
laulaa:	**laula**/vat	+	**-va**	→	**laulava**
nauraa:	**naura**/vat	+	**-va**	→	**naurava**
purra:	**pure**/vat	+	**-va**	→	**pureva**
tehdä:	**teke**/vät	+	**-vä**	→	**tekevä**
tulla	**tule**/vat	+	**-va**	→	**tuleva**
uida:	**ui**/vat	+	**-va**	→	**uiva**

Kukaan ei pidä niin **purevasta** ivasta.
Tekevälle sattuu.

Määritteenä, predikatiivina ja predikatiiviadverbiaalina olevat partisiipit taipuvat sijoissa ja luvussa.

Aktiivin 1. partisiipin taivutus

Sijamuoto	Partisiippi	
	yksikkö	monikko
nominatiivi	tekevä	tekevät
genetiivi	tekevän	tekevien
partitiivi	tekevää	tekeviä
inessiivi	tekevässä	tekevissä
elatiivi	tekevästä	tekevistä
illatiivi	tekevään	tekeviin
adessiivi	tekevällä	tekevillä
ablatiivi	tekevältä	tekeviltä
allatiivi	tekevälle	tekeville
essiivi	tekevänä	tekevinä
translatiivi	tekeväksi	tekeviksi
abessiivi	tekevättä	tekevittä
komitatiivi	–	tekevine
instruktiivi	–	tekevin

"Haukkuva koira ei pure."
"Rotat jättävät uppoavan laivan."
"Vierivä kivi ei sammaloidu."

Aktiivin 1. partisiipin funktiot

1) **Aktiivin 1. partisiippia käytetään kuvaamaan kestävää, jatkuvaa tai tulevaa tekemistä.**
Tuo **huriseva** ääni tulee ilmastointilaitteesta.
Kasvava korkotaakka koettelee yhä useampia velallisia.

2) **Aktiivin 1. partisiippia käytetään monikon essiivissä omistusliitteen (-ni, -si, -an/-än, -mme, -nne, -an/-än) kanssa ilmoittamassa luulotel-tua tekemistä.**
Hän oli **lukevinaan**, vaikka oikeasti kuunteli korvat höröllä.
Pentti oli **työskentelevinään**, jotta esimies ei sättisi häntä.

3) **Aktiivin 1. partisiippi esiintyy liittotempuksissa eli niin sanotuissa liitto-preesensissä ja liittoimperfektissä.**
Hän **on/oli tuleva** koko kansan hallitsijaksi.

4) **Aktiivin 1. partisiipin muodoista jotkin ovat muuttuneet substantii-veiksi.**
Mairella on **syöpä**.
Heidän välilleen oli syntynyt syvä **juopa**.
Philip Marlowe on Raymond Chandlerin kirjojen kovaksikeitetty **etsivä**.

TEHTÄVIÄ: AKTIIVIN 1. PARTISIIPPI

TEHTÄVÄ 1

Muodosta verbeistä aktiivin 1. partisiipit ja käytä niitä oikeissa sijamuodoissa. Valitse oikea sana alla olevasta luettelosta.

1. Mitä melu on? Melu on häiritsevää ääntä.
2. Mitä kekäleet ovat? Ne ovat _____ hiiliä.
3. Mitä neste on? Se on _____ ainetta.
4. Mitä päihteet ovat? Ne ovat _____ aineita.
5. Mitä samppanja on? Se on _____ viiniä.
6. Mikä painajainen on? Se on _____ uni.
7. Mikä HIV on? Se on _____ virussairaus.
8. Mitä nomadit ovat? He ovat _____ paimentolaisia.
9. Mitä jodi ja sprii ovat? Ne ovat _____ aineita.
10. Mitä luksusristeilijät ovat? Ne ovat _____ hotelleja.
11. Mikä ihminen on? Hän on _____ eläin.
12. Mitä proosa on? Se on _____ kirjallisuutta.
13. Mikä kuningas on? Hän on _____ monarkki.
14. Mikä tähdenlento on? Se on _____ meteoriitti.

juosta	**ahdistaa**	**häiritä**	**kertoa**
uida	**ajatella**	**desinfioida**	**vaeltaa**
tarttua	**hallita**	**kuohua**	**huumata**
hehkua	**pudota**		

TEHTÄVÄ 2

Muodosta verbeistä aktiivin 1. partisiipit ja käytä niitä oikeissa sijamuodoissa. Valitse oikea sana luettelosta.

1. **Millainen** on virhe, jonka teet aina uudestaan? Se on toistuva virhe.
2. **Millaista vettä** joessa on? Joessa on _____ vettä.
3. **Millaista** aggressiivinen käytös on? Se on _____.
4. **Millaisella merellä** on vaarallista purjehtia? _____ merellä on vaarallista purjehtia.
5. **Millaisia** koneen **osia** rattaat ovat? Ne ovat _____ osia.
6. **Millaisia** katastrofiuutiset ovat? Ne ovat _____.
7. **Millaisella äänellä** ihminen puhuu, jos hän jännittää kovasti? Hän puhuu _____ äänellä.
8. **Millaisen hanan** putkimies korjaa? Hän korjaa _____ hanan.
9. **Millaista** liian kirkas valo on? Se on _____.
10. **Millaisilta** sympaattiset ihmiset vaikuttavat? He vaikuttavat _____.
11. **Millaisella äänellä** upseeri puhuu sotilaille? Hän puhuu _____ äänellä.
12. **Millaisia** haukkumasanat ovat? Ne ovat _____.
13. **Millaisia** ovat lapset, jotka polkevat jalkaa? He ovat _____.
14. **Millaisia ihmisiä** hautajaisissa on? Siellä on _____ ihmisiä.
15. **Millaisessa työssä** jokainen päivä on erilainen? _____ työssä jokainen päivä on erilainen.
16. **Millaiseen veteen** spagetti laitetaan? Se laitetaan _____ veteen.

hyökätä	**järkyttää**	**liikkua**	**kiehua**
surra	**toistua**	**loukata**	**vaihdella**
häikäistä	**virrata**	**kiukutella**	**miellyttää**
käskeä	**vuotaa**	**vapista**	**myrskytä**

TEHTÄVÄ 3

Tee sivulauseista määritteitä mallin mukaan.

1. Kreikka on maa, **joka sijaitsee Välimeren rannalla.**
   Kreikka on Välimeren rannalla sijaitseva maa.
2. Puuseppä on käsityöläinen, **joka valmistaa huonekaluja puusta.**
   Puuseppä on
   huonekaluja puusta valmistava käsityöläinen.
3. Tietokone on laite, **joka käsittelee tietoja automaattisesti.**
   Tietokone on
   _____.
4. Moottoripyörä on ajoneuvo, **joka kulkee kahdella pyörällä.**
   Moottoripyörä on
   _____.
5. Sateenkaari on valoilmiö, **joka näkyy taivaalla sateen jälkeen.**
   Sateenkaari on
   _____.
6. Laskimo on verisuoni, **joka kuljettaa verta sydämeen.**
   Laskimo on
   _____.
7. Arsenikki on myrkkyä, **joka tappaa nopeasti.**
   Arsenikki on
   _____.
8. Kofeiini on ainetta, **joka vaikuttaa piristävästi hermojärjestelmään.**
   Kofeiini on _____.
9. Laava on sulaa kiviainesta, **joka purkautuu tulivuoren kraatterista.**
   Laava on _____.

10. Näyttelijät ovat taiteilijoita, **jotka esiintyvät näytelmissä ja elokuvissa**.
Näyttelijät ovat _____.

11. Appelsiinit ovat sitrushedelmiä, **jotka kasvavat subtrooppisella alueella**.
Appelsiinit ovat _____.

12. Nisäkkäät ovat eläimiä, **jotka imettävät poikasiaan**.
Nisäkkäät ovat _____.

TEHTÄVÄ 4

Muodosta verbeistä aktiivin 1. partisiipit ja käytä niitä oikeissa sijamuodoissa. Valitse oikea ilmaus alla olevasta luettelosta.

1. Kello on aikaa mittaava _____ laite.
2. Majava on _____ jyrsijä.
3. Termostaatti on _____ laite.
4. Akrobaatti on _____ taiteilija.
5. Lohikäärme on _____ taruolento.
6. Kuu on _____ satelliitti.
7. Pedot ovat _____ eläimiä.
8. _____ tuulta sanotaan hirmumyrskyksi.
9. Kupari on _____ metalli.
10. Sääsket ovat _____ hyönteisiä.
11. Narkomaanit ovat _____ ihmisiä.
12. Imitaattori on _____ artisti.
13. Rakuunat olivat _____ sotilaita.
14. Kriitikot ovat _____ henkilöitä.

esiintyä sirkuksessa
ratsastaa hevosella
säädellä lämpötilaa
arvostella julkisesti taidetta
puhaltaa yli 32 metriä sekunnissa
johtaa helposti sähköä ja lämpöä
rakentaa patoja
imeä verta
syöstä tulta
kiertää maapalloa
mitata aikaa
syödä lihaa
käyttää huumeita
matkia ääniä

TEHTÄVÄ 5

Tee sivulauseista määritteitä mallin mukaan.

1. **Kenelle** sinä soitit?

   Minä soitin lääkärille, **joka päivystää terveyskeskuksessa**.

   Minä soitin terveyskeskuksessa päivystävälle lääkärille.

2. **Millaisella junalla** sinä matkustat?

   Minä matkustan junalla, **joka kulkee Tampereen kautta**.

   Minä matkustan Tampereen kautta kulkevalla junalla.

3. **Mistä** dokumentti kertoi?

   Dokumentti kertoi tiedemiehistä, **jotka tutkivat geenejä**.

   Dokumentti kertoi _____.

4. **Ketä** sanotaan pääministeriksi?

   Pääministeriksi sanotaan ministeriä, **joka johtaa hallitusta**.

   Pääministeriksi sanotaan _____.

5. **Millaisista ihmisistä** sinä pidät?

   Minä pidän ihmisistä, **jotka hymyilevät ystävällisesti ja käyttäytyvät kohteliaasti**.

   Minä pidän _____.

6. **Keillä** ei ole vapaa-ajan ongelmia?

   Ihmisillä, **jotka tekevät kahta työtä**, ei ole vapaa-ajanongelmia.

   _____ ei ole vapaa-ajan ongelmia.

7. **Minä** koulunkäyntiavustajat toimivat koulussa?
Koulunkäyntiavustajat toimivat ohjaajina, **jotka tukevat lasta oppimisessa**.
Koulunkäyntiavustajat toimivat _____
_____.

TEHTÄVÄ 6

Tee sivulauseista määritteitä mallin mukaan.

1. Minä pelkään koiria, **jotka haukkuvat vihaisesti**.
Minä pelkään vihaisesti haukkuvia koiria.
2. Aviopari, **joka riitelee kovaäänisesti**, häiritsee naapureita.
_____
häiritsee naapureita.
3. Elämme maailmassa, **joka muuttuu koko ajan**.
Elämme _____.
4. Ihmisille, **jotka käyttävät liikaa alkoholia**, voi kehittyä maksakirroosi.
_____
voi kehittyä maksakirroosi.
5. Lapset pitävät tarinoista, **jotka kertovat eläimistä**.
Lapset pitävät _____.
6. Syksyllä voi törmätä hirviin, **jotka juoksevat tiellä**.
Syksyllä voi törmätä _____.
7. Ihmisillä, **jotka lukevat paljon**, on yleensä laaja yleissivistys.
_____ on yleensä laaja yleissivistys.
8. Hän aikoo osallistua seminaariin, **joka kestää kaksi päivää**.
Hän aikoo osallistua _____
_____.

9. Luonnonsuojelujärjestö yrittää pelastaa eläinlajeja, **jotka kuolevat sukupuuttoon**.
Luonnonsuojelujärjestö yrittää pelastaa
_____.

10. Neuvolassa annetaan ohjeita äideille, **jotka odottavat lasta**.
Neuvolassa annetaan ohjeita
_____.

11. Ufoja sanotaan lautasiksi, **jotka lentävät**.
Ufoja sanotaan _____.

12. Työnhakijoilla, **jotka osaavat ammattinsa ja kehittävät itseään**, on mahdollisuus pärjätä työmarkkinoilla.
_____
on mahdollisuus pärjätä työmarkkinoilla.

TEHTÄVÄ 7

Muodosta verbeistä aktiivin 1. partisiipit ja käytä niitä oikeissa sijamuodoissa. Valitse oikea sana luettelosta.

1. Diabetesta sairastavien henkilöiden täytyy käyttää insuliinia.
2. Mielenosoitukseen osallistui sotaa _____ pasifisteja.
3. Kaikilla kuorossa _____ miehillä on hyvä ääni.
4. Hän pitää jasmiinilta _____ parfyymista.
5. Postimerkkejä _____ henkilöitä sanotaan filatelisteiksi.
6. Prinssi herätti _____ prinsessa Ruususen suudelmalla.
7. Ensiavussa _____ lääkäreillä on kiireinen työpäivä.
8. Japania sanotaan _____ auringon maaksi.
9. Rakennusmaalla _____ työntekijöiden täytyy käyttää kypärää.
10. Samaa _____ sanoja sanotaan synonyymeiksi.

11. _____ henkilöillä on suurin riski sairastua keuhkosyöpään.

12. _____ oleskeluluvan voi saada, kun on asunut Suomessa yhtäjaksoisesti neljä vuotta.

13. Tarjous, jota on vaikeaa vastustaa, tuntuu _____.

14. _____ yritykset tuottavat voittoa.

sairastaa	**tuoksua**	**työskennellä**	**merkitä**
menestyä	**pysyä**	**tupakoida**	**päivystää**
keräillä	**nukkua**	**houkutella**	**vastustaa**
nousta	**laulaa**		

TEHTÄVÄ 8

Muuta partisiippirakenteet relatiivilauseiksi mallin mukaan.

1. Minä sain kirjeen Helsingissä asuvilta sukulaisilta.
   Minä sain kirjeen sukulaisilta, jotka asuvat Helsingissä.

2. Hän perusti huonekaluja valmistavan ja myyvän yrityksen.
   _____
   _____

3. Amerikkaan matkustavilla turisteilla täytyy olla voimassa oleva viisumi.
   _____
   _____

4. Geenejä tutkivat tiedemiehet ovat kiinnostuneita periytyvistä sairauksista.
   _____
   _____

5. Eino Leino kirjoitti Suomen luontoa kuvaavia ja syviä tunteita ilmaisevia runoja.
   _____
   _____

6. Naapurissa asuvalla perheellä on yliopistossa kemiaa opiskeleva poika.

_____

_____

7. Suomessa kesäisin pesivät linnut muuttavat syksyllä subtrooppisessa ilmastossa sijaitseviin maihin.

_____

_____

8. Sotaa käyvistä maista tulevilla pakolaisilla on usein traumaattisia kokemuksia.

_____

_____

9. Sulava lumi muuttuu vähitellen vedeksi, ja se virtaa tulvivaan jokeen.

_____

_____

TEHTÄVÄ 9

Muodosta verbeistä aktiivin 1. partisiipit ja yhdistä ne alla olevassa listassa oleviin synonyymeihinsä.

1. kiinnostaa kiinnostava - mielenkiintoinen
2. juosta _____
3. huvittaa _____
4. haista _____
5. painaa _____
6. loistaa _____
7. särkeä _____
8. uhata _____

hauska	**vaarallinen**	**nestemäinen**	**mielenkiintoinen**
kipeä	**erinomainen**	**raskas**	**pahanhajuinen**

TEHTÄVÄ 10

Selitä, mitä seuraavat ilmaukset tarkoittavat.

1. yskivä moottori
   Yskivä moottori on moottori, joka käy epätasaisesti.
2. pätevä syy
   _____
3. pakottava tarve
   _____
4. puhutteleva runo
   _____
5. kantava seinä
   _____
6. seisova pöytä
   _____
7. sitova sopimus
   _____
8. lupaava tulevaisuus
   _____
9. huutava puute
   _____
10. seisova ilma
    _____
11. liukuva työaika
    _____
12. koskettava tarina
    _____
13. hylkäävä päätös
    _____
14. sokaiseva valo
    _____

15. kiljuva nälkä

_____

16. piilevä sairaus

_____

17. pelastava enkeli

_____

18. painava syy

_____

19. hakkaava yskä

_____

20. uusiutuva luonnonvara

_____

21. hengittävä kangas

_____

22. pureva pakkanen

_____

23. ratkaiseva askel

_____

24. valaiseva esitys

_____

25. varoittava esimerkki

_____

26. palveleva puhelin

_____

27. tuntuva alennus

_____

28. säälivä katse

_____

29. varaava takka

_____

30. kävelevä tietosanakirja

_____

31. tyhjentävä vastaus

_____

32. vuotava nenä

_____

33. kantava ääni

_____

TEHTÄVÄ 11

Täydennä aktiivin 1. partisiipin muodoilla. Valitse oikea ilmaus alla olevasta luettelosta.

1. Muoti on ohimenevä ilmiö.
2. Kirkas lasi on _____.
3. Keksintö, joka muuttaa kehityksen suunnan, on _____.
4. Uskomattoman mahtava kokemus on _____.
5. Tarra on _____ lappu tai nauha.

läpinäkyvä **ohimenevä** **henkeäsalpaava**
käänteentekevä **itsekiinnittyvä**

AKTIIVIN 2. PARTISIIPPI

Aktiivin 2. partisiippi muodostetaan verbin perusmuodon vartalosta liittämällä siihen nut/nyt-tunnus. Verbityypeissä 4, 5 ja 6 n-kirjain kahdentuu (kiilannut). Verbityypissä 3 n-kirjain muuttuu samaksi kuin perusmuodon vartalon loppukonsonantti (tullut, purrut, juossut) eli niissä tunnuksena on -lut/lyt, rut ja sut/syt.

juos/ta	+	**-sut**	→	**juossut**, juossutta
laula/a	+	**-nut**	→	**laulanut**, laulanutta
naura/a	+	**-nut**	→	**nauranut**, nauranutta
pur/ra	+	**-rut**	→	**purrut**, purrutta
teh/dä	+	**-nyt**	→	**tehnyt**, tehnyttä
tul/la	+	**-lut**	→	**tullut**, tullutta
ui/da	+	**-nut**	→	**uinut**, uinutta

Muissa sijoissa kuin nominatiivissa ja partitiivissa vartaloon liitetään -nee-tunnus (-lee, -ree, -see) ja sen perään sijapääte:

juos/ta	+	**-see**	→	**juosseessa**, juosseelta
laula/a	+	**-nee**	→	**laulaneessa**, laulaneelta
naura/a:	+	**-nee**	→	**nauraneessa**, nauraneelta
pur/ra	+	**-ree**	→	**purreessa**, purreelta
teh/dä	+	**-nee**	→	**tehneessä**, tehneeltä
tul/la	+	**-lee**	→	**tulleessa**, tulleelta
ui/da:	+	**-nee**	→	**uineessa**, uineelta

Määritteenä, predikatiivina ja predikatiiviadverbiaalina olevat partisiipit taipuvat sijoissa ja luvussa.

Aktiivin 2. partisiipin taivutus

Sijamuoto	Partisiippi	
	yksikkö	monikko
nominatiivi	tehnyt	tehneet
genetiivi	tehneen	tehneiden
partitiivi	tehnyttä	tehneitä
inessiivi	tehneessä	tehneissä
elatiivi	tehneestä	tehneistä
illatiivi	tehneeseen	tehneisiin
adessiivi	tehneellä	tehneillä
ablatiivi	tehneeltä	tehneiltä
allatiivi	tehneelle	tehneille
essiivi	tehneenä	tehneinä
translatiivi	tehneeksi	tehneiksi
abessiivi	tehneettä	tehneittä
komitatiivi	–	tehneine
instruktiivi	–	tehnein

Aktiivin 2. partisiipin funktiot

1) **Aktiivin 2. partisiippia käytetään kuvaamaan päättynyttä tekemistä.**
Ukkini on paljon **kokenut** mies.
He nousivat **pysähtyneeseen** autoon.

2) **Aktiivin 2. partisiippi translatiivissa ilmoittaa satunnaista tekemistä.**
Tulin **sanoneeksi** hänelle aika pahasti.

3) **Aktiivin 2. partisiippia käytetään liittotempusten osana (perfektissä, pluskvamperfektissä ja kielteisessä imperfektissä).**
Hän **on tullut** tänne.
Linnut **olivat** jo **lentäneet** pesästä.
Matti **ei pessyt** pyykkiä.

4) **Aktiivin 2. partisiipin muodoista jotkin ovat muuttuneet substantiiveiksi.**
Annetaan rauha **kuolleille**.
Oppineista oli kysyntää keskiaikaisissa yliopistoissa.

TEHTÄVIÄ: AKTIIVIN 2. PARTISIIPPI

TEHTÄVÄ 1

Muodosta verbeistä aktiivin 2. partisiipit. Valitse oikea sana alla olevasta luettelosta.

1. Tulivuori, joka ei ole enää aktiivinen, on sammunut tulivuori.
2. Järvi, jonka vesi on likaista, on _____ järvi.
3. Passi, joka ei ole enää voimassa, on _____ passi.
4. Kello, joka ei enää käy, on _____ kello.
5. Luu, joka on poikki, on _____ luu.
6. Potilas, joka on tullut terveeksi, on _____ potilas.
7. Meri, joka ei enää myrskyä, on _____ meri.
8. Kaivo, jossa ei ole enää vettä, on _____ kaivo.
9. Peili, joka on monena palana, on _____ peili.
10. Unelma, josta tuli totta, on _____ unelma.
11. Nappi, joka ei ole enää kiinni vaatteessa, on _____ nappi.
12. Aviopari, joka ei ole enää naimisissa, on _____ aviopari.
13. Turisti, joka ei tiedä, missä hänen hotellinsa on, on _____ turisti.
14. Vaate, joka on ollut pyykkinarulla sateessa, on _____ vaate.

pysähtyä	**sammua**	**tyyntyä**	**eksyä**
irrota	**kuivua**	**särkyä**	**erota**
toteutua	**kastua**	**vanhentua**	**katketa**
toipua	**saastua**		

TEHTÄVÄ 2

Muodosta verbeistä aktiivin 2. partisiipit ja käytä niitä sopivassa sijamuodossa. Valitse oikea sana alla olevasta luettelosta.

1. Myrskyssä kaatuneet puut katkaisivat sähkölinjan.
2. Talvella voi luistella _____ järvellä.
3. Kultamitali annetaan _____ urheilijalle.
4. Löytötavaratoimistosta voi kysyä _____ tavaroita.
5. Liian aikaisin _____ vauvoja sanotaan keskosiksi.
6. Auringossa _____ mansikat ovat makeita.
7. _____ elintarvikkeista voi saada salmonellan.
8. _____ ihmisistä ei saa puhua pahaa.
9. Me haravoimme puista _____ lehdet ja viemme ne kompostiin.
10. Ambulanssi kuljetti kolarissa _____ matkustajat sairaalaan.
11. Dokumentissa kerrottiin rintamalla _____ sotainvalideista.
12. Eilen maahan _____ lentokoneessa oli sata matkustajaa.
13. Kolme viikkoa _____ sateiden takia tulvavesi on noussut rannalle.
14. Sukeltajat löysivät kauan sitten _____ laivan hylyn.
15. Finlandia-talon _____ Alvar Aaltoa pidetään funktionalismin tärkeimpänä suomalaisena edustajana.
16. Työnantajat luottavat _____ työntekijöihin.

pilaantua	**jäätyä**	**syntyä**	**loukkaantua**
kuolla	**upota**	**suunnitella**	**kestää**
kaatua	**kokea**	**kypsyä**	**kadota**
haavoittua	**voittaa**	**syöksyä**	**varista**

TEHTÄVÄ 3

Muuta relatiivilauseet partisiippimääritteiksi mallin mukaan.

1. Alfred Nobel, joka keksi dynamiitin, kuoli miljonäärinä.
   Dynamiitin keksinyt _____ Alfred Nobel kuoli miljonäärinä.
2. Sokrates, joka eli 400-luvulla eKr., oli kreikkalainen filosofi.
   _____ Sokrates oli kreikkalainen filosofi.
3. Lordi-yhtye, joka voitti Euroviisut vuonna 2006, on kotoisin Rovaniemeltä.
   _____
   Lordi-yhtye on kotoisin Rovaniemeltä.
4. Sotaa, joka alkoi Euroopassa vuonna 1939, sanotaan toiseksi maailmansodaksi.
   _____
   sotaa sanotaan toiseksi maailmansodaksi.
5. Juri Gagarinista, joka teki ensimmäisen avaruuslennon, tuli kansallissankari.
   _____
   Juri Gagarinista tuli kansallissankari.
6. Miehellä, joka karkasi eilen vankilasta, on mukanaan ase.
   _____
   miehellä on ase mukanaan.
7. Vuorikiipeilijät, jotka kiipesivät Himalajalle, katosivat lumimyrskyssä.
   _____
   vuorikiipeilijät katosivat lumimyrskyssä.
8. Kaikki tietävät Don Juanin, joka hurmasi naiset.
   Kaikki tietävät _____ Don Juanin.
9. Viikingeillä, jotka purjehtivat Keski-Eurooppaan asti, oli komeat veneet.
   _____
   viikingeillä oli komeat veneet.
10. Tankkerissa, joka ajoi Itämerellä karille, oli lastina raakaöljyä.
    _____ tankkerissa oli lastina raakaöljyä.

TEHTÄVÄ 4

Täydennä lauseet aktiivin 2. partisiipeilla. Valitse oikea ilmaus luettelosta. Muista sanajärjestys.

1. Neil Armstrong oli ensimmäinen kuussa kävellyt astronautti.
2. _____ karhu voi olla vaarallinen.
3. _____ henkilöt voivat saada ajokortin.
4. _____ junan matkustajat selvisivät onnettomuudesta pelkällä säikähdyksellä.
5. _____ urheilija joutui kilpailukieltoon.
6. Henkilöauto törmäsi _____ kuorma-autoon.
7. Metsästys oli _____ ihmisten pääelinkeino.
8. _____ ihmisillä on paremmat mahdollisuudet pysyä vanhanakin hyvässä kunnossa.
9. _____ ihmisiä sanotaan suureksi ikäluokaksi.
10. _____ kilpailijoita sanotaan finalisteiksi.
11. Sukeltajat tutkivat _____ laivan hylkyä.
12. Itsenäisyyspäiväjuhlassa muistetaan _____ _____ sotaveteraaneja.
13. _____ henkilöitä sanotaan akateemisiksi.
14. _____ pakolaiset kaipaavat sukulaisiaan.

harrastaa nuorena urheilua
päästä loppukilpailuun
syntyä Suomessa sodan jälkeen
elää kivikaudella
valmistua yliopistosta
taistella rintamalla
käyttää dopingia
täyttää 18 vuotta
paeta kotimaasta
pysähtyä tien viereen
herätä talviunesta
kävellä kuussa
suistua raiteilta
upota mereen

TEHTÄVÄ 5

Muuta partisiippirakenteet relatiivilauseiksi mallin mukaan.

1. Monet Suomeen muuttaneet turkkilaiset ovat perustaneet oman kebab-ravintolan.
   Monet turkkilaiset, jotka ovat muuttaneet Suomeen, ovat perustaneet oman kebab-ravintolan.
2. Englantilaiset rakastivat Pariisissa vuonna 1997 kuollutta prinsessa Dianaa.
   _____
   _____
3. Poliisi pidätti eilen autoa kahden promillen humalassa ajaneen miehen.
   _____
   _____
4. Kaikki tuntevat 1700-luvulla eläneen Wolfgang Amadeus Mozartin.
   _____
   _____
5. Olympiakultaa voittaneiden urheilijoiden nimet jäävät historiaan.
   _____
   _____
6. Vankilasta toissa päivänä paenneet miehet on pidätetty.
   _____
   _____

7. Monesta laulajan uran valinneesta suomalaisesta on tullut menestynyt tähti.

_____

_____

8. Thaimaassa tapahtuneessa luonnonkatastrofissa mukana olleet tai siinä omaisensa menettäneet ihmiset eivät koskaan toivu järkytyksestä.

_____

_____

PASSIIVIN 1. PARTISIIPPI

Passiivin 1. partisiippi muodostetaan liittämällä -va/-vä-tunnus passiivin tunnukseen.

juosta:	**juos**/taan	+	**ta**	+	**-va**	→	**juostava**
laulaa:	**laule**/taan	+	**tta**	+	**-va**	→	**laulettava**
nauraa:	**naure**/taan	+	**ta**	+	**-va**	→	**naurettava**
purra:	**pur**/raan	+	**ta**	+	**-va**	→	**purtava**
tehdä:	**teh**/dään	+	**tä**	+	**-vä**	→	**tehtävä**
tulla:	**tul**/laan	+	**ta**	+	**-va**	→	**tultava**
uida:	**ui**/daan	+	**ta**	+	**-va**	→	**uitava**

Purukumi on tehty **purtavaksi**.
Tämä työ on **tehtävä** ennen aamunkoittoa.

Määritteenä, predikatiivina ja predikatiiviadverbiaalina olevat partisiipit taipuvat sijoissa ja luvussa.

Passiivin 1. partisiipin taivutus

Sijamuoto	**Partisiippi**	
	yksikkö	**monikko**
nominatiivi	tehtävä	tehtävät
genetiivi	tehtävän	tehtävien
partitiivi	tehtävää	tehtäviä
inessiivi	tehtävässä	tehtävissä
elatiivi	tehtävästä	tehtävistä
illatiivi	tehtävään	tehtäviin
adessiivi	tehtävällä	tehtävillä
ablatiivi	tehtävältä	tehtäviltä
allatiivi	tehtävälle	tehtäville
essiivi	tehtävänä	tehtävinä
translatiivi	tehtäväksi	tehtäviksi
abessiivi	tehtävättä	tehtävittä
komitatiivi	–	tehtävine
instruktiivi	–	tehtävin

Passiivin 1. partisiipin funktiot

1) **Passiivin 1. partisiippi voi kuvata tekemistä, joka pitää tehdä.**
Pöydällä on kaksi **maksettavaa** laskua. (= Pöydällä on kaksi laskua, jotka täytyy maksaa.)
Pyykkikorissa on **pestäviä** vaatteita. (= Pyykkikorissa on vaatteita, jotka täytyy pestä.)

2) **Passiivin 1. partisiippi voi kuvata tekemistä, joka voidaan tehdä.**
Sylimikro on **kannettava** tietokone. (= Sylimikro on tietokone, jota voi kantaa.)
Meillä on keittiössä **jatkettava** pöytä. (= Meillä on keittiössä pöytä, jota voi jatkaa.)

Paljon/vähän/jotakin/mitään / ei mitään -ilmausten kanssa passiivin 1. partisiipista käytetään yksikön partitiivia.
Onko täällä jotakin **juotavaa**? (= Onko täällä jotakin, mitä voi juoda?)
Eikö hänellä ollut mitään uutta **kerrottavaa**? (= Eikö hänellä ollut mitään uutta, mitä kertoa?)
Minulla ei ole mitään anteeksi **pyydettävää**. (= Minulla ei ole mitään, mitä pyytää anteeksi.)
Minulla ei ole mitään päälle **puettavaa**. (= Minulla ei ole mitään, mitä voi pukea päälle.)
Siinä sinulla on vähän jotakin **mietittävää**! (=Siinä sinulla on vähän jotakin, mitä voi miettiä!)
Onko kaupasta jotakin **tuotavaa**? (= Onko jotakin, mitä voi tuoda kaupasta?)

3) **Passiivin 1. partisiippi voi kertoa, minkälainen jokin on tai mikä jokin on.**
Myytävät tuotteet ovat hyllyllä. (= Tuotteet, jotka **myydään**, ovat hyllyssä.
Kokouksessa **käytettävä** kieli on englanti. (= Kieli, jota **kokouksessa käytetään**, on englanti.)

4) **Passiivin 1. partisiippia käytetään olla-verbin kanssa yksikön 3. persoonassa kuvaamaan välttämätöntä tekemistä.**
Laskut on **maksettava** ajallaan.
Myyjän oli **haettava** turvamiehet paikalle.

5) **Passiivin 1. partisiipin jotkin muodot ovat käytössä myös substantiiveina.**
Tänään saimme läksyksi paljon **tehtäviä**. (Vrt. Tänään saimme tehtäväksi paljon harjoituksia.)
Linnaan johti kapea **käytävä**. (Vrt. Kaikkien lasten on käytävä koulua.)

TEHTÄVIÄ: PASSIIVIN 1. PARTISIIPPI

TEHTÄVÄ 1

Muuta lihavoitu verbi passiivin 1. partisiippiin.

1. Junassa on mukavampi matkustaa, jos mukana on jotakin luettavaa (**lukea**).
2. Tarkastaja ei löytänyt mitään _____ (**huomauttaa**).
3. Me istuimme hiljaa, koska ei ollut mitään _____ (**puhua**).
4. Professori on hajamielinen, koska hänellä on niin paljon muuta _____ (**ajatella**).
5. Tänä vuonna tuli hyvä marjasato, joten äidillä on paljon _____ (**säilöä**).
6. Minä en pelkää varkaita, koska kotonani ei ole mitään _____ (**varastaa**).
7. Jos lähdet vain lyhyelle matkalle, sinulla on vain vähän _____ (**pakata**).
8. Jos on toiminut omasta mielestään oikein, ei ole mitään _____ (**katua**).
9. Selitit kaiken niin perusteellisesti, että siihen ei ole mitään _____ (**lisätä**).
10. Eikö hänellä ollut muuta _____ (**sanoa**)?
11. Kun yllätysvieraat tulivat, meillä ei ollut heille muuta _____ (**tarjota**) kuin keksejä.
12. Äideillä on aina paljon _____ (**huolehtia**).
13. Varattomalla ihmisellä ei ole mitään _____ (**ulosmitata**).
14. Eikö kenelläkään ole mitään _____ (**kysyä**)?

TEHTÄVÄ 2

Täydennä lauseet passiivin 1. partisiipeilla. Valitse oikea verbi alla olevasta luettelosta.

1. Tämä on turvallinen paikka asua, täällä ei ole mitään pelättävää.
2. Kulttuurikaupungeissa on paljon mielenkiintoista _____.
3. Tiedemiehillä on geeneissä vielä paljon _____.
4. Sillä, joka on vilpitön, ei ole mitään _____.
5. Iäkkäillä ihmisillä on paljon _____.
6. Riskin ottaminen tarkoittaa, että on jotakin _____, jos käy huonosti.
7. Ihmisellä, joka on sisäisesti tyhjä, ei ole henkisesti mitään _____.
8. Ainutlaatuisella tarkoitetaan, että ei ole olemassa mitään siihen _____.
9. Lentokentällä kysytään, onko matkustajilla jotakin _____.
10. Kokemattomalla työntekijällä on vielä paljon _____.

pelätä	**nähdä**	**tullata**	**oppia**
antaa	**verrata**	**menettää**	**muistella**
salata	**tutkia**		

TEHTÄVÄ 3

Muuta relatiivilauseet partisiippimääritteiksi mallin mukaan.

1. Rehellisyys on ominaisuus, jota voi kunnioittaa.
   Rehellisyys on kunnioitettava ominaisuus.
2. Rikos on teko, josta täytyy rangaista.
   Rikos on _____ teko.

3. DNA-näytteet ovat todisteita, joihin voi luottaa.
   DNA-näytteet ovat _____ todisteita.
4. Kokouksen esityslistalla on paljon asioita, jotka täytyy ratkaista.
   Kokouksen esityslistalla on paljon _____ asioita.
5. Kitara on soitin, jota näppäillään.
   Kitara on _____ soitin.
6. Takissa on huppu, jonka voi irrottaa.
   Takissa on _____ huppu.
7. Selkosuomi on kieltä, jota voi ymmärtää helpommin.
   Selkosuomi on _____ kieltä.

TEHTÄVÄ 4

Täydennä lauseet passiivin 1. partisiipeilla. Valitse oikea verbi alla olevasta luettelosta.

1. Legot ovat ___koottavia___ leikkikaluja.
2. Sylimikrot ovat _____ tietokoneita.
3. Kärpässienet eivät ole _____ sieniä.
4. Akut ovat _____ sähkövirran lähteitä.
5. Polkuauto on _____ leikkiauto.
6. Pastillit ovat _____ karamelleja.
7. Kassakaapit ovat _____ arvoesineiden säilytyspaikkoja.
8. Asumiskelvottomat talot ovat _____ rakennuksia.
9. Paperi, lasi ja metalli ovat _____ jätteitä.
10. Tuoli, jonka istuma-asentoa voi muuttaa, on _____ istuin.
11. Simpukkamalliset kännykät ovat _____ puhelimia.
12. Manuaaliset kellot ovat _____ kelloja.
13. Varaosat ovat _____ osia.

14. Palkka on _____ tuloa.
15. Runsas liikunta ja terveellinen ruokavalio ovat _____ elämäntapoja.
16. Posetiivi on _____ mekaaninen soitin.

purkaa	**imeskellä**	**säätää**	**taittaa**
vaihtaa	**ladata**	**verottaa**	**kierrättää**
lukita	**vetää**	**kantaa**	**suositella**
polkea	**veivata**	**koota**	**syödä**

TEHTÄVÄ 5

Muuta relatiivilauseet partisiippimääritteiksi mallin mukaan.

1. Palohälytin on turvalaite, joka asennetaan asuntoon.
   Palohälytin on asuntoon asennettava turvalaite.
2. Tangomarkkinat on festivaali, joka järjestetään joka kesä Seinäjoella.
   Tangomarkkinat on _____.
3. Irtokarkit ovat makeisia, joita myydään pakkaamattomina.
   Irtokarkit ovat _____ makeisia.
4. Lapsilisä on tuki, jota maksetaan lapsen elatusta varten.
   Lapsilisä on _____ tuki.
5. Iltapäivälehdet ovat julkaisuja, joita ostetaan irtonumeroina.
   Iltapäivälehdet ovat _____ julkaisuja.
6. Marionetti on sätkynukke, jota ohjataan langoilla.
   Marionetti on _____ sätkynukke.
7. Takuuhuolto on ilmaishuolto, joka suoritetaan uudelle autolle.
   Takuuhuolto on _____ ilmaishuolto.
8. Harakka on lintu, jota voi tavata yleisesti koko maassa.
   Harakka on _____ lintu.
9. Radioaktiiviset jätteet ovat aineita, joita täytyy käsitellä varovaisesti.
   Radioaktiiviset jätteet ovat _____ aineita.

10. Syöpä on sairaus, jota hoidetaan sädehoidolla.

Syöpä on _____ sairaus.

11. Sairastuminen on este, jonka voi hyväksyä poissaolon syyksi.

Sairastuminen on _____ este.

12. Solmio on asuste, joka solmitaan paidankauluksen alle.

Solmio on _____ asuste.

TEHTÄVÄ 6

Täydennä lauseet passiivin 1. partisiipeilla. Valitse oikea ilmaus alla olevasta luettelosta.

1. Tekstiviestit ovat kännykällä lähetettäviä tiedotuksia.
2. Julisteet ovat _____ kuvia.
3. Potilastiedot ovat _____ asiakirjoja.
4. Keinokuituvaatteet ovat _____ pyykkiä.
5. Parisänky on _____ vuode.
6. Valmispitsat ovat _____ ruokia.
7. Samppanja on _____ kuohuviiniä.
8. Pasianssi on _____ korttipeli.
9. Tandem on _____ polkupyörä.
10. Ylioppilastutkinto on _____ tutkinto.
11. Maamiinat ovat _____ räjähdyspanoksia.
12. Kumivene on _____ vene.
13. Korvasienet ovat _____ sieniä.
14. Lakimuutokset ovat _____ uudistuksia.
15. Maila ja kiekko ovat _____ pelivälineitä.

ripustaa seinälle
pestä 40 asteessa
suorittaa lukion päätteeksi
täyttää ilmalla
tarvita jääkiekossa
lämmittää nopeasti mikrossa
pitää salassa
ajaa kahden
lähettää kännykällä
päättää eduskunnassa
nukkua kahden
pelata yksin
tarjota kylmänä
poimia keväällä
kaivaa maahan

TEHTÄVÄ 7

Täydennä lauseet passiivin 1. partisiipeilla ja käytä niitä sopivassa sijamuodossa. Valitse oikea verbi alla olevasta luettelosta.

1. Tälle tontille rakennettavista taloista tulee viisikerroksisia.
2. Lapsia, joiden elatuksesta vanhemmat ovat vastuussa, sanotaan _____.
3. Pommikoneet pudottavat pommeja _____ kohteisiin.
4. Rekalla, laivalla tai junalla _____ tavarat ovat rahtitavaraa.
5. Selitykset, jotka perustellaan hyvin, kuulostavat _____.
6. Viini myydään yleensä korkkiruuvilla _____ pulloissa.
7. Helsingissä on pulaa _____ asunnoista.
8. Toimittaja esittää _____ kiperiä kysymyksiä.
9. _____ seinistä poistetaan ensin vanhat tapetit.
10. _____ pellot täytyy ensin kyntää.
11. Kirjastossa on _____ kirjoja varten oma tiski.
12. Kauniit ja menestyneet ihmiset ovat monen mielestä _____.
13. Olosuhteita, jotka täyttävät vain minimivaatimukset, sanotaan _____.
14. _____ kirjeisiin täytyy laittaa postimerkki.

huoltaa	**uskoa**	**palauttaa**	**avata**
postittaa	**rakentaa**	**tuhota**	**kuljettaa**
vuokrata	**kadehtia**	**haastatella**	**tapetoida**
viljellä	**sietää**		

TEHTÄVÄ 8

Täydennä lauseet passiivin 1. partisiipeilla ja käytä niitä essiivissä tai translatiivissa. Valitse oikea verbi alla olevasta luettelosta.

1. Autoni on korjaamolla korjattavana _____.
2. Vein kankaan ompelijalle _____.
3. Potilas on leikkaussalissa _____.
4. Auto täytyy viedä kerran vuodessa _____.
5. Vein olohuoneen verhot pesulaan _____.
6. Leonardo da Vincin "Mona Lisa" on _____ Louvren taidemuseossa.
7. Murhasta tuomittu määrättiin _____.
8. Liikennesäännöt on tehty _____.
9. Moottorilehden toimittaja sai autoliikkeestä auton _____.
10. Suomen kieltä pidetään vaikeasti _____.
11. Supermarketissa on _____ myyjän paikka.
12. Vanha sohvakalustomme on verhoilijalla _____.

ommella	**korjata**	**oppia**	**koeajaa**
katsastaa	**nähdä**	**hakea**	**leikata**
pestä	**päällystää**	**noudattaa**	**vangita**

PASSIIVIN 2. PARTISIIPPI

Passiivin 2. partisiipin tunnuksena on -u/-y, joka liittyy passiivin tunnukseen. Yhdessä nämä muodostavat tunnukset -tu/-ty, -ttu/-tty.

juosta:	**juos**/taan	+	**-tu**	→	**juostu**
laulaa:	**laule**/taan	+	**-ttu**	→	**laulettu**
nauraa:	**naure**/taan	+	**-ttu**	→	**naurettu**
purra:	**pur**/raan	+	**-tu**	→	**purtu**
tehdä:	**teh**/dään	+	**-ty**	→	**tehty**
tulla:	**tul**/laan	+	**-tu**	→	**tultu**
uida:	**ui**/daan	+	**-tu**	→	**uitu**

Passiivin 2. partisiipin taivutus

Sijamuoto	**Partisiippi**	
	yksikkö	**monikko**
nominatiivi	tehty	tehdyt
genetiivi	tehdyn	tehtyjen
partitiivi	tehtyä	tehtyjä
inessiivi	tehdyssä	tehdyissä
elatiivi	tehdystä	tehdyistä
illatiivi	tehtyyn	tehtyihin
adessiivi	tehdyllä	tehdyillä
ablatiivi	tehdyltä	tehdyiltä
allatiivi	tehdylle	tehdyille
essiivi	tehtynä	tehtyinä
translatiivi	tehdyksi	tehdyiksi
abessiivi	tehdyttä	tehdyittä
komitatiivi	–	tehtyine
instruktiivi	–	tehdyin

Passiivin 2. partisiipin funktiot

1) **Passiivin 2. partisiippi kuvaa päättynyttä tekemistä.**
Ostin autoni **käytettynä**.
Huoliteltujen lauseiden käyttö on osa hyvää kirjoitustaitoa.
Pakattu matkalaukku on eteisessä.
Kesällä kasvimaalla **kasvatetut** perunat ovat nyt kellarissa.

2) **Passiivin 2. partisiippia käytetään liittotempusten osana (perfekti, pluskvamperfekti ja kielteinen imperfekti).**
Varo, se penkki **on** juuri **maalattu**!
Kyllä täällä **on** ennenkin **eletty**.
Ei sitä ennen **osattu** tehdä yhtä nopeasti.

3) **Translatiivissa tai partitiivissa passiivin 2. partisiippi ilmaisee loppuun saatettua tekemistä.**
Työ tuli vihdoin viimein **tehdyksi/tehtyä**.
Sain pullat **leivotuksi/leivottua**.

4) **Passiivin 2. partisiippia käytetään myös temporaalisissa lauseenvastikkeissa ilmoittamaan tekemistä, jonka jälkeen pääverbin tekeminen tapahtuu** (ks. tarkemmin luvusta 10).

TEHTÄVIÄ: PASSIIVIN 2. PARTISIIPPI

TEHTÄVÄ 1

Täydennä lauseet passiivin 2. partisiipeilla. Valitse oikea verbi alla olevasta luettelosta.

1. Kananmuna, joka on valmistettu paistinpannussa, on paistettu kananmuna.
2. Paikka, joka ei ole enää vapaa, on _____ paikka.
3. Alue, jolle ei saa mennä, on _____ alue.
4. Uneton yö on _____ yö.
5. Laulaja, josta suuri yleisö pitää, on _____ laulaja.
6. Kirjailija, jota kukaan ei enää muista, on _____ kirjailija.
7. Kuuluisa ihminen on _____ henkilö.
8. Ongelma, johon on löytynyt vastaus, on _____ ongelma.
9. Tukka, jonka väri ei ole aito, on _____ tukka.
10. Rakennus, joka on palautettu alkuperäiseen asuunsa, on _____ rakennus.
11. Työntekijä, joka on saanut potkut, on _____ työntekijä.
12. Autiotalot ovat _____ rakennuksia.
13. Vieras, jota on pyydetty mukaan juhliin, on _____ vieras.
14. Lapset, jotka eivät ole saaneet tarpeeksi ravintoa, ovat _____ lapsia.

varata	**valvoa**	**restauroida**	**kutsua**	**suosia**
ratkaista	**kieltää**	**unohtaa**	**aliravita**	**tuntea**
erottaa	**hylätä**	**paistaa**	**värjätä**	

TEHTÄVÄ 2

Täydennä lauseet passiivin 2. partisiipeilla. Valitse oikea verbi alla olevasta luettelosta.

1. Rusinat ovat kuivattuja viinirypäleitä.
2. Piraattituotteet ovat laittomasti _____ tavaroita.
3. Kermavaahto on _____ kermaa.
4. Animaatioelokuvat ovat _____ filmejä.
5. Pipo on _____ päähine.
6. Muumio on _____ ruumis.
7. Sepeli on _____ kiveä.
8. _____ lakanat ovat sileitä.
9. Lauta on _____ puutavaraa.
10. Bensiini on _____ raakaöljyä.
11. Lapsi, jonka syntymää vanhemmat ovat odottaneet, on _____ lapsi.
12. Tuhopoltto on tahallisesti _____ tulipalo.
13. Keramiikka on _____ savitavaraa.
14. Meetvursti on _____ lihasta _____ makkaraa.

kuivata	**animoida**	**toivoa**	**polttaa**	**mankeloida**
murskata	**sahata**	**savustaa**	**sytyttää**	**balsamoida**
kutoa	**jalostaa**	**kopioida**	**valmistaa**	**vispata**

TEHTÄVÄ 3

Muuta relatiivilauseet partisiippimääritteiksi mallin mukaan.

1. Kriitikot kehuivat näytelmää, joka esitettiin täydelle katsomolle.
   Kriitikot kehuivat täydelle katsomolle esitettyä näytelmää.

2. Dokumentti kertoi John F. Kennedystä, joka murhattiin Dallasissa vuonna 1963.

Dokumentti kertoi Dallasissa vuonna 1963 murhatusta John F. Kennedystä.

3. Vappuna lapsille ostetaan ilmapalloja, jotka on täytetty heliumilla.

Vappuna lapsille ostetaan _____ ilmapalloja.

4. Äiti tekee kiisseliä marjoista, jotka pakastettiin syksyllä.

Äiti tekee kiisseliä _____ marjoista.

5. Miehellä, joka pidätettiin rajalla, ei ollut passia.

_____ miehellä ei ollut passia.

6. Satelliitit, jotka on lähetetty avaruuteen, kiertävät maapalloa vähintään 200 kilometrin korkeudessa.

_____ satelliitit kiertävät maapalloa vähintään 200 kilometrin korkeudessa.

7. Kaikista tavaroista, jotka on myyty kaupoissa, maksetaan arvonlisäveroa.

Kaikista _____ tavaroista maksetaan arvonlisäveroa.

8. Panaman kanava, joka avattiin vuonna 1914, yhdistää Atlantin ja Tyynenmeren.

_____ Panaman kanava yhdistää Atlantin ja Tyynenmeren.

9. Lääkärit alkoivat hoitaa keuhkotautia penisilliinillä, joka keksittiin pitkien tutkimusten jälkeen vuonna 1929.

Lääkärit alkoivat hoitaa keuhkotautia _____ _____ penisilliinillä.

TEHTÄVÄ 4

Täydennä lauseet passiivin 2. partisiipeilla ja käytä niitä sopivassa sijamuodossa. Valitse oikea verbi alla olevasta luettelosta.

1. Graavilohi on tuoreena suolattua kalaa.
2. Akvarellit ovat _____ tauluja.
3. _____ henkilöillä on oikeus saada puolustusasianajaja.
4. Mangot ovat _____ hedelmiä.
5. _____ alueet ovat vesistöjä.
6. Brokadi on _____ silkkikangasta.
7. Konjakki on _____ alkoholia.
8. _____ mehua sanotaan tuoremehuksi.
9. _____ kansanedustajien toimikausi kestää neljä vuotta.
10. Toteemit ovat _____ patsaita.
11. Aidot itämaiset matot ovat _____.
12. Eskimot asuvat _____ igluissa.
13. _____ kaupungissa oli jäljellä vain raunioita.
14. _____ järkytykset voivat aiheuttaa traumoja.
15. _____ varkaat vietiin poliisiasemalle.

maalata vesiväreillä
suolata tuoreena
saada kiinni itse teosta
kokea lapsuudessa
pommittaa maan tasalle
puristaa tuoreista marjoista tai hedelmistä
kutoa käsin
veistää puusta
rakentaa lumesta
valita eduskuntaan
kirjailla kultalangalla
tuoda trooppisista maista
kypsyttää tammitynnyrissä
merkitä karttaan sinisellä
syyttää rikoksesta

TEHTÄVÄ 5

Täydennä lauseet passiivin 1. partisiipeilla ja käytä niitä sopivassa sijamuodossa. Valitse oikea verbi alla olevasta luettelosta.

1. Kirpputorit ovat käytettyjen _____ tavaroiden myyntipaikkoja.
2. Kuitti on todiste _____ laskusta.
3. Lappuliisat laittavat sakkolapun väärin _____ autojen tuulilaseihin.
4. Silmät rasittuvat helposti, jos työskennellään huonosti _____ työtiloissa.
5. Kaupoista voi ostaa _____ lähdevettä.
6. Salaiset oikeudenkäynnit käydään _____ ovien takana.
7. _____ tavaroiden myyminen on lain mukaan rikos.
8. Pankkirosvot käyttävät ryöstöissä _____ haulikkoja.
9. Tietokoneen muistissa on _____ tiedostoja.
10. _____ eläimiä ei saa metsästää.
11. On turvallista jättää auto _____ pysäköintialueelle.
12. Eläinmuseossa on esillä _____ eläimiä.
13. Poliisiaseman putkassa on _____ henkilöitä.
14. _____ elämää sanotaan menneisyydeksi.
15. Turistit osallistuvat _____ kaupunkikierroksille.
16. Tarjoustavaroita myydään _____ hinnoilla.
17. Kahvi valmistetaan _____ ja _____ kahvipavuista.

valaista	**varastaa**	**käyttää**	**elää**	**paahtaa**
maksaa	**opastaa**	**alentaa**	**vartioida**	**rauhoittaa**
pidättää	**jauhaa**	**katkaista**	**pullottaa**	**täyttää**
tallentaa	**sulkea**	**pysäköidä**		

"Kannettu vesi ei kaivossa pysy."
"Hyvin suunniteltu on puoleksi tehty."
"Jaettu ilo on kaksinkertainen ilo."

TEHTÄVÄ 6

Muuta partisiippirakenteet relatiivilauseiksi mallin mukaan.

1. Eilen iltapäivälehdessä julkaistu juttu synnytti skandaalin.
   Juttu, joka julkaistiin eilen iltapäivälehdessä, aiheutti skandaalin.
2. Vuonna 1952 Englannin kuningattareksi kruunatulla Elisabethilla on neljä lasta.
   _____
   _____
3. Helsingin olympiastadion rakennettiin vuonna 1952 järjestettyjä olympialaisia varten.
   _____
   _____
4. Alennusmyynnistä ostetuilla tavaroilla ei ole palautusoikeutta.
   _____
   _____
5. Nahalla verhoillut nojatuolit on helppo puhdistaa.
   _____
   _____
6. Viime viikolla kidnapatusta naisesta vaaditaan lunnaita.
   _____
   _____
7. Maaseudulla voi nähdä punamullalla maalattuja taloja.
   _____
   _____

AGENTTIPARTISIIPPI

Agenttipartisiippi muodostetaan liittämällä monikon 3. persoonan vartaloon (ns. vahvaan vokaalivartaloon) -ma/-mä-tunnus:

juosta:	**juokse**/vat	+	**-ma**	→	**juoksema**
laulaa:	**laula**/vat	+	**-ma**	→	**laulama**
nauraa:	**naura**/vat	+	**-ma**	→	**naurama**
purra:	**pure**/vat	+	**-ma**	→	**purema**
tehdä:	**teke**/vät	+	**-mä**	→	**tekemä**
tulla:	**tule**/vat	+	**-ma**	→	**tulema**
uida:	**ui**/vat	+	**-ma**	→	**uima**

Agenttipartisiipin taivutus

Sijamuoto	**Partisiippi**	
	yksikkö	**monikko**
nominatiivi	tekemä	tekemät
genetiivi	tekemän	tekemien
partitiivi	tekemää	tekemiä
inessiivi	tekemässä	tekemissä
elatiivi	tekemästä	tekemistä
illatiivi	tekemään	tekemiin
adessiivi	tekemällä	tekemillä
ablatiivi	tekemältä	tekemiltä
allatiivi	tekemälle	tekemille
essiivi	tekemänä	tekeminä
translatiivi	tekemäksi	tekemiksi
abessiivi	tekemättä	tekemittä
komitatiivi	–	tekemine
instruktiivi	–	tekemin

Agenttipartisiippiin liittyy tarvittaessa omistusliite:

Minun maalaama**ni** taulu riippuu seinällä.
Heidän tekemä**nsä** piirakat ovat hyviä.

Agenttipartisiippia käytetään silloin, kun käytettäisiin passiivin 2. partisiippia mutta on tarpeen ilmoittaa tekijä.

Passiivin 2. partisiippi	**Agenttipartisiippi**
maalattu talo	sinun **maalaamasi** talo
aurattu tie	aura-auton **auraama** tie

Agenttipartisiippirakenteen voi ajatella korvaavan aktiivissa olevan relatiivilauseen. Tällöin relatiivilauseen *objektista* tulee partisiipin pääsana ja relatiivilauseen subjekti ilmaistaan genetiivissä.

Relatiivilause	**Agenttipartisiippilause**
Puu, *jonka* majava kaatoi, katkaisi sähkölinjan.	Majavan **kaatama** *puu* katkaisi sähkölinjan.
Pulkka, *jota* vedät, on kiikkerä.	Sinun **vetämäsi** *pulkka* on kiikkerä.

Kun päälauseessa ja relatiivilauseessa on eri tekijä, relatiivilauseen tekijä ilmaistaan agenttipartisiippirakenteessa genetiivillä. Persoonapronominin genetiivin jälkeen merkitään omistusliite.

Relatiivilause	**Agenttipartisiippilause**
Asun talossa, *jonka* isoisä rakensi 1950-luvulla.	Asun isoisän 1950-luvulla **rakentamassa** *talossa*.
Asun talossa, *jonka* hän rakensi.	Asun hänen **rakentamassaan** *talossa*.

Kun päälauseessa ja relatiivilauseessa on sama tekijä, relatiivilauseen tekijä ilmaistaan agenttipartisiippirakenteessa pelkällä omistusliitteellä.

Relatiivilause	**Agenttipartisiippilause**
Isoisä asuu talossa, *jonka* hän (itse) rakensi 1950-luvulla.	Isoisä asuu 1950-luvulla **rakentamassaan** *talossa*.

Agentin ei tarvitse olla elollinen olento.

Relatiivilause	**Agenttipartisiippilause**
Pakokaasut ovat saastetta, *jota* liikenne aiheuttaa.	Pakokaasut ovat liikenteen **aiheuttamaa** *saastetta*.
Iho, *jonka* aurinko on polttanut, on arka ja punainen.	Auringon **polttama** *iho* on arka ja punainen.
Lait, *jotka* eduskunta säätää, koskevat kaikkia kansalaisia.	Eduskunnan **säätämät** *lait* koskevat kaikkia kansalaisia.

TEHTÄVIÄ: AGENTTIPARTISIIPPI

TEHTÄVÄ 1

Muuta relatiivilauseet agenttipartisiippirakenteiksi mallin mukaan. Valitse sopiva sijamuoto.

1. Rakastan pullaa, **jonka äiti on leiponut**.
   Rakastan äidin leipomaa pullaa.
2. Älä unohda neuvoa, **jonka äiti on antanut**!
   Älä unohda _____ neuvoa!
3. Poika ajaa urheiluautolla, **jonka isä on maksanut**.
   Poika ajaa _____ urheiluautolla.
4. Me kaikki nauroimme vitsille, **jonka pomo kertoi**.
   Me kaikki nauroimme _____ vitsille.
5. Turistit menivät ravintolaan, **jota opas oli suositellut**.
   Hän meni _____ ravintolaan.
6. Mies lähti töihin paidassa, **jonka vaimo oli silittänyt**.
   Mies lähti töihin _____ paidassa.
7. Pojasta, **jonka isoäiti kasvatti**, tuli kuuluisa kirjailija.
   _____ pojasta tuli kuuluisa kirjailija.
8. Maali, **jonka keskushyökkääjä laukaisi**, ratkaisi ottelun.
   _____ maali ratkaisi ottelun.
9. Lapset avasivat heti lahjapaketit, **jotka joulupukki oli tuonut**.
   Lapset avasivat heti _____ lahjapaketit.
10. Diktaattorit ovat hallitsijoita, **joita kansa pelkää**.
    Diktaattorit ovat _____ hallitsijoita.
11. Vierailla, **jotka emäntä oli kutsunut**, oli mukanaan kukkia.
    _____ vierailla oli mukanaan kukkia.
12. Monet ulkomaalaiset arkkitehdit tulevat Suomeen katsomaan rakennuksia, **jotka Alvar Aalto on suunnitellut**.
    Monet ulkomaalaiset arkkitehdit tulevat Suomeen katsomaan _____ rakennuksia.

TEHTÄVÄ 2

Muuta relatiivilauseet agenttipartisiippirakenteiksi mallin mukaan. Valitse sopiva sijamuoto.

1. Kävelimme ruoholla, **jonka sade oli kastellut**.
   Kävelimme sateen kastelemalla ruoholla.
2. Emme voi uida järvessä, **jonka tehdas on saastuttanut**.
   Emme voi uida _____ järvessä.
3. Asukkaat eivät voi palata alueelle, **jonka tulvavesi peittää**.
   Asukkaat eivät voi palata _____ alueelle.
4. Talojen ikkunat särkyivät paineesta, **jonka räjähdys synnytti**.
   Talojen ikkunat särkyivät _____ paineesta.
5. Berliinin muurista tuli poliittinen symboli, **jonka koko maailma tunsi**.
   Berliinin muurista tuli _____ poliittinen symboli.
6. Löysimme rannalta veneen, **jonka joki oli kuljettanut**.
   Löysimme rannalta _____ veneen.
7. Kiinnostus, **jonka uusi tuote on herättänyt**, oli yllätys.
   _____ kiinnostus oli yllätys.
8. Ongelmat, **joita tiede tutkii**, kiinnostavat myös tavallisia kansalaisia.
   _____ ongelmat kiinnostavat myös tavallisia kansalaisia.
9. Vahingot, **jotka maanjäristys aiheutti**, olivat valtavia.
   _____ vahingot olivat valtavia.
10. Nämä perheet asuvat taloissa, **jotka kaupunki omistaa**.
    Nämä perheet asuvat _____ taloissa.
11. Metsurit sahaavat metsässä puita, **jotka tuuli on kaatanut**.
    Metsurit sahaavat metsässä _____ puita.
12. Lumessa oli jälkiä, **jotka jänis oli jättänyt**.
    Lumessa oli _____ jälkiä.

13. Me kaikki käytämme palveluja, **joita yhteiskunta tarjoaa**.

Me kaikki käytämme _____ palveluja.

14. Tiedot, **jotka lehti julkaisi**, olivat perättömiä.

_____ tiedot olivat perättömiä.

TEHTÄVÄ 3

Korvaa relatiivilauseet agenttipartisiipeilla mallin mukaan. Valitse sopiva sijamuoto.

1. Asua, **jota japanilaiset naiset käyttävät**, sanotaan kimonoksi.

Japanilaisten naisten käyttämää _____ asua sanotaan kimonoksi.

2. Näytelmä, jonka lapset esittivät, sai raikuvat aplodit.

_____ näytelmä sai raikuvat aplodit.

3. Astuimme huoneeseen, jota kynttilät valaisivat.

Astuimme _____ huoneeseen.

4. Suomessa myydään paljon vaatteita, joita kiinalaiset yritykset valmistavat.

Suomessa myydään paljon _____ vaatteita.

5. Ravintolasta, jota filmitähdet suosivat, on tullut kuuluisa.

_____ ravintolasta on tullut kuuluisa.

6. Kävelimme polulla, jota suuret puut varjostivat.

Kävelimme _____ polulla.

7. Leikkaus, jonka ammattitaitoiset kirurgit suorittavat, onnistuu lähes aina.

_____ leikkaus onnistuu lähes aina.

8. Dementia, jota iäkkäät ihmiset sairastavat, johtaa usein täydelliseen muistinmenetykseen.

_____ dementia johtaa usein täydelliseen muistinmenetykseen.

9. Valokuvaajat seurasivat rock-tähteä, jota innostuneet ihailijat piirittivät.
Valokuvaajat seurasivat _____
rock-tähteä.

10. Hylyssä, jonka sukeltajat löysivät, oli vanhoja kultarahoja.
_____ hylyssä oli vanhoja kultarahoja.

11. Uudistukset, joita opiskelijat vaativat, eivät toteutuneet.
_____ uudistukset eivät toteutuneet.

12. Suomessa on yhä enemmän yrityksiä, joita maahanmuuttajat ovat perustaneet.
Suomessa on yhä enemmän _____
yrityksiä.

13. Euroopan unioni on taloudellinen yhteisö, jonka itsenäiset valtiot muodostavat.
Euroopan unioni on _____
taloudellinen yhteisö.

14. Iskulauseissa, joita mielenosoittajat huusivat, vastustettiin sotaa.
_____ iskulauseissa vastustettiin sotaa.

15. Suomessa on liian vähän hoitopaikkoja, joita sairaat vanhukset tarvitsevat.
Suomessa on liian vähän _____
hoitopaikkoja.

16. Televisio-ohjelmassa puhuttiin ongelmista, joita tavalliset kansalaiset kohtaavat.
Televisio-ohjelmassa puhuttiin _____
ongelmista

TEHTÄVÄ 4

Täydennä lauseet agenttipartisiipeilla ja käytä niitä sopivassa sijamuodossa. Valitse oikea verbi luettelosta.

1. Muumi-peikot ovat suomalaisen Tove Janssonin luomia
satuhahmoja.

2. Myrskyn _____ sähkölinjat yritetään korjata nopeasti.
3. Jean Sibeliuksen _____ Finlandiasta tuli itsenäisen Suomen symboli.
4. Terroristien _____ autopommi tappoi kymmeniä ihmisiä.
5. Kuninkaan _____ valtiota sanotaan kuningaskunnaksi.
6. Valtioiden _____ väliaikaista rauhaa sanotaan aselevoksi.
7. Yrityksen _____ työntekijöille yritetään järjestää uudet työpaikat.
8. Kalevala koostuu Elias Lönnrotin _____ kansanrunoista.
9. Pääministerin _____ hallituksella on ylin toimeenpanovalta.
10. Onko kaikkien ihmisten _____ maailmanrauha utopiaa?
11. Sydämen _____ veri kiertää suonissa.
12. Talo sijaitsee pensasaidan _____ tontilla.

luoda	**hallita**	**säveltää**	**pumpata**
kerätä	**irtisanoa**	**ympäröidä**	**solmia**
toivoa	**räjäyttää**	**johtaa**	**katkaista**

TEHTÄVÄ 5

Muuta relatiivilauseet agenttipartisiippirakenteiksi mallin mukaan.

1. Etkö sinä uskalla maistaa kakkua, **jonka minä olen leiponut**?
   Etkö sinä uskalla maistaa minun leipomaani kakkua?

2. Lapset eivät voi hyväksyä päätöstä, **jonka sinä olet tehnyt**.
   Lapset eivät voi hyväksyä sinun tekemääsi päätöstä.
3. Tuomari ei uskonut tarinaa, jonka te kerroitte.
   Tuomari ei uskonut _____ tarinaa.
4. Vakuutus ei korvaa ikkunaa, jonka särjit.
   Vakuutus ei korvaa _____ ikkunaa.
5. Hän varasti idean, jonka me olimme keksineet.
   Hän varasti _____ idean.
6. Joku toinen asiakas sai pitsan, jonka he olivat tilanneet.
   Joku toinen asiakas sai _____ pitsan.
7. Hänelle ei kelvannut apu, jota minä tarjosin.
   Hänelle ei kelvannut _____ apu.
8. En saanut koskaan viestiä, jonka hän oli lähettänyt.
   En saanut koskaan _____ viestiä.

TEHTÄVÄ 6

Muuta relatiivilauseet agenttipartisiippirakenteiksi mallin mukaan.

1. Koska aiot palauttaa kirjan, **jonka olet lainannut**?
   Koska aiot palauttaa lainaamasi kirjan?
2. Armeija marssi kaupunkiin, **jonka se oli vallannut**.
   Armeija marssi _____ kaupunkiin.
3. Kerroin jo kaiken kirjeessä, **jonka lähetin hänelle**.
   Kerroin jo kaiken hänelle _____ kirjeessä.
4. Mitä aiot tehdä lottovoitolla, **jonka sait**?
   Mitä aiot tehdä _____ lottovoitolla?
5. Maksaako yritys korvauksia työntekijälle, **jonka se erotti**?
   Maksaako yritys korvauksia _____ työntekijälle?
6. Ette voi peruuttaa tapaamista, **jonka sovitte virkailijan kanssa**.
   Ette voi peruuttaa virkailijan kanssa _____ tapaamista.

7. Etkö huomannut, että takista, **jonka ostit**, puuttuu nappi?
   Etkö huomannut, että _____ takista puuttuu nappi?
8. Saamme tehdä rahoilla, **jotka olemme ansainneet**, mitä haluamme.
   Saamme tehdä _____ rahoilla mitä haluamme.
9. Sinun täytyy perustella väitteet, **joita esität**.
   Sinun täytyy perustella _____ väitteet.
10. Osaatteko te puhua kaikkia kieliä, **joita olette opiskelleet**?
    Osaatteko te puhua kaikkia _____ kieliä?
11. Hänen oli pakko luopua harrastuksesta, **jota hän rakasti**.
    Hänen oli pakko luopua _____ harrastuksesta.
12. Ihmisten on vaikeaa tunnustaa virheitä, **joita he ovat tehneet**.
    Ihmisten on vaikeaa tunnustaa _____ virheitä.

TEHTÄVÄ 7

Muuta relatiivilauseet agenttipartisiippirakenteiksi mallin mukaan.

1. En usko huhua, **jonka kuulin eilen kaupungilla**.
   En usko eilen kaupungilla kuulemaani huhua.
2. En ole vielä käyttänyt kenkiä, **jotka ostin viime viikolla alennusmyynnistä**.
   En ole vielä käyttänyt _____ kenkiä.
3. Poika tuhlasi hetkessä rahat, **jotka hän peri vuosi sitten sedältään**.
   Poika tuhlasi hetkessä _____ _____ rahat.
4. Rikolliset heittivät aseen, **jota he käyttivät pankin ryöstössä**, sillalta jokeen.
   Rikolliset heittivät _____ _____ aseen sillalta jokeen.

5. Pusero, **jonka kudoin kalliista villalangasta**, meni pilalle pesussa.

_____

pusero meni pilalle pesussa.

6. Teidän täytyy unohtaa vääryydet, **joita olette kokeneet lapsuuden aikana**.

Teidän täytyy unohtaa _____

_____ vääryydet.

TEHTÄVÄ 8

Muuta relatiivilauseet agenttipartisiippirakenteiksi mallin mukaan.

1. Amerikassa, **jonka Kolumbus löysi 1400-luvulla**, asui intiaaneja.

Kolumbuksen 1400-luvulla löytämässä

Amerikassa asui intiaaneja.

2. Lapset, **jotka palomiehet pelastivat palavasta talosta**, vietiin sairaalaan.

_____

lapset vietiin sairaalaan.

3. Rahat, **joita ihmiset lahjoittavat SPR:n keräykseen**, menevät hyvään tarkoitukseen.

_____

rahat menevät hyvään tarkoitukseen.

4. Poimimme simpukoita, **jotka aallot olivat huuhtoneet rannalle**.

Poimimme _____

simpukoita.

5. Kuuntelemme vieläkin kappaleita, **jotka Beatlesit levyttivät 1960-luvulla**.

Kuuntelemme vieläkin _____

_____ kappaleita.

6. Appiruusut, **jotka äiti istutti viime kesänä puutarhaan**, kuolivat talven aikana.

_____

alppiruusut kuolivat talven aikana.

7. Ymmärrätkö sinä vitsejä, **joita miehet kertovat naisista**?

Ymmärrätkö sinä _____

vitsejä?

8. Vuodet, **jotka mies vietti ulkomailla**, opettivat hänelle suvaitsevaisuutta.

_____

vuodet opettivat hänelle suvaitsevaisuutta.

TEHTÄVÄ 9

Muuta agenttipartisiippirakenteet relatiivilauseiksi mallin mukaan.

1. Kaikki aikuiset eivät pidä nuorten diskoissa kuuntelemasta musiikista.

Kaikki aikuiset eivät pidä musiikista,

jota nuoret kuuntelevat diskoissa.

2. Valtio osti kuuluisan taiteilijan 1800-luvulla maalaaman taulun.

Valtio osti taulun,

_____

3. Humalaisen kuljettajan ohjaama auto ajoi jalankulkijan päälle.

Auto, _____,

ajoi jalankulkijan päälle.

4. Asunto sisustetaan asiakkaan valitsemilla materiaaleilla.

Asunto sisustetaan materiaaleilla,

_____.

5. Turistin torilla kadottama lompakko löytyi myöhemmin tyhjänä roskalaatikosta.

Lompakko, _____,

löytyi myöhemmin tyhjänä roskalaatikosta.

6. Vakuutusyhtiöt eivät korvaa luonnonkatastrofien aiheuttamia vahinkoja.
   Vakuutusyhtiöt eivät korvaa vahinkoja,
   _____.

7. Tiedemiesten ennustamasta ilmastonmuutoksesta on jo selviä merkkejä.
   Ilmastonmuutoksesta, _____,
   on jo selviä merkkejä.

8. Suomen vuonna 2007 järjestämät Euroviisut pidettiin Helsingin Areenassa.
   Euroviisut, _____,
   pidettiin Helsingin Areenassa.

9. Kuningas Kustaa Vaasan vuonna 1550 perustamasta Helsingistä tuli myöhemmin Suomen pääkaupunki.
   Helsingistä, _____,
   tuli myöhemmin Suomen pääkaupunki.

KIELTOPARTISIIPPI

Kieltopartisiippi muodostetaan liittämällä monikon 3. persoonan vartaloon (vahvaan vokaalivartaloon) -maton/-mätön-tunnus:

juosta:	**juokse**/vat	+	**-maton**	→	**juoksematon**
laulaa:	**laula**/vat	+	**-maton**	→	**laulamaton**
nauraa:	**naura**/vat	+	**-maton**	→	**nauramaton**
purra:	**pure**/vat	+	**-maton**	→	**purematon**
tehdä:	**teke**/vät	+	**-mätön**	→	**tekemätön**
tulla:	**tule**/vat	+	**-maton**	→	**tulematon**
uida:	**ui**/vat	+	**-maton**	→	**uimaton**

Kieltopartisiipin taivutus

Sijamuoto	**Partisiippi**	
	yksikkö	**monikko**
nominatiivi	tekemätön	tekemättömät
genetiivi	tekemättömän	tekemättömien
partitiivi	tekemätöntä	tekemättömiä
inessiivi	tekemättömässä	tekemättömissä
elatiivi	tekemättömästä	tekemättömistä
illatiivi	tekemättömään	tekemättömiin
adessiivi	tekemättömällä	tekemättömillä
ablatiivi	tekemättömästä	tekemättömiltä
allatiivi	tekemättömälle	tekemättömille
essiivi	tekemättömänä	tekemättöminä
translatiivi	tekemättömäksi	tekemättömiksi
abessiivi	tekemättömättä	tekemättömittä
komitatiivi	–	tekemättömine
instruktiivi	–	tekemättömin

Kieltopartisiippia käytetään sekä aktiivin että passiivin partisiippien vastineena. Sen myönteinen vastakohta voi siis olla

aktiivin 1. partisiippi

palava materiaali → palamaton materiaali
sopiva käytös → sopimaton käytös

aktiivin 2. partisiippi

kokenut työntekijä→ kokematon työntekijä
oppinut ihminen → oppimaton ihminen

passiivin 1. partisiippi

siedettävä olotila → sietämätön olotila
tehtävä työ → tekemätön työ

passiivin 2.partisiippi

käytetty tavara → käyttämätön tavara
harkittu teko → harkitsematon teko

Kieltopartisiipin voidaan myös ajatella korvaavan kielteisen relatiivilauseen.

Relatiivilause	**Kieltopartisiippilause**
Minulla on kotona paljon töitä, joita ei ole tehty.	Minulla on kotona paljon **tekemättömiä** töitä.

Kieltopartisiippi voidaan muodostaa sekä transitiivisista että intransitiivisista verbeistä, joten kieltopartisiipin pääsana voi olla relatiivilauseen subjekti tai *objekti*.

Relatiivilause	**Kieltopartisiippilause**
Sellainen puu, joka ei taivu tuulessa, on hyvä suoja sateelta.	Tuulessa **taipumaton** puu on hyvä suoja sateelta.
Minulla on kotona paljon töitä, *joita* ei ole tehty.	Minulla on kotona paljon **tekemättömiä** *töitä*.

"Tehtyä ei saa tekemättömäksi."

TEHTÄVIÄ: KIELTOPARTISIIPPI

TEHTÄVÄ 1

Muodosta lihavoiduista verbistä kieltopartisiippi.

1. Kokemus, joka **ei unohdu**, on unohtumaton kokemus.
2. Työ, joka **ei tuota** mitään, on _____ työtä.
3. Kuva, joka **ei liiku**, on _____ kuva.
4. Sairaus, joka **ei parannu**, on _____ sairaus.
5. Sana, joka **ei taivu**, on _____ sana.
6. Ihmiset, jotka **eivät tiedä**, ovat _____ ihmisiä.
7. Unelma, joka **ei ole toteutunut**, on _____ unelma.
8. Ihminen, joka **ei ole sivistynyt**, on _____ ihminen.
9. Lapsi, joka **ei ole** vielä **syntynyt**, on _____ lapsi.
10. Tilanne, joka **ei ole muuttunut**, on _____ tilanne.
11. Tavoite, jota **ei voi saavuttaa**, on _____ tavoite.
12. Vahinko, jota **ei voi korvata**, on _____ vahinko.
13. Uutinen, jota **ei voi uskoa**, on _____ uutinen.
14. Ilmiö, jota **ei voi selittää**, on _____ ilmiö.
15. Virkamiehet, joita **ei voi lahjoa**, ovat _____.
16. Oikeudet, joita **ei voi loukata**, ovat _____ oikeuksia.

TEHTÄVÄ 2

Kirjoita lihavoitujen sanojen vastakohdat. Käytä kieltopartisiippia.

1. **riittävä** palkka — riittämätön palkka
2. **taitava** työntekijä — _____ työntekijä
3. **kehittynyt** kulttuuri — _____ kulttuuri
4. **täyttynyt** toive — _____ toive

5. **tottunut** esiintyjä _____ esiintyjä
6. **kammattu** tukka _____ tukka
7. **pedattu** sänky _____ sänky
8. **leikattu** kissa _____ kissa
9. **hoidettu** puutarha _____ puutarha

TEHTÄVÄ 3

Korvaa relatiivilauseet kieltopartisiipeilla.

1. Mies, **jota en tuntenut**, seurasi minua kadulla.
   Tuntematon _____ mies seurasi minua kadulla.
2. Hän teki päätöksen, **jota ei voi peruuttaa**.
   Hän teki _____ päätöksen.
3. Kattilat valmistetaan teräksestä, **joka ei ruostu**.
   Kattilat valmistetaan _____ teräksestä.
4. Me kaikki olemme osa sukupolvien ketjua, **joka ei katkea**.
   Me kaikki olemme osa sukupolvien _____ ketjua.
5. Poliisin arkistoissa on rikoksia, **joita ei ole selvitetty**.
   Poliisin arkistoissa on _____ rikoksia.
6. Jotkut ihmiset nauttivat kunniasta, **jota he eivät ole ansainneet**.
   Jotkut ihmiset nauttivat _____ kunniasta.
7. Tiedemiehiltä vaaditaan tiedonhalua, **joka ei sammu**.
   Tiedemiehiltä vaaditaan _____ tiedonhalua.
8. Poliisi oli saanut vihjeen henkilöltä, **jota ei mainittu nimeltä**.
   Poliisi oli saanut vihjeen nimeltä _____ henkilöltä.
9. Ilmastonmuutoksella on seurauksia, **joita ei voi arvata**.
   Ilmastonmuutoksella on _____ seurauksia.
10. Onni koostuu pikkuasioista, **joita ei huomaa**.
    Onni koostuu _____ pikkuasioista.

11. Kaikissa kulttuureissa on tapoja, joita sanotaan laiksi, **jota ei ole kirjoitettu**.

    Kaikissa kulttuureissa on tapoja, joita sanotaan _____ _____ laiksi.

12. Terveydenhuolto kuuluu yhteiskunnan velvollisuuksiin, **joita ei voi välttää**.

    Terveydenhuolto kuuluu yhteiskunnan _____ velvollisuuksiin.

13. Sairaseläkeläiset ovat ihmisiä, **jotka eivät kykene työhön**.

    Sairaseläkeläiset ovat työhön _____ ihmisiä.

TEHTÄVÄ 4

Täydennä lauseet kieltopartisiipeilla ja käytä niitä sopivassa sijamuodossa. Valitse oikea verbi luettelosta.

1. Monissa uskonnoissa uskotaan, että ihmisellä on kuolematon sielu.
2. Painekyllästetty puu on _____.
3. Varas pääsee helposti sisälle _____ ovesta.
4. _____ vaatteet ovat ryppyisiä.
5. Autiomaat ovat _____ alueita.
6. Julmat ihmiset ovat _____.
7. Poikkeuksellisen lahjakasta, mutta kokematonta henkilöä sanotaan _____ timantiksi.
8. Väkivaltaiset ihmiset ovat täynnä _____ vihaa.
9. Runoilijan pöytälaatikossa on _____ runoja.
10. Ufot ovat _____ lentäviä esineitä.
11. _____ laskusta tulee ensin huomautus ja sitten se menee ulosottoon.
12. Joka vuosi metsiin jää _____ marjoja ja sieniä.

13. Titanicia pidettiin _____ laivana.
14. Sodan jälkeen maastossa on paljon _____ miinoja.
15. Fossiiliset polttoaineet ovat _____ luonnonvaroja.

lukita	**sääliä**	**kerätä**	**upota**	**räjähtää**
hioa	**lahota**	**hallita**	**tunnistaa**	**uusiutua**
maksaa	**kuolla**	**julkaista**	**asua**	**silittää**

TEHTÄVÄ 5

Muodosta verbeistä kieltopartisiipit ja yhdistä ne sitten synonyymeihinsä.

kypsyä kypsymätön
malttaa _____
teeskennellä _____
lannistua _____
olla _____
hävetä _____
kadota _____

sisukas _____
raaka kypsymätön
hätäinen _____
ikuinen _____
luonnollinen _____
röyhkeä _____
vähäpätöinen _____

TEHTÄVÄ 6

Kirjoita adjektiivien vastakohdat. Käytä kieltopartisiippia.

1. tyytyväinen tyytymätön
2. vaativainen _____
3. varovainen _____
4. kärsivällinen _____
5. kuolevainen _____
6. huolellinen _____
7. suvaitsevainen _____

TEHTÄVÄ 7

Selitä seuraavien adjektiivien merkitys.

1. periksi antamaton
   Sellainen, joka ei anna periksi.
2. työtä pelkäämätön
   _____
3. välinpitämätön
   _____
4. ylitsepääsemätön
   _____
5. ennenkuulumaton
   _____
6. anteeksiantamaton
   _____
7. silmän kantamaton
   _____
8. sanoinkuvaamaton
   _____
9. läpinäkymätön
   _____

TEHTÄVIÄ: KAIKKI PARTISIIPIT

TEHTÄVÄ 1

Valitse sopiva partisiippi alla olevasta luettelosta ja käytä sitä oikeassa sijamuodossa.

1. Mona Lisan _____ Leonardo da Vinci oli myös nerokas keksijä.
2. Öljyväreillä _____ tauluja sanotaan öljymaalauksiksi.
3. Uudestaan _____ pinnat on ensin puhdistettava vanhasta maalista.
4. Monien Akseli Gallen-Kallelan _____ taulujen aihe on peräisin Kalevalasta.
5. Muotokuvia _____ taiteilijoita sanotaan muotokuvamaalareiksi.

maalaava **maalannut** **maalattava** **maalattu** **maalaama**

TEHTÄVÄ 2

Valitse sopiva partisiippi alla olevasta luettelosta ja käytä sitä oikeassa sijamuodossa.

1. Sodan aikana _____ talot rakennettiin uudestaan.
2. Monta vuotta tupakkaa _____ henkilöiden on vaikeaa lopettaa tupakointi.
3. Auringon _____ iho on arka ja punainen.
4. Mihin minä laitan nämä takassa _____ puut?
5. Nokkosen lehdet sisältävät _____ ainetta.

polttava **polttanut** **poltettava** **poltettu** **polttama**

TEHTÄVÄ 3

Valitse sopiva partisiippi alla olevasta luettelosta ja käytä sitä oikeassa sijamuodossa.

1. Omaa sukulaista tai puolisoa _____ henkilöä sanotaan omaishoitajaksi.
2. Huonosti _____ raha-asiat johtavat usein velkakierteeseen.
3. Teho-osastolla _____ potilaat ovat jatkuvassa tarkkailussa.
4. Oman äidin _____ lapset kokevat olonsa turvalliseksi.
5. Ennen vanhaan perheen lapsia _____ lastenhoitajat asuivat vakituisesti perheen asunnossa.

hoitava **hoitanut** **hoidettava** **hoidettu** **hoitama**

TEHTÄVÄ 4

Valitse sopiva partisiippi alla olevasta luettelosta ja käytä sitä oikeassa sijamuodossa.

1. Kaikki veroa _____ kansalaiset kustantavat hyvinvointivaltion menot.
2. Kaikki edellisenä vuonna liikaa veroa _____ kansalaiset saavat veronpalautuksen joulukuussa.
3. Myös valtion budjetista _____ päivärahat ovat veronalaista tuloa.
4. Kaikki viime vuonna _____ verot jaetaan eri muodoissa takaisin kansalaisille.
5. Työnantajan _____ palkoista vähennetään heti vero.

maksava **maksanut** **maksettava** **maksettu** **maksama**

TEHTÄVÄ 5

Valitse sopiva partisiippi alla olevasta luettelosta ja käytä sitä oikeassa sijamuodossa.

1. Runoja _____ kirjailijoita sanotaan runoilijoiksi.
2. "Sinuhe egyptiläisen" _____ Mika Waltari ei ollut koskaan käynyt Egyptissä.
3. Abiturientit valmistautuvat keväällä _____ ylioppilaskoetta varten.
4. 1600-luvulla _____ näytelmästä "Romeo ja Julia" on tehty oopperoita, baletteja ja elokuvia.
5. Tässä William Shakespearen _____ näytelmässä on surullinen loppu.

kirjoittava **kirjoittanut** **kirjoitettava** **kirjoitettu** **kirjoittama**

TEHTÄVÄ 6

Valitse sopiva partisiippi alla olevasta luettelosta ja käytä sitä oikeassa sijamuodossa.

1. Sinä voit ostaa leivänpaahtimen kaikista kodinkoneita _____ liikkeistä.
2. Tämän auton minulle _____ miehellä oli kova rahapula.
3. Minä ostan aina tutun torikauppiaan _____ perunoita.
4. Torilla _____ vihannekset ovat aina tuoreita.
5. Eräissä viime vuonna _____ autoissa oli valmistusvirhe.

myyvä **myynyt** **myytävä** **myyty** **myymä**

TEHTÄVÄ 7

Valitse sopiva partisiippi alla olevasta luettelosta ja käytä sitä oikeassa sijamuodossa.

1. Kaikissa ensi kesänäkin kesäteattereissa _____ näytelmissä on mukana myös amatöörinäyttelijöitä.
2. Suomen Kansallisteatterissa jo monta kertaa aikaisemminkin _____ näytelmä *Seitsemän veljestä* palaa taas ohjelmistoon.
3. Poliitikko lupasi vastata kaikkiin yleisön _____ kysymyksiin.
4. Monissa elokuvissa pääosaa _____ näyttelijä kuoli viime viikolla.
5. Taikatemppuja _____ artistia sanotaan taikuriksi.

esittävä **esittänyt** **esitettävä** **esitetty** **esittämä**

TEHTÄVÄ 8

Valitse sopiva partisiippi luettelosta ja käytä sitä oikeassa sijamuodossa.

1. Vain kansan _____ eduskunnalla on oikeus säätää lakeja.
2. Joka kuudes vuosi suoralla kansanäänestyksellä _____ Suomen tasavallan presidentti on myös armeijan ylipäällikkö.
3. Lääkärin ammatin _____ henkilöt työskentelevät sairaaloissa, terveyskeskuksissa tai yksityisvastaanotoilla.
4. Sopivaa koulutusalaa _____ nuorille on tarjolla ammatinvalinnanohjausta.

5. Presidentinlinnan itsenäisyyspäivänjuhlaan kutsutaan vain tarkasti _____ kansalaisia.

valitseva **valinnut** **valittava** **valittu** **valitsema**

TEHTÄVÄ 9

Muodosta **järjestää**-verbistä oikeat partisiipit.

1. Joka neljäs vuosi järjestettävät olympialaiset ovat urheilumaailman tärkein tapahtuma.
2. Helsingin olympiastadion rakennettiin Helsingissä _____ olympialaisia varten.
3. Koulujen _____ luokkaretket tehdään yleensä keväällä.
4. Häihin ja muihin juhlatilaisuuksiin tarjollun _____ yrityksiä sanotaan pitopalveluyrityksiksi.
5. Kaikki joskus suuret häät _____ vanhemmat tietävät, että juhlat tulevat kalliiksi.

TEHTÄVÄ 10

Muodosta **vuokrata**-verbistä oikeat partisiipit.

1. Autoja vuokraavia liikkeitä sanotaan autonvuokraamoiksi.
2. Naapurin kesäksi _____ mökki sijaitsee järven rannalla.
3. Yliopistokaupungeissa on pulaa opiskelijoille _____ yksiöistä ja kaksioista.
4. Lukiolaiset käyttävät vanhojentansseissa usein _____ asuja.
5. Tämän asunnon meille vuodeksi _____ mies lähti työkomennukselle ulkomaille.

TEHTÄVÄ 11

Korvaa relatiivilauseet partisiippirakenteilla. Kiinnitä huomiota aikamuotoihin.

1. Pelaajasta, joka potkaisi finaalissa pallon maaliin, tuli kansallissankari.
   Pallon finaalissa maaliin potkaisseesta pelaajasta tuli kansallissankari.
2. Verinäytteestä, joka tutkittiin laboratoriossa, ei löytynyt viruksia.
   _____
   _____
3. Hunajaa, jota mehiläiset valmistavat, käytetään makeutusaineena.
   _____
   _____
4. Suomessa on huutava pula hitsaajista, joita tarvitaan metalliyrityksissä.
   _____
   _____
5. Ambulansseissa, jotka kuljettavat potilaita sairaalaan, on ammattitaitoinen henkilökunta.
   _____
   _____

TEHTÄVÄ 12

Muodosta lihavoiduista verbeistä oikeat partisiipit.

1. Tuo koivun oksalla laulava (**laulaa**) lintu on peipponen.
2. Hänelle viime viikolla postissa _____ (**tulla**) kirjeessä oli ranskalainen postimerkki.
3. Kirjastosta _____ (**lainata**) kirjoja täytyy käsitellä huolellisesti.
4. MM-kisoihin _____ (**osallistua**) urheilijat edustavat kaikki oman maansa huippua.

5. Paidassa oli silitysraudan _____ (**polttaa**) reikä.
6. Lähikaupasta ei saa kaikkia ruoanlaitossa _____ (**tarvita**) mausteita.
7. Uutisissa kerrottiin Lontoossa _____ (**tapahtua**) pommi-iskusta.
8. Leonardo da Vincin kuuluisassa maalauksessa _____ (**hymyillä**) Mona Lisa oli todellisuudessa kauppiaan vaimo.
9. Asumme puusta _____ (**rakentaa**) talossa.
10. Tuntureille _____ (**aksyä**) turistit löydettiin hyväkuntoisina.
11. Salainen agentti 007 tilaa martinin aina _____ (**ravistaa**), ei _____ (**sekoittaa**).
12. Rahankuljetusauton _____ (**ryöstää**) miesten _____ (**käyttää**) auto löytyi _____ (**hylätä**) eräältä parkkipaikalta.

TEHTÄVÄ 13

Muodosta lihavoidusta verbeistä oikeat partisiipit.

Egyptissä (1) sijaitseva (**sijaita**) maailman suurin pyramidi on nimeltään Kheopsin pyramidi. Pyramidit aikoinaan (2) _____ (**rakentaa**) työmiehet olivat luultavasti pääasiassa orjia. Työmiesten (3) _____ (**käyttää**) työkalut olivat alkeellisia, mutta tehokkaita. Pyramideista (4) _____ (**löytää**) muumiot ovat tuhansia vuosia vanhoja. Nykyään (5) _____ (**käyttää**) menetelmillä pystytään saamaan selville sekä muumioiden että pyramidien tarkka ikä.

TEHTÄVÄ 14

Muodosta lihavoiduista verbeistä kieltopartisiippi.

1. Vaate, jota **ei ole pesty**, on pesemätön vaate.
2. Vieras, jota **ei ole kutsuttu**, on _____ vieras.
3. Pullo, jota **ei ole avattu**, on _____ pullo.
4. Talo, jota **ei ole maalattu**, on _____ talo.
5. Astiat, joita **ei ole tiskattu**, ovat _____ astioita.
6. Ongelmat, joita **ei ole ratkaistu**, ovat _____ ongelmia.

TEHTÄVÄ 15

Vastaa kysymyksiin käyttämällä sopivaa kieltopartisiippia. Valitse oikea verbi luettelosta.

1. **Millaista valtaa** diktaattorit käyttävät? He käyttävät rajoittamatonta valtaa.
2. **Millaista luontoa** Lapissa vielä on? Lapissa on vielä _____ luontoa.
3. **Millaisessa huoneessa** on tunkkainen ilma? _____ huoneessa on tunkkainen ilma.
4. **Millaisella tiellä** auto jää helposti kiinni lumeen? Auto jää helposti kiinni lumeen _____ tiellä.
5. **Millaisella musteella** ennen vanhaan kirjoitettiin salaisia kirjeitä? Niitä kirjoitettiin _____ musteella.
6. **Millaiset yritykset** tuottavat tappiota? _____ yritykset tuottavat tappiota.
7. **Millaiset lapset** eivät pelkää esiintyä? _____ lapset eivät pelkää esiintyä.
8. **Keille** savuttomat tilat on tarkoitettu? Ne on tarkoitettu _____ asiakkaille.

9. **Millaiselta** pitkä talvi tuntuu? Se tuntuu _____.

10. **Millaisena** ruoka säilyy pakastimessa? Ruoka säilyy

_____.

11. **Millaisia** itsenäiset ihmiset ovat? Itsenäiset ihmiset ovat

_____.

12. **Millaisia tunteita** alitajunnassa on? Alitajunnassa on

_____ tunteita.

13. **Millaisina** uudet perunat syödään? Ne syödään

_____.

14. **Millaisista tonteista** Helsingissä on puutetta? Helsingissä on puutetta

_____ tonteista.

rajoittaa	**pilaantua**	**tuulettaa**	**aurata**	**riippua**
loppua	**kannattaa**	**rakentaa**	**tupakoida**	**koskea**
näkyä	**tiedostaa**	**kuoria**	**ujostella**	

PARTISIIPPIEN ERIKOISKÄYTTÖÄ

Nesessiivirakenne

Nesessiivirakenteet ovat välttämättömyyttä, velvollisuutta ja suositeltavuutta ilmaisevia rakenteita, joille on yhteistä, että niiden subjekti on genetiivissä tai puuttuu ja verbi yksikön 3. persoonassa: minun täytyy siivota, Matin pitää jo lähteä, meidän on mentävä.

Minun on tehtävä -tyyppisessä nesessiivirakenteessa käytetään olla-verbiä yksikön 3. persoonassa ja passiivin 1. partisiippia nominatiivissa.

Minun **on mentävä** hammaslääkärille. (≈ Minun täytyy/pitää mennä hammaslääkärille.)
Äidin **oli kerrottava** hänelle totuus. (≈ Äidin täytyi kertoa hänelle totuus.)
Meidän **oli myytävä** asunto. (≈ Meidän oli pakko myydä asunto.)
Saunan **on oltava** kuuma. (≈ Saunan pitää olla kuuma.)

Olla tehtävissä -rakenne

Jotain on tehtävissä -rakenteessa käytetään olla-verbiä yksikön tai monikon 3. persoonassa ja passiivin 1. partisiippia monikon inessiivissä.

Rakenteella ilmaistaan, että jotain on mahdollista tehdä tai että jotain voi tehdä.

Pizza **on tilattavissa** myös kotiin. (≈ Pizzan voi tilata myös kotiin.)
Onko lääkäri **tavattavissa**? (≈ On mahdollista tavata lääkäri?)
Onko suomen kieli **opittavissa**? (≈ Onko mahdollista oppia suomen kieli?)
Tämä sairaus **on** nykyään **parannettavissa**. (≈ Tämä sairaus voidaan nykyään parantaa.)
Mitään **ei ollut** enää **tehtävissä**. (≈ Mitään ei voitu enää tehdä.)
Kuinka tämä viesti **on tulkittavissa**? (≈ Kuinka tämän viestin voi tulkita?)
Kyllä nämä kirjoitusmerkit **ovat luettavissa**. (≈ Kyllä nämä kirjoitusmerkit voi lukea.)

Olla tekevinään -rakenne

Olla tekevinään -rakenteessa käytetään olla-verbiä ja aktiivin 1. partisiippia monikon essiivissä. Partisiipin essiivimuotoon liittyy omistusliite sen mukaan, missä persoonassa olla-verbi on.

Rakenteella ilmaistaan, että joku teeskentelee, esittelee tai näyttelee jotakin, tekeytyy joksikin tai muka tekee jotakin.

Hän **ei ollut kuulevinaan** minua. (≈ Hän teeskenteli, että hän ei kuullut minua.)
Olin nukkuvinani. (≈ Teeskentelin, että nukuin.)
Hän **on olevinaan** parempi kuin me muut. (≈ Hän on **muka** parempi kuin me muut.)
Pikkutytöt **olivat olevinaan** prinsessoja. (≈ Pikkutytöt esittivät/leikkivät prinsessoja.)
En ollut **huomaavinani** häntä. (≈ Teeskentelin, että en huomannut häntä.)

Tulla tehneeksi -rakenne

Tulla tehneeksi -rakenteessa käytetään tulla-verbiä ja aktiivin 2. partisiippia yksikön translatiivissa.

Rakenteella ilmaistaan tekemisen sattumanvaraisuutta tai suunnittelemattomuutta.

Tulitko katsoneeksi eilen sen dokumentin? (≈ Katsoitko sattumalta eilen sen dokumentin?)
Tulin ostaneeksi liian pienet kengät. (≈ Ostin epähuomiossa liian pienet kengät.)
En tullut kysyneeksi, missä hän asuu. (≈ En huomannut kysyä, missä hän asuu.)
Nuorina me kaikki **tulemme tehneeksi** typeryyksiä. (≈ Nuorina me kaikki teemme ajattelemattamme typeryyksiä.)

Saada tehtyä/tehdyksi -rakenne

Saada tehtyä/tehdyksi -rakenteessa käytetään saada-verbiä ja passiivin 2. partisiippia yksikön partitiivissa tai translatiivissa.

Rakenteella ilmaistaan, että tekeminen on saatettu loppuun tai että on onnistuttu tai pystytty tekemään jotakin. Samantyyppisiä rakenteita ovat **tulla tehtyä/tehdyksi** -rakenteet.

Saitko sinä **nukuttua/nukutuksi** viime yönä? (≈ Pystyitkö sinä nukkumaan viime yönä?)
Teknikko **sai** moottorin **korjattua/korjatuksi**. (≈ Teknikko onnistui korjaamaan moottorin.)
Minä **en saanut** ruokaa **syötyä/syödyksi**. (≈ Minä en pystynyt syömään ruokaa.)

TEHTÄVIÄ: PARTISIIPPIEN ERIKOISKÄYTTÖÄ

TEHTÄVÄ 1

Nesessiivirakenne

Käytä nesessiivirakennetta mallin mukaan.

1. Nyt meidän **täytyy** valitettavasti **lähteä** kotiin.
   Nyt meidän on valitettavasti lähdettävä kotiin.
2. Meidän **täytyy tehdä** jotakin, ennen kuin on liian myöhäistä.
   _____.
3. Sinun **täytyy luopua** epärealistisista vaatimuksistasi.
   _____.
5. **Pitääkö** meidän **osata** kieli täydellisesti?
   _____.
6. Minun **pitää pyytää** sinulta anteeksi.
   _____.
7. Hänen **oli pakko antaa** periksi.
   _____.
8. Heidän **täytyi paeta** henkensä edestä.
   _____.
9. Minun **täytyy myöntää**, että sinä olit oikeassa.
   _____.
10. Minun **oli pakko valehdella** hänelle.
    _____.
11. Meidän kaikkien **täytyy käyttäytyä** sivistyneesti.
    _____.
12. Meidän **piti särkeä** ikkuna, jotta pääsimme sisään.
    _____.
13. Vaaleissa meidän **täytyy valita** sopivin ehdokas.
    _____.

14. Teidän **täytyy valittaa** päätöksestä kuukauden kuluessa.

_____.

15. Naisten **täytyy vaatia** tasa-arvoa.

_____.

16. Sinun **täytyy unohtaa** menneisyys ja **ajatella** tulevaisuutta.

_____.

"Jos haluat nähdä tähdenlennon, sinun on katsottava taivaalle."

TEHTÄVÄ 2

Nesessiivirakenne

Muuta peruslauseet nesessiivilauseiksi mallin mukaan.

1. Sotilaat tottelevat käskyjä.
   Sotilaiden on toteltava käskyjä.
2. Työntekijät ansaitsevat palkkansa.

   _____.
3. Opettajat tietävät paljon asioita.

   _____.
4. Opiskelijat kuuntelevat keskittyneesti opetusta.

   _____.
5. Jokainen itsenäinen valtio puolustaa rajojaan.

   _____.
6. Yritykset löytävät uusia markkina-alueita.

   _____.
7. Me kaikki kuolemme joskus.

   _____.
8. Sairas ja väsynyt ihminen lepää.

   _____.
9. Lääkärit opiskelevat monta vuotta yliopistossa.

   _____.

10. Teevesi on kiehuvaa.

_____.

11. Liikenne sujuu ilman ongelmia.

_____.

12. Tehdas sulkee ovensa.

_____.

13. Näyttelijät oppivat vuorosanat ulkoa.

_____.

14. Ystävät auttavat ja tukevat toisiaan.

_____.

15. Joskus salaisuus paljastuu.

_____.

16. Vanhemmat pitävät huolta lapsistaan.

_____.

TEHTÄVÄ 3

Nesessiivirakenne

Täydennä lauseet nesessiivirakenteella. Valitse oikea verbi luettelosta.

1. Kirje on ___postitettava___ tänään.
2. Lainakirjat on _____ kirjastoon kuukauden kuluessa.
3. Hampaat on _____ kaksi kertaa päivässä.
4. Kapselit on _____ kokonaisina.
5. Matot on _____ tuuletusparvekkeella.
6. Kiireelliset potilaat on _____ ensin.
7. Uudet sanat on _____ monta kertaa ennen kuin ne muistaa.
8. Tulipalo on _____ ennen kuin se leviää.

9. Opaskoira on ensin _____.
10. Kaikkia ihmisiä on _____ tasavertaisesti.
11. Keväällä ja syksyllä on _____ heikkoja jäitä.
12. Helposti pilaantuvia tuotteita on _____ jääkaapissa.
13. Katu on _____ suojatietä pitkin.
14. Verta vuotava haava on _____ nopeasti.
15. Tärkeitä päätöksiä on _____ tarkasti.
16. Liikenneympyrä on _____ vastapäivään.

harjata	**niellä**	**tuulettaa**	**säilyttää**	**varoa**
sitoa	**kerrata**	**harkita**	**kouluttaa**	**kohdella**
ylittää	**kiertää**	**hoitaa**	**sammuttaa**	**palauttaa**
postittaa				

TEHTÄVÄ 4

Olla tehtävissä -rakenne

Käytä olla tehtävissä -rakennetta mallin mukaan.

1. Rakkautta **ei voi mitata** rahalla.
   Rakkaus ei ole mitattavissa rahalla.
2. Talo paloi niin nopeasti, että kaikkia asukkaita **ei voitu pelastaa**.
   Talo paloi niin nopeasti, että kaikki asukkaat eivät olleet _____.
3. Migreenin oireet **voidaan tunnistaa** helposti.
   Migreenin oireet ovat helposti _____.
4. Luonnonkatastrofeja **voidaan ennustaa** entistä paremmin.
   Luonnonkatastrofit ovat entistä paremmin _____.

5. Hirmumyrskyn tuhot **voitiin nähdä** heti.
   Hirmumyrskyn tuhot olivat heti _____.
6. Hänen törkeää käytöstään **ei voida puolustella**.
   Hänen törkeä käytöksensä ei ole _____.
7. Ihmistyövoima **voidaan korvata** koneilla.
   Ihmistyövoima on _____ koneilla.
8. Tämän kirjan sanoma **voidaan ymmärtää** monella eri tavalla.
   Tämän kirjan sanoma on _____ monella eri tavalla.
9. Yliluonnollisia tapahtumia **ei voida selittää** järjellä.
   Yliluonnolliset tapahtumat eivät ole _____ järjellä.
10. Viallinen tuote **voidaan** aina **vaihtaa** uuteen.
    Viallinen tuote on aina _____ uuteen.
11. Ilmaston lämpeneminen **voidaan** jo **havaita** selvästi.
    Ilmaston lämpeneminen on jo selvästi _____.

TEHTÄVÄ 5

Olla tehtävissä -rakenne

Täydennä lauseet olla tehtävissä -rakenteilla. Valitse oikea verbi luettelosta.

1. Uutinen oli luettavissa kaikista sanomalehdistä.
2. Kaikki tekstit eivät ole _____ sanatarkasti toiselle kielelle.
3. Kaikki laskut ovat _____ myös pankkiautomaatilla.
4. Säätiedotuksen mukaan huomenna on _____ myrskyä.
5. Monet autovarkaudet olisivat _____ varashälyttimillä.

6. Korruptoituneet viranomaiset ovat _____.
7. Avoimet työpaikat ovat _____ myös internetin kautta.
8. Sinisilmäiset ihmiset ovat _____.
9. Kun asiakas tinkii, hän olettaa, että hinta on _____.
10. Syytetty on _____ syylliseksi, jos häntä vastaan löydetään tarpeeksi näyttöä.
11. Palkka on _____ pankkitililtä kuukauden viimeisenä päivänä.
12. Syöpä oli edennyt niin pitkälle, että potilas ei ollut enää _____.
13. Realistiset tavoitteet ovat aina _____.
14. Monet radiolähetykset ovat _____ uusintaesityksinä.

lahjoa	**kääntää**	**lukea**	**todistaa**	**kuulla**
huijata	**nostaa**	**saavuttaa**	**leikata**	**estää**
maksaa	**hakea**	**odottaa**	**neuvotella**	

TEHTÄVÄ 6

Olla tehtävissä -rakenne

Käytä olla tehtävissä -rakennetta mallin mukaan.

1. Minä **en voi päättää** tätä asiaa.
   Tämä asia ei ole minun päätettävissäni.
2. Asiakas **voi valita** kankaan värin.
   _____.
3. Nykyään kaikki **voivat hankkia** tietokoneen.
   _____.
4. Kuljettaja ei **voinut** enää **hallita** ajoneuvoa.
   _____.

5. Sinä **voit tarkistaa** pankkitilin saldon.

_____.

6. Opiskelijat **voivat hakea** opintotukea.

_____.

7. Amatööri **ei voi asentaa** sähköjohtoja.

_____.

8. Vain sairaalan henkilökunta **voi tarkastella** potilastietoja.

_____.

9. Vain me itse **voimme muuttaa** tulevaisuuden.

_____.

10. Ihminen **ei voi määrätä** elämän pituutta.

_____.

11. Miehet **eivät voi** enää **alistaa** naisia.

_____.

12. Minä **en voi ratkaista** kaikkia ongelmia.

_____.

TEHTÄVÄ 7

Olla tekevinään -rakenne

Käytä olla tekevinään -rakennetta mallin mukaan.

1. Teeskentelin, että uskoin hänen valheensa.
   Olin uskovinani hänen valheensa.

2. Teeskentelimme, että emme huomanneet virhettä.

   _____.

3. Työntekijät teeskentelivät, että he nauroivat pomon vanhoille vitseille.

   _____.

4. Entinen tyttöystäväni teeskenteli, ettei hän nähnyt minua.

   _____.

5. Opiskelija kuuntelee muka opetusta, vaikka hän oikeasti ajattelee ihan muuta.

_____.

TEHTÄVÄ 8

Olla tekevinään -rakenne

Selitä lauseet toisin sanoin.

1. Tuo tyyppi on aina tietävinään kaiken. _____

_____

2. Hän oli surevinaan meidän kohtaloamme. _____

_____

3. He olivat riitelevinään. _____

_____

TEHTÄVÄ 9

Tulla tehneeksi -rakenne

Käytä tulla tehneeksi -rakennetta mallin mukaan.

1. **Ajoin** epähuomiossa vähän ylinopeutta ja sain sakot.
   Tulin epähuomiossa ajaneeksi vähän ylinopeutta ja sain sakot.

2. Hän **valitsi** nuorena myyjän ammatin harkitsematta sitä tarkemmin.

   _____

   _____

3. Opettaja ei huomannut **muistuttaa**, että seuraavana päivänä on koe.

   _____

   _____

4. Lapset leikkivät tulitikuilla ja **sytyttivät** ajattelemattaan tulipalon.

   _____

   _____

5. Hän **paljasti** vahingossa salaisuuden.

_____

_____

6. Minä varmasti **loukkasin** häntä, vaikka se ei ollut tarkoitukseni.

_____

_____

7. En huomannut **tarkistaa** junan lähtöaikaa.

_____

_____

8. Huomasitteko **ottaa** varmuuskopion tiedostosta?

_____

_____

9. **Tuhlasin** alennusmyynnissä taas enemmän rahaa kuin oli tarkoitus.

_____

_____

10. Kun istun katsomassa televisiota, **syön** joskus huomaamattani pussillisen karkkeja.

_____

_____

TEHTÄVÄ 10

Saada tehtyä/tehdyksi -rakenne

Käytä saada tehtyä/tehdyksi -rakennetta mallin mukaan.

1. **En pystynyt sanomaan** mitään.
   En saanut mitään sanottua.

2. **Pystyin** lopultakin **kertomaan** hänelle koko jutun.

   _____.

3. **Emme onnistuneet ratkaisemaan** arvoitusta.

   _____.

4. Koira **ei onnistunut puremaan** minua.

_____.

5. Hän **ei pystynyt kävelemään** kipeällä jalalla.

_____.

6. Sotilaat **onnistuivat valtaamaan** kaupungin.

_____.

7. Hän **ei pystynyt puolustamaan** itseään.

_____.

8. **En onnistunut kokoamaan** palapeliä valmiiksi.

_____.

9. **Pystyin vastustamaan** kiusausta.

_____.

10. **Emme pystyneet olemaan** hiljaa.

_____.

11. Aviopari **ei pystynyt sopimaan** riitaa.

_____.

12. Oikeusistuin **ei pystynyt** todisteiden puutteessa **tuomitsemaan** rikollista.

_____.

13. **Onnistuitko vaihtamaan** autonrenkaan itse?

_____.

14. Salakuljettajat **ovat onnistuneet tuomaan** huumeita rajan yli.

_____.

15. Opettaja **ei** aina **pysty pitämään** kuria luokassa.

_____.

TEHTÄVÄ 11

Saada tehtyä/tehdyksi -rakenne

Täydennä lauseet saada tehtyä/tehdyksi -rakenteilla. Valitse oikea verbi alla olevasta luettelosta.

1. Metsästäjät eivät saaneet tänä vuonna ammuttua yhtään hirveä.
2. En saanut _____ sinulle, koska kännykän akku oli tyhjä.
3. Varas oli saanut _____ sorkkaraudalla takaoven lukon.
4. Golfinpelaaja sai _____ pallon reikään ensimmäisellä yrityksellä.
5. Saivatko muuttomiehet pianon _____ viidenteen kerrokseen?
6. Jos sinä saisit _____ häneltä anteeksi, hän varmasti leppyisi.
7. Kuinka verotulot saataisiin _____ tasapuolisesti kaikille kansalaisille?
8. Odotan sitä päivää, kun saan _____ suomeksi kaiken, minkä haluan sanoa.

ampua	**lyödä**	**kantaa**	**pyytää**
ilmaista	**jakaa**	**soittaa**	**murtaa**

TEHTÄVÄ 12

Partisiippien erikoiskäytöt

Valitse oikea merkitys lihavoidulle lauseelle.

1. **Meidän on sovittava uusi aika.**
   a) Me sovimme vahingossa uuden ajan.
   b) On mahdollista sopia uusia aika.
   c) Me sovimme jo uuden ajan.
   d) Meidän täytyy sopia uusi aika.

2. **Hän oli itkevinään.**
   a) Hän alkaa varmasti pian itkeä.
   b) Hän teeskenteli, että hän itkee.
   c) Hän yritti olla itkemättä.
   d) Minä näin, että hän itki.

3. **En saanut valehdeltua hänelle.**
   a) En olisi saanut valehdella hänelle, mutta valehtelin kuitenkin.
   b) Minun oli pakko valehdella hänelle.
   c) En pystynyt valehtelemaan hänelle.
   d) Valehtelin vahingossa hänelle.

4. **Likinäkö on korjattavissa silmälaseilla.**
   a) Likinäkö täytyy korjata silmälaseilla.
   b) Joku kertoi, että likinäön voi muka korjata silmälaseilla.
   c) Likinäkö on mahdollista korjata silmälaseilla.
   d) Silmälasit voi aina korjata.

5. **Pojat olivat olevinaan rock-tähtiä.**
   a) Pojista tulee varmasti rock-tähtiä.
   b) Pojat pakotettiin olemaan rock-tähtiä.
   c) Pojat onnistuivat olemaan rock-tähtiä.
   d) Pojat esittivät rock-tähtiä.

6. **Sain vähän levättyä.**
   a) Onnistuin lepäämään vähän.
   b) Menin vähän lepäämään.
   c) Minun oli pakko vähän levätä.
   d) Näyttelin, että olen lepäämässä.

TEHTÄVÄ 13

Partisiippien erikoiskäytöt

Selitä lauseet toisin sanoin.

1. Naapurini ei ole tuntevinaan minua.

   _____.

2. Tietokoneet ovat vapaasti opiskelijoiden käytettävissä.

   _____.

3. En saanut avattua tiedostoa.

   _____.

4. Kaikki tulevat joskus tehneeksi virheitä.

   _____.

5. Vihainen väkijoukko ei ollut enää poliisin hallittavissa.

   _____.

6. Emme aina tule huomanneeksi lähimmäisen hätää.

   _____.

7. Työntekijät olivat tekevinään ahkerasti töitä.

   _____.

8. He eivät saaneet vuokrattua suurempaa asuntoa.

   _____.

9. Hän ei ollut ymmärtävinään, mitä yritin sanoa.

   _____.

10. Tulin jo luvanneeksi äidille auttaa häntä siivouksessa.

    _____.

11. Jos olet saanut tämän tehtävän tehtyä, olet todella fiksu.

    _____.

8. FINAALIRAKENNE

Finaalirakenne vastaa tarkoitusta ilmaisevaa **jotta-** (≈ siksi että) tai **että**-lausetta. Finaalirakenne vastaa siis kysymyksiin

Miksi? Missä tarkoituksessa? Minkä tavoitteen vuoksi?

Finaalirakenne muodostetaan kaikissa verbityypeissä liittämällä verbin perusmuotoon -kse-tunnus ja omistusliite:

antaa	+	**-kse-**	+	**-ni/-si/-en/-mme/-nne/-en**	→	antaakseni, antaaksesi, antaakseen, antaaksemme, antaaksenne, antaakseen
lukea	+	**-kse-**	+	**-ni/-si/-en/-mme/-nne/-en**	→	lukeakseni, lukeaksesi jne.
käskeä	+	**-kse-**	+	**-ni/-si/-en/-mme/-nne/-en**	→	käskeäkseni, käskeäksesi jne.
syödä	+	**-kse-**	+	**-ni/-si/-en/-mme/-nne/-en**	→	syödäkseni, syödäksesi jne.
tulla	+	**-kse-**	+	**-ni/-si/-en/-mme/-nne/-en**	→	tullakseni, tullaksesi jne.
tavata	+	**-kse-**	+	**-ni/-si/-en/-mme/-nne/-en**	→	tavatakseni, tavataksesi jne.
mainita	+	**-kse-**	+	**-ni/-si/-en/-mme/-nne/-en**	→	mainitakseni, mainitaksesi jne.
kyetä	+	**-kse-**	+	**-ni/-si/-en/-mme/-nne/-en**	→	kyetäkseni, kyetäksesi jne.

Finaalirakenteen tekijä on sama kuin hallitsevan lauseen subjekti, ja se on aina aktiivissa (ei koskaan passiivissa). Tekijä ilmaistaan **pelkällä omistusliitteellä**.

Miksi menit kielikurssille?
Menin kielikurssille **oppiakseni** suomea. (≈ Menin kielikurssille, jotta oppisin suomea / koska halusin oppia suomea.)

Miksi katsotte viihdeohjelmia?
Katsomme viihdeohjelmia **rentoutuaksemme**. (≈ Katsomme viihdeohjelmia, jotta rentoutuisimme / koska haluamme rentoutua.)

Miksi hän käy kuntosalilla?
Hän käy kuntosalilla **laihtuakseen**. (≈ Hän käy kuntosalilla, jotta hän laihtuisi / koska hän haluaa laihtua.)

Monesti finaalirakennetta näkee yhteyksissä, joissa kerrotaan, että joku on **tarpeeksi** tai **liian** jonkinlainen tehdäkseen jotakin (tarpeeksi/liian + adjektiivi + finaalirakenne):

Olen **liian väsynyt jaksaakseni** juosta. (≈ Olen liian väsynyt, jotta jaksaisin juosta.)
Onko hän **tarpeeksi vanha saadakseen** ajokortin? (≈ Onko hän tarpeeksi vanha, jotta hän saa ajokortin?)

Finaalirakenne ei voi korvata

1) **negatiivista jotta-lausetta**
Menimme kurssille, jotta emme enää joutuisi arvailemaan sääntöjä.

2) **jotta-lausetta, jossa on eri subjekti kuin päälauseessa**
Hän osti keittokirjan, jotta en enää moittisi hänen ruoanlaittotaitoaan.

3) **passiivilausetta**
On tehty paljon, jotta ilmansaasteet vähenisivät.

Passiivitapauksissa voidaan käyttää **-minen**-verbaalisubstantiivin translatiivimuotoa:
Ilmansaasteiden vähenemiseksi on tehty paljon.

Finaalirakenteen kanssa samalla tavalla muodostetaan niin sanottu **kvantumrakenne**. Kvantumrakenne vastaa **mikäli**-lausetta:
Uskoakseni sääntö on yksinkertainen.
Nähdäkseni kokouksessa ei saatu mitään aikaan.

Erona finaalirakenteeseen on, että omistusliitteen lisäksi kvantumrakenteessa voidaan käyttää persoonapronominin genetiivimuotoa:

Minun **käsittääkseni** hän palaa Suomeen huomenna.

Kvantumrakenne voi liittyä myös passiiviin:

Tietääksemme ilmastonmuutosta pyritään vastustamaan aktiivisesti.

"Me emme elä syödäksemme vaan syömme elääksemme."

TEHTÄVIÄ: FINAALIRAKENNE

TEHTÄVÄ 1

Muuta sivulauseet finaalirakenteiksi mallin mukaan.

1. Minä en tee työtä siksi, että rikastuisin.
   Minä en tee työtä rikastuakseni _____.
2. Menin kahvilaan siksi, että tapaisin ystäväni.
   Menin kahvilaan _____.
3. Monet lähtivät 1800-luvulla Alaskaan siksi, että he löytäisivät kultaa.
   Monet lähtivät 1800-luvulla Alaskaan _____.
4. Ihminen on keksinyt teknisiä laitteita siksi, että hän tekisi elämänsä helpommaksi.
   Ihminen on keksinyt teknisiä laitteita _____
   _____.
5. Äiti tekee aina ostoslistan siksi, että hän muistaisi, mitä kaupasta pitää tuoda.
   Äiti tekee aina ostoslistan _____
   _____.
6. Lapsi kiukuttelee siksi, että hän saisi huomiota.
   Lapsi kiukuttelee _____.
7. Monet käyttävät alkoholia, jotta he unohtaisivat ikävät asiat.
   Monet käyttävät alkoholia _____.
8. Mies otti henkivakuutuksen, jotta hän turvaisi perheensä tulevaisuuden.
   Mies otti henkivakuutuksen _____
   _____.
9. Mies väärensi allekirjoituksen, jotta hän huijaisi viranomaisia.
   Mies väärensi allekirjoituksen _____.
10. Hän arvostelee aina muita, jotta hän tuntisi itsensä tärkeäksi.
    Hän arvostelee aina muita _____
    _____.

11. Vanki kaivoi sellin alle tunnelin, jotta hän pääsisi pakenemaan vankilasta.
Vanki kaivoi sellin alle tunnelin _____.

TEHTÄVÄ 2

Täydennä lauseet finaalirakenteilla. Valitse oikea verbi alla olevasta luettelosta.

1. Ihmiset käyvät alennusmyynneissä säästääkseen rahaa.
2. Menimme syntymäpäiville _____ päivänsankarla.
3. Lapset tarvitsevat rakkautta ja rajoja _____ tasapainoisiksi aikuisiksi.
4. SPR kerää rahaa _____ köyhiä.
5. Sinun täytyy laihduttaa pari kiloa _____ vanhaan pukuusi.
6. Nuoret maleksivat kadulla _____ aikaa.
7. Monet käyttävät junaa _____ ruuhkia.
8. Poliitikot antavat katteettomia lupauksia _____ ääniä.
9. Käymme kuntosalilla _____ lihaksiamme.
10. Aikuiset käyvät kursseilla _____ koulutustaan.
11. Naiset meikkaavat _____ kauniimmilta.
12. Matkustitko sinä Caprille vain _____ kuuluisan Sinisen luolan?
13. Hän opiskelee lakia _____ juristiksi.
14. Tunnen tämän kaupungin liian hyvin _____ täällä.
15. Tyttö pelkäsi isäänsä liian paljon _____ kertoa totuuden.

säästää	**mahtua**	**nähdä**	**onnitella**	**tappaa**
valmistua	**näyttää**	**uskaltaa**	**kalastaa**	**vahvistaa**
eksyä	**välttää**	**täydentää**	**kasvaa**	**auttaa**

TEHTÄVÄ 3

Muuta virkkeet finaalirakenteiksi mallin mukaan.

1. Sisareni aikoo suorittaa tutkinnon ja siksi hän opiskelee.
   Sisareni opiskelee suorittaakseen tutkinnon.
2. Urheilija haluaa voittaa kultamitalin ja siksi hän harjoittelee.
   _____.
3. Mies halusi ilahduttaa vaimoaan ja siksi hän osti ruusuja.
   _____.
4. Nuoret haluavat herättää huomiota ja siksi he protestoivat.
   _____.
5. Haluan herätä aikaisin ja siksi tarvitsen herätyskelloa.
   _____.
6. Karhu haluaa puolustaa pentujaan ja siksi se hyökkää.
   _____.
7. Halusimme hengittää raitista ilmaa ja siksi lähdimme kävelylle.
   _____.
8. Työntekijä aikoo vaatia palkankorotusta ja siksi hän menee pomon luo.
   _____.
9. Hammaslääkäri haluaa poistaa hampaan kivuttomasti ja siksi hän puuduttaa sen.
   _____.
10. Yritys aikoo laajentaa toimintaansa ja siksi se etsii uusia markkinoita.
    _____.
11. Hengenpelastaja aikoo pelastaa hukkuvan ja siksi hän hyppää veteen.
    _____.

TEHTÄVÄ 4

Täydennä lauseet finaalirakenteilla. Valitse oikea verbi alla olevasta luettelosta.

1. Olen aivan liian väsynyt jaksaakseni lähteä juhlimaan.
2. Hän on aivan liian vaatimaton _____ itseään.
3. Olen liian hajamielinen _____ pikkuasioita.
4. Olette liian nuoria _____ elämää.
5. Et ole tarpeeksi pitkä _____ koripallojoukkueeseen.
6. Olen liian lihava _____ vanhaan pukuuni.
7. Hän on liian ylpeä _____, että hän teki virheen.
8. Hän on liian laiska _____ tehdä työtä.
9. Olen liian kiireinen _____ viettää aikaa ystävieni kanssa.
10. Olemme liian realistisia _____ ihmeisiin.

viitsiä	**kehua**	**ehtiä**	**päästä**	**mahtua**
myöntää	**jaksaa**	**uskoa**	**ymmärtää**	**muistaa**

TEHTÄVÄ 5

Täydennä lauseet finaalirakenteilla. Keksi sopiva vaihtoehto.

1. Miksi ihmiset lottoavat?
   Ihmiset lottoavat voittaakseen _____.
2. Miksi jotkut ihmiset laskevat kaloreita?
   Jotkut ihmiset laskevat kaloreita _____.
3. Miksi jotkin valtiot valmistavat ydinaseita?
   Jotkin valtiot valmistavat ydinaseita _____.
4. Miksi muuttolinnut lentävät keväällä Suomeen?
   Muuttolinnut lentävät keväällä Suomeen _____.

5. Miksi yritykset irtisanovat työntekijöitään?

Yritykset irtisanovat työntekijöitään _____

_____.

6. Miksi ihmiset menevät naimisiin?

Ihmiset menevät naimisiin _____.

7. Miksi me katsomme saippuasarjoja?

Me katsomme saippuasarjoja _____.

8. Miksi nuoret muuttavat omaan asuntoon?

Nuoret muuttavat omaan asuntoon _____.

9. Miksi suomalaiset käyttävät paljon alkoholia?

Suomalaiset käyttävät paljon alkoholia _____.

10. Miksi kansalaiset äänestävät vaaleissa?

Kansalaiset äänestävät vaaleissa _____.

11. Miksi ihmiset käyvät psykiatrilla?

Ihmiset käyvät psykiatrilla _____.

12. Miksi skandinaavit matkustavat lomallaan etelään?

Skandinaavit matkustavat lomallaan etelään _____.

13. Miksi valtio perii veroja?

Valtio perii veroja _____.

14. Miksi sinä tarvitset ystäviä?

Minä tarvitsen ystäviä _____.

15. Miksi me kerromme joskus valkoisia valheita?

Me kerromme joskus valkoisia valheita _____

_____.

9. MODAALIRAKENNE

Modaalirakenne vastaa **siten että** -lausetta ja kuvaa, **millä tavalla** hallitsevan lauseen verbin tekeminen tapahtuu. Se vastaa siis kysymyksiin

Kuinka? Millä tavalla? Miten?

Modaalirakenne muodostetaan liittämällä verbin perusmuodon vartaloon -en. Joissain verbityypin 1. verbeissä vartalovokaali muuttuu (e → i).

Verbityyppi 1

anta/a		+	**-en** →	**antaen**
luke/a	(vartalon e → i)	+	**-en** →	**lukien**
käske/ä	(vartalon e → i)	+	**-en** →	**käskien**

Verbityypit 2–6

syöd/ä	+	**-en**	→	**syöden**
tull/a	+	**-en**	→	**tullen**
tavat/a	+	**-en**	→	**tavaten**
mainit/a	+	**-en**	→	**mainiten**
kyet/ä	+	**-en**	→	**kyeten**

Modaalirakenteen tekeminen on aina samanaikaista kuin hallitsevan lauseen tekeminen.

Pojat lähtivät **juosten**. (= Pojat lähtivät siten, että he juoksivat. Pojat lähtivät ja samalla he juoksivat.)

Hän katsoo minua **hymyillen**. (= Hän katsoo minua siten, että hän hymyilee. Hän katsoo minua ja samalla hän hymyilee.)

Modaalirakenteen ja hallitsevan lauseen tekijä on yleensä sama, mutta ei aina.

Hän riisuutui kaikkien **nähden**. (= Hän riisuutui siten, että kaikki näkivät.)

Tyttö juoksi pois tukka **heiluen**. (= Tyttö juoksi pois siten, että hänen tukkansa heilui. Tyttö juoksi pois ja samalla hänen tukkansa heilui.)

Hän puhui huulet **vapisten**. (= Hän puhui siten, että hänen huulensa vapisivat. Hän puhui ja samalla hänen huulensa vapisivat.)

Modaalirakennetta ei voi käyttää, jos

1) **hallitsevan lauseen ja modaalirakenteen tekeminen ei ole samanaikaista**

   Hän aloitti opintonsa vuonna 1998 ja valmistui maisteriksi vuonna 2005.

2) **halutaan korvata negatiivinen merkitys**

   Hän katsoi minua siten, että hän ei hymyillyt. (= Hän katsoi minua hymyilemättä.)

"Mikä laulaen tulee, se viheltäen menee."
"Ei kukko käskien laula."

TEHTÄVIÄ: MODAALIRAKENNE

TEHTÄVÄ 1

Tee virkkeisiin modaalirakenne mallin mukaan.

1. Matkustajat istuvat bussissa ja näppäilevät tekstiviestejä.
   Matkustajat istuvat bussissa näppäillen tekstiviestejä.
2. Minä ajattelen häntä ja kaipaan.
   Minä ajattelen häntä _____.
3. Hän valvoi koko yön ja mietti ratkaisua ongelmaan.
   Hän valvoi koko yön _____.
4. Opettaja saapuu luokkaan ja toivottaa kaikille "Hyvää huomenta!"
   Opettaja saapuu luokkaan _____.
5. Seisoimme parvekkeella ja nojasimme kaiteeseen.
   Seisoimme parvekkeella _____.
6. Nuori äiti kulki kadulla ja työnsi lastenvaunuja edellään.
   Nuori äiti kulki kadulla _____.
7. Koira juoksee sisään ja se läähättää.
   Koira juoksee sisään _____.
8. Minä kuuntelin häntä ja vaikenin.
   Minä kuuntelin häntä _____.
9. Pankkiryöstäjät vaativat rahoja ja uhkasivat virkailijaa revolverilla.
   Pankkiryöstäjät vaativat rahoja _____.
10. Onnettomuuden uhri makaa hengityskoneessa ja taistelee hengestään.
    Onnettomuuden uhri makaa hengityskoneessa
    _____.
11. Naapuri käveli ohitsemme ja teeskenteli, ettei hän nähnyt meitä.
    Naapuri käveli ohitsemme _____
    _____.

12. Onnelliset avioparit elävät yhdessä ja rakastavat ja kunnioittavat toisiaan.
Onnelliset avioparit elävät yhdessä _____
_____.

TEHTÄVÄ 2

Täydennä lauseet modaalirakenteilla. Valitse oikea verbi alla olevasta luettelosta.

1. Kutsujen isäntä vastaanottaa vieraat kätellen.
2. Kananmunat lisätään taikinaan voimakkaasti _____.
3. Hänen polvensa on kipeä ja siksi hän kävelee _____.
4. Kissaeläimet lähestyvät saalista _____.
5. Ennen kolaria auto oli lähestynyt risteystä voimakkaasti
_____.
6. Lokit lentävät _____ pesimäpaikoilleen.
7. Voide levitetään iholle kevyesti _____.
8. Kiekko meni maaliin _____ maalivahdin jalkojen välistä.
9. Palomiehet syöksyivät palavaan rakennukseen _____ oman henkensä.
10. Yleisö otti olympiasankarin _____ vastaan.
11. Konservatiivit suhtautuvat _____ radikaaleihin uudistuksiin.
12. Hän viettää paljon aikaa _____ puhelimessa ystäviensä kanssa.
13. Kun joku puhuu kieltä vieraalla korostuksella, hän puhuu _____.
14. Hän poistui vihaisena _____ oven kiinni perässään.

hieroa	**kätellä**	**vaarantaa**	**vatkata**	**ontua**
liukua	**rupatella**	**hurrata**	**hiipiä**	**kirkua**
epäillä	**paiskata**	**jarruttaa**	**murtaa**	

TEHTÄVÄ 3

Tee virkkeisiin modaalirakenne mallin mukaan.

1. Koira juoksi vastaan ja sen häntä heilui.
   Koira juoksi vastaan häntä heiluen.
2. Sotilaat marssivat ja heidän saappaansa kopisivat.
   Sotilaat marssivat _____.
3. Minä istun hammaslääkärin odotushuoneessa ja minun sydämeni pamppailee.
   Minä istun hammaslääkärin odotushuoneessa _____.
4. Morsian katsoi sulhastaan ja hänen silmänsä loistivat.
   Morsian katsoi sulhastaan _____.
5. Auto kaasutti pois ja sen renkaat ulvoivat.
   Auto kaasutti pois _____.
6. Tyttö tanssii ja hänen hameenhelmansa liehuvat.
   Tyttö tanssii _____.
7. Nousimme ruokapöydästä ja meidän vatsamme pullottivat.
   Nousimme ruokapöydästä _____.
8. Seisoin ulkona pakkasessa ja varpaani palelivat.
   Seisoin ulkona pakkasessa _____.
9. Paloautot ajoivat paikalle ja niiden sireenit huusivat.
   Paloautot ajoivat paikalle _____.

TEHTÄVÄ 4

Täydennä lauseet modaalirakenteilla. Valitse oikea verbi luettelosta.

1. Pojat tulivat hiihtämästä posket punoittaen.
2. Odotin ruokaa suolet _____.
3. Ambulanssi ajoi ohi hälytysvalo _____.
4. Juoksimme sateesta sisälle vaatteet vettä _____.

5. Lähdimme rock-konsertista korvat _____.
6. Mallit kävelevät muotinäytöksessä lanteet _____.
7. Raitiovaunu lähestyy pysäkkiä jarrut _____.
8. Odotin sormet _____, että pääsisin aloittamaan työn.
9. Odotimme ulkona kylmässä hampaat _____.
10. Kuningatar astui juhlasaliin timantit _____.

valua	**punoittaa**	**keinua**	**säihkyä**	**vilkkua**
kirskua	**kalista**	**soida**	**syyhytä**	**kurnia**

10. TEMPORAALINEN LAUSEENVASTIKE

Temporaalinen lauseenvastike vastaa aikaa ilmaisevaa **kun**-lausetta. Temporaalinen lauseenvastike vastaa siis kysymyksiin

Koska? Milloin?

Aktiivi

Hallitsevan lauseen ja temporaalisen lauseenvastikkeen tekeminen voi olla samanaikaista.

Herään auringon **noustessa**. (= Herään, kun aurinko nousee.)
Hyräilen **silittäessäni**. (= Hyräilen, kun silitän.)

Lauseenvastikkeen toiminta voi olla myös aikaisempaa kuin hallitsevan lauseen.

Lähdimme ulos sateen **lakattua**. (= Lähdimme ulos, kun sade oli lakannut.)
He kuntoilivat salille **päästyään**. (= He kuntoilivat, kun olivat päässeet salille.)

Temporaalisella lauseenvastikkeella on siis kaksi tyyppiä: toista käytetään hallitsevan lauseen kanssa samanaikaisen tekemisen kuvaamiseen, toista eriaikaisen.

Samanaikaista tekemistä kuvaava temporaalinen lauseenvastike (2. infinitiivin inessiivi) muodostetaan liittämällä verbin perusmuodon vartaloon -e- ja inessiivin sijapääte -ssa/-ssä. Joissain verbityypin 1. verbeissä vartalovokaali muuttuu (e → i).

Verbityyppi 1

anta/a		+	**-e-**	+	**-ssa**	→	**antaessa**
luke/a	(vartalon e → i)	+	**-e-**	+	**-ssa**	→	**lukiessa**
käske/ä	(vartalon e → i)	+	**-e-**	+	**-ssä**	→	**käskiessä**

Verbityypit 2–6

syöd/ä	+	**-e-**	+	**-ssä**	→	**syödessä**
tull/a	+	**-e-**	+	**-ssa**	→	**tullessa**
tavat/a	+	**-e-**	+	**-ssa**	→	**tavatessa**
mainit/a	+	**-e-**	+	**-ssa**	→	**mainitessa**
kyet/ä	+	**-e-**	+	**-ssä**	→	**kyetessä**

Eriaikaista tekemistä kuvaava temporaalinen lauseenvastike on 2. partisiipin partitiivi (ks. lukua 7).

annettua
luettua
käskettyä
syötyä
tultua
tavattua
mainittua
kyettyä

Temporaalisen lauseenvastikkeen subjekti on genetiivissä. Jos hallitsevan lauseen subjekti on sama kuin lauseenvastikkeen subjekti, lauseenvastikkeessa on ainoastaan omistusliite (-ni, -si, -an/-än, -mme, -nne, -an/-än).

Hänen **käydessään** kaupassa minä siivoan. (= Kun hän käy kaupassa, minä siivoan.)
Isä lukee sanomalehteä **juodessaan** aamukahvia.(= Isä lukee sanomalehteä, kun hän juo aamukahvia. **Vrt.** Isän lukiessa sanomalehteä hän [= joku muu kuin isä] juo aamukahvia.)
Heidän **tultuaan** joimme kahvit. (= Joimme kahvit, kun he olivat tulleet.)
Pestyäni pyykit päätin leipoa. (= Kun [minä] olin pessyt pyykit, päätin leipoa.)

"Kukaan ei ole seppä syntyessään."
"Ihminen viisastuu vanhetessaan."

Passiivi

Temporaalinen lauseenvastike voi olla myös passiivissa. Samanaikaista tekemistä kuvaava passiivinen lauseenvastike muodostetaan passiivin 1. partisiipin (ks. lukua 7) vartalosta liittämällä siihen -e- ja inessiivin sijapääte -ssa/-ssä.

annetta/va	+	**-e-**	+	**-ssa**	→	**annettaessa**
luetta/va	+	**-e-**	+	**-ssa**	→	**luettaessa**
käskettä/vä	+	**-e-**	+	**-ssä**	→	**käskettäessä**
syötä/vä	+	**-e-**	+	**-ssä**	→	**syötäessä**
tulta/va	+	**-e-**	+	**-ssa**	→	**tultaessa**
tavatta/va	+	**-e-**	+	**-ssa**	→	**tavattaessa**
mainitta/va	+	**-e-**	+	**-ssa**	→	**mainittaessa**
kyettä/vä	+	**-e-**	+	**-ssä**	→	**kyettäessä**

Asuntolainaa **harkittaessa** on syytä ottaa huomioon seuraavien vuosien tulot. (= Kun harkitaan asuntolainaa, on syytä ottaa huomioon seuraavien vuosien tulot.)

Sähköpostia **lähetettäessä** painetaan Lähetä-kuvaketta. (= Kun lähetetään sähköpostia, painetaan Lähetä-kuvaketta.)

Joskus myös aktiivinen muoto (yksikön 3. persoonan muoto) on mahdollinen samassa merkityksessä:

Asuntolainaa **harkitessa** on syytä ottaa huomioon seuraavien vuosien tulot. (= Kun harkitsee asuntolainaa, on syytä ottaa huomioon seuraavien vuosien tulot.)

Eriaikaista tekemistä kuvaamassa passiivisen lauseenvastikkeen käyttö on erittäin harvinaista.

"Velka on veli otettaessa, veljenpoika maksettaessa."

TEHTÄVIÄ: TEMPORAALINEN LAUSEENVASTIKE

TEHTÄVÄ 1

Samanaikainen tekeminen

Täydennä lauseet temporaalisilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Voimme ylittää kadun, kun vihreä valo palaa.
   Voimme ylittää kadun vihreän valon palaessa.
2. Vihkipari kävelee alttarille, kun häämarssi soi.
   Vihkipari kävelee alttarille _____.
3. Kun lumi sulaa, maa paljastuu.
   _____ maa paljastuu.
4. Kun onnettomuus tapahtui, tie oli liukas.
   _____ tie oli liukas.
5. Kun tulivuori purkautuu, laava virtaa alas laaksoon.
   _____ laava virtaa alas laaksoon.
6. Kun kuukausi kuluu, muuttolinnut saapuvat.
   _____ muuttolinnut saapuvat.
7. Kun tekniikka kehittyy, ihmisten elämä helpottuu.
   _____ ihmisten elämä helpottuu.
8. Kun isä ja äiti tapasivat toisensa, he olivat hyvin nuoria.
   _____ isä ja äiti olivat hyvin nuoria.
9. Kun pakkanen kiristyy, järven pinta jäätyy.
   _____ järven pinta jäätyy.
10. Kun ajonopeus lisääntyy, onnettomuusriski kasvaa.
    _____ onnettomuusriski kasvaa.
11. Kun toinen maailmansota loppui, Eurooppa oli raunioina.
    _____ Eurooppa oli raunioina.
12. Kun lentokone syöksyi maahan, kaikki matkustajat kuolivat.
    _____ kaikki matkustajat kuolivat.

13. Kun vallankumous alkoi, kansalaiset nousivat barrikadeille.

_____ kansalaiset nousivat barrikadeille.

14. Kun ilta pimentyy, tähdet alkavat loistaa.

_____ tähdet alkavat loistaa.

15. Kun suku kokoontuu juhlimaan, serkut tapaavat toisensa.

_____ serkut tapaavat toisensa.

TEHTÄVÄ 2

Samanaikainen tekeminen

Täydennä lauseet temporaalisilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1 Kun urheilijat kilpailevat, yleisö kannustaa heitä.

Urheilijoiden kilpaillessa yleisö kannustaa heitä.

2. Kun lapset sairastivat, vanhemmat valvoivat monta yötä.

_____ vanhemmat valvoivat monta yötä.

3. Kun taloudelliset huolet painavat, on vaikeaa ajatella positiivisesti.

_____ on vaikeaa ajatella positiivisesti.

4. Kun palkat nousevat, myös hinnat kallistuvat.

_____ myös hinnat kallistuvat.

5. Kun rikkaat rikastuvat, köyhät köyhtyvät.

_____ köyhät köyhtyvät.

6. Kun palomiehet sammuttivat tulipaloa, talon katto romahti.

_____ talon katto romahti.

7. Kun dinosaurukset elivät maapallolla, metsissä kasvoi saniaisia.

_____ metsissä kasvoi saniaisia.

8. Kun uudet kerrostalot valmistuvat, monet saavat asunnon.

_____ monet saavat uuden asunnon.

9. Kun sademetsät häviävät, maapallon ilmasto muuttuu.

_____ maapallon ilmasto muuttuu.

10. Kun eurooppalaiset saapuivat Amerikkaan, siellä asui intiaaneja.

_____ siellä asui intiaaneja.

11. Kun uhanalaiset eläinlajit kuolevat sukupuuttoon, luonnon tasapaino järkkyy.

_____ luonnon tasapaino järkkyy.

TEHTÄVÄ 3

Samanaikainen tekeminen

Täydennä lauseet temporaalisilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Ovikello soi, kun olin suihkussa.
   Ovikello soi ollessani _____ suihkussa.
2. Kun pakkasimme matkalaukkuja, taksi ajoi pihaan.
   _____ matkalaukkuja taksi ajoi pihaan.
3. Äitini oli 20-vuotias, kun synnyin.
   Äitini oli 20-vuotias _____.
4. Kaikki haukottelivat, kun kerroit taas sen vanhan vitsin.
   Kaikki haukottelivat _____.
5. Tein kaikki kotityöt, kun hän makasi sohvalla.
   Tein kaikki kotityöt _____.
6. Kaikki muut olivat jo paikalla, kun me saavuimme.
   Kaikki muut olivat jo paikalla _____.
7. Isoäiti oli hyväkuntoinen, kun he kävivät katsomassa häntä.
   Isoäiti oli hyväkuntoinen _____.
8. Kun seisoimme pysäkillä, bussi ajoi pysähtymättä ohi.
   _____ bussi ajoi pysähtymättä ohi.

9. Voimme kattaa pöydän, kun te keitätte kahvia.
Voimme kattaa pöydän _____

10. Äitini kuoli, kun olin 15-vuotias.
Äitini kuoli _____.

11. Voisitteko te muut olla hiljaa, kun hän puhuu?
Voisitteko te muut olla hiljaa _____?

12. Kun te höpötätte, kukaan ei kuule mitään.
_____ kukaan ei kuule mitään.

13. Punastuin, kun hän suuteli minua kädelle.
Punastuin _____.

14. Kun he katsovat toisiaan silmiin, kaikki näkevät, että he ovat rakastuneita.
_____ kaikki näkevät, että he ovat rakastuneita.

TEHTÄVÄ 4

Samanaikainen tekeminen

Täydennä lauseet temporaalisilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Newton keksi painovoimalain, kun hän istui omenapuun alla.
Newton keksi painovoimalain istuessaan omenapuun alla.

2. Palomiehet tekevät arvokasta työtä, kun he pelastavat ihmisiä.
Palomiehet tekevät arvokasta työtä _____.

3. Mozart oli vain 5-vuotias, kun hän sävelsi ensimmäisen konserttonsa.
Mozart oli vain 5-vuotias _____.

4. Kolumbus löysi Amerikan, kun hän etsi Intiaa.
Kolumbus löysi Amerikan _____.

5. Kampaaja juttelee mukavia, kun hän leikkaa asiakkaan hiuksia.
Kampaaja juttelee mukavia _____.

6. Poika kaatui, kun hän juoksi ylös portaita.
Poika kaatui _____.

7. Ryöstäjä sai luodin jalkaansa, kun hän pakeni poliisia.
   Ryöstäjä sai luodin jalkaansa _____.
8. Missit näyttävät kauniilta, kun he hymyilevät kameroille.
   Missit näyttävät kauniilta _____.
9. Herrasmiehet nostavat hattua, kun he tervehtivät.
   Herrasmiehet nostavat hattua _____.
10. Kaikki eläimet voivat olla arvaamattomia, kun ne puolustavat poikasiaan.
    Kaikki eläimet voivat olla arvaamattomia _____
    _____.
11. Ihmiset menettävät helposti malttinsa, kun he väittelevät.
    Ihmiset menevät helposti malttinsa _____.
12. Vuorikiipeilijät katosivat, kun he kiipesivät Himalajalle.
    Vuorikiipeilijät katosivat _____.

TEHTÄVÄ 5

Samanaikainen tekeminen

Täydennä lauseet temporaalisilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Nautin hiljaisuudesta, kun kävelen metsässä.
   Nautin hiljaisuudesta kävellessäni metsässä.
2. Muutut aina punaiseksi, kun suutut.
   Muutut aina punaiseksi _____.
3. Olitteko yllättyneitä, kun saitte kutsun heidän häihinsä?
   Olitteko yllättyneitä _____?
4. Kuorsaatko sinä, kun nukut?
   Kuorsaatko sinä _____?
5. Rentoudun parhaiten, kun kuuntelen musiikkia.
   Rentoudun parhaiten _____.
6. Kun näkee tähdenlennon, voi toivoa jotakin.
   _____ voi toivoa jotakin.

7. Soita minulle, kun kaipaat juttuseuraa!
   Soita minulle _____.
8. Teitte viisaasti, kun myitte vanhan autonromunne.
   Teitte viisaasti _____.
9. Hän tapasi tulevan puolisonsa, kun hän työskenteli terveyskeskuksessa.
   Hän tapasi tulevan puolisonsa _____
   _____.
10. Nukahdin, kun luin kielioppisääntöjä.
    Nukahdin _____.
11. Hän ei osannut yhtään suomea, kun hän muutti Suomeen.
    Hän ei osannut yhtään suomea _____.
12. Pelästyimme, kun huomasimme, että olimme eksyksissä.
    Pelästyimme _____, että olimme eksyksissä.
13. Mitä teitte, kun tunsitte savun hajua?
    Mitä teitte _____?

TEHTÄVÄ 6

Samanaikainen tekeminen

Muuta lauseenvastikkeet kun-lauseiksi.

1. Sammuttakaa valot lähtiessänne!
   Sammuttakaa valot, kun lähdette.
2. Esiripun laskeutuessa yleisö alkoi taputtaa.
   _____
3. Jääkauden päättyessä ilmasto lämpeni.
   _____
4. Presidentti Kekkonen oli kuollessaan 86-vuotias.
   _____
5. Rusketumme vain auringon paistaessa.
   _____

6. Asunnossa tapahtui vesivahinko perheen ollessa lomamatkalla.

_____

7. Aina nähdessäni suklaata vesi nousee kielelle.

_____

8. Hääpari poistui kirkosta urkujen soidessa.

_____

9. Ei saa antaa periksi kohdatessaan vaikeuksia.

_____

10. Olipa hän lapsellinen loukkaantuessaan pienestä pilasta.

_____

TEHTÄVÄ 7

Samanaikainen tekeminen: passiivi

Täydennä lauseet temporaalisilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Kun matkustetaan Amerikkaan, tarvitaan viisumi.
   Amerikkaan matkustettaessa tarvitaan viisumi.
2. Kun tehdään tärkeitä päätöksiä, on käytettävä harkintaa.
   _____ on käytettävä harkintaa.
3. Kun haetaan oleskelulupaa, tarvitaan kopio passista.
   _____ tarvitaan kopio passista.
4. Kun pelataan šakkia, täytyy tuntea pelin säännöt.
   _____ täytyy tuntea pelin säännöt.
5. Kun epäillään rikosta, rikospoliisi käynnistää tutkimukset.
   _____ rikospoliisi käynnistää tutkimukset.
6. Kun jarrutetaan voimakkaasti, auto kääntyy helposti ympäri.
   _____ auto kääntyy helposti ympäri.
7. Kun hypätään lentokoneesta, täytyy tietää, kuinka laskuvarjo aukeaa.
   _____ täytyy tietää, kuinka laskuvarjo aukeaa.

8. Kun mennään naimisiin, ei ajatella avioeron mahdollisuutta.

_____ ei ajatella avioeron mahdollisuutta.

9. Kun juhlitaan vappua, juodaan simaa ja syödään tippaleipiä.

_____ juodaan simaa ja syödään tippaleipiä.

10. Kun korostetaan ihmisen älyä, unohdetaan helposti tunne-elämän merkitys.

_____ unohdetaan helposti tunne-elämän merkitys.

11. Kun asennetaan sähköjohtoja, on viisasta käyttää ammattitaitoista sähkömiestä.

_____ on viisasta käyttää ammattitaitoista sähkömiestä.

12. Kun tuotetaan ydinenergiaa, tarvitaan uraania.

_____ tarvitaan uraania.

13. Kun lauletaan kansallislaulua, ihmiset seisovat.

_____ ihmiset seisovat.

14. Kun opiskellaan vierasta kieltä, tarvitaan aikaa.

_____ tarvitaan aikaa.

TEHTÄVÄ 8

Samanaikainen tekeminen: passiivi

Täydennä lauseet temporaalisilla lauseenvastikkeilla. Valitse oikea verbi luettelosta.

1. Romaania kirjoitettaessa tarvitaan mielikuvitusta.
2. Pullaa _____ tarvitaan hiivaa.
3. Sukkaa _____ tarvitaan kudinpulkot.
4. Hukkuvaa _____ täytyy osata itse uida.
5. Ambulanssia _____ soitetaan hätänumeroon 112.

6. Säilykepurkkia _____ tarvitaan purkinavaaja.
7. _____ täytyy käyttää kypärää.
8. Ristisanatehtävää _____ tarvitaan kärsivällisyyttä.
9. Sauvakävelyä _____ ei tarvita kalliita välineitä.
10. Silkkivaatteita _____ vesi ei saa olla liian kuumaa.
11. Tieltä toiselle _____ täytyy käyttää vilkkua.
12. Talvirenkaita _____ tarvitaan tunkki.
13. Maalla _____ ollaan lähellä luontoa.
14. Ystäviä _____ vaihdetaan kuulumisia.

kutoa	kirjoittaa	**pestä**	**tavata**	**kääntyä**
pelastaa	**ratkaista**	**asua**	**leipoa**	**vaihtaa**
tarvita	**harrastaa**	**pyöräillä**	**avata**	

TEHTÄVÄ 9

Eriaikainen tekeminen

Täydennä lauseet temporaalisilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Kun sade oli lakannut, aurinko alkoi paistaa.
   Sateen lakattua _____ aurinko alkoi paistaa.
2. Kun kuningas oli kuollut, prinssi peri kruunun.
   _____ prinssi peri kruunun.
3. Kun tuuli oli tyyntynyt, uskalsimme lähteä järvelle.
   _____ uskalsimme lähteä järvelle.
4. Kun sota oli päättynyt, alkoi jälleenrakennuksen aika.
   _____ alkoi jälleenrakennuksen aika.
5. Kun tulitauko oli tullut voimaan, pommitukset lakkasivat.
   _____ pommitukset lakkasivat.
6. Kun potilas oli toipunut, lääkäri päästi hänet kotiin.
   _____ lääkäri päästi hänet kotiin.

7. Kun vahinko on tapahtunut, on liian myöhäistä tehdä mitään.
_____ on liian myöhäistä tehdä mitään.

8. Kun tuomioistuin oli julistanut tuomion, mies vangittiin.
_____ mies vangittiin.

9. Kun tytär oli mennyt naimisiin, äiti tunsi itsensä yksinäiseksi.
_____ äiti tunsi itsensä yksinäiseksi.

10. Kun kotijoukkue oli voittanut mestaruuden, kaupungissa juhlittiin koko yö.
_____ kaupungissa juhlittiin koko yö.

11. Kun tulvavesi oli laskenut, nähtiin katastrofin laajuus.
_____ nähtiin katastrofin laajuus.

12. Kun öljyn hinta on noussut, etsitään uusia energiamuotoja.
_____ etsitään uusia energiamuotoja.

13. Kun lehti oli julkaissut kohujutun, skandaali oli valmis.
_____ skandaali oli valmis.

14. Kun uusi silta on valmistunut, liikenne sujuu paremmin.
_____ liikenne sujuu paremmin.

15. Kun vuosi on kulunut, kaikki on taas niin kuin ennenkin.
_____ kaikki on taas niin kuin ennenkin.

TEHTÄVÄ 10

Eriaikainen tekeminen

Täydennä lauseet temporaalisilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Kun asiakkaat olivat poistuneet, ravintolan omistaja sulki ovet.
Asiakkaiden poistuttua _____ ravintolan omistaja sulki ovet.

2. Kun vieraat olivat lähteneet, tiskasin astiat.

_____ tiskasin astiat.

3. Kun lehdet ovat pudonneet, puut näyttävät paljailta.

_____ puut näyttävät paljailta.

4. Kun kaikki lapset ovat muuttaneet pois kotoa, koti tuntuu tyhjältä.

_____ koti tuntuu tyhjältä.

5. Kun muuttolinnut ovat palanneet, Suomessa alkaa kesä.

_____ Suomessa alkaa kesä.

6. Kun poliisit olivat tutkineet onnettomuuspaikan, tie voitiin avata liikenteelle.

_____ tie voitiin avata liikenteelle.

7. Kun vaikeat ajat ovat menneet ohi, tulevaisuus näyttää valoisalta.

_____ tulevaisuus näyttää valoisalta.

8. Kun naiset olivat saaneet äänioikeuden, tasa-arvo alkoi toteutua.

_____ tasa-arvo alkoi toteutua.

9. Kun verot olivat laskeneet, kuluttajien ostovoima kasvoi.

_____ kuluttajien ostovoima kasvoi.

10. Kun urheilijat olivat jääneet kiinni dopingista, asiaa käsiteltiin kauan julkisuudessa.

_____ asiaa käsiteltiin kauan julkisuudessa.

11. Työttömyys poistuu vasta, kun kaikki työttömät työnhakijat ovat löytäneet työpaikan.

Työttömyys poistuu vasta _____

_____.

TEHTÄVÄ 11

Eriaikainen tekeminen

Täydennä lauseet temporaalisilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Tunsin itseni yksinäiseksi, kun te olitte lähteneet.
   Tunsin itseni yksinäiseksi teidän lähdettyänne _____.
2. Lukitkaa ovi, kun me olemme lähteneet.
   Lukitkaa ovi _____!
3. Kukaan ei taputtanut, kun olin esittänyt bravuurinumeroni.
   Kukaan ei taputtanut _____.
4. Ystävyys loppui, kun hän oli pettänyt luottamukseni.
   Ystävyys loppui _____.
5. Aloin itkeä vasta, kun he olivat poistuneet.
   Aloin itkeä vasta _____.
6. Kun muutitte toiselle paikkakunnalle, lähelläni ei ole enää ystäviä.
   _____ lähelläni ei ole enää ystäviä.
7. Kun olit tiskannut, kaikki astiat olivat väärässä paikassa.
   _____ kaikki astiat olivat väärässä paikassa.
8. Naapuri lakkasi tervehtimästä, kun olimme valittaneet taloyhtiölle heidän koirastaan.
   Naapuri lakkasi tervehtimästä _____
   _____.
9. Elämä muuttuu helpommaksi, kun olet maksanut asuntolainasi takaisin.
   Elämä muuttuu helpommaksi _____.
10. Sukulaiset olivat pettyneitä, kun olitte menneet salaa naimisiin.
    Sukulaiset olivat pettyneitä _____.
11. Kun he olivat kantaneet pöydät ja tuolit ulos, alkoi tuulla ja sataa.
    _____ alkoi tuulla ja sataa.

TEHTÄVÄ 12

Eriaikainen tekeminen

Täydennä lauseet temporaalisilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Veljeni alkoi harrastaa moottoripyöräilyä, kun hän oli jäänyt eläkkeelle.
   Veljeni alkoi harrastaa moottoripyöräilyä jäätyään eläkkeelle.
2. Mitä Neil Armstrong sanoi, kun hän oli laskeutunut kuuhun?
   Mitä Neil Armstrong sanoi _____?
3. Alfred Nobel keräsi miljoonaomaisuuden, kun hän oli keksinyt dynamiitin.
   Alfred Nobel keräsi miljoonaomaisuuden _____
   _____.
4. Mies teki tupakkalakon, kun hän oli polttanut yli 20 vuotta.
   Mies teki tupakkalakon _____.
5. Laulaja julkaisi ensilevynsä, kun hän oli voittanut tangokuninkuuden.
   Laulaja julkaisi ensilevynsä _____.
6. Nelson Mandela vapautui, kun hän oli ollut vankilassa 28 vuotta.
   Nelson Mandela vapautui _____.
7. Marsalkka Mannerheim muutti Sveitsiin, kun hän oli eronnut presidentin tehtävistä.
   Marsalkka Mannerheim muutti Sveitsiin _____
   _____.
8. Karhut lähtevät etsimään ruokaa, kun ne ovat heränneet talviunesta.
   Karhut lähtevät etsimään ruokaa _____.
9. Monet sotilaat jäävät invalideiksi, kun he ovat haavoittuneet rintamalla.
   Monet sotilaat jäävät invalideiksi _____.
10. Kaikki eivät saa töitä heti, kun he ovat suorittaneet korkeakoulututkinnon.
    Kaikki eivät saa töitä heti _____.
11. Nuoret aikuiset perustavat perheen vasta, kun he ovat valmistuneet ammattiin ja löytäneet työpaikan.
    Nuoret aikuiset perustavat perheen vasta _____
    _____.

TEHTÄVÄ 13

Eriaikainen tekeminen

Täydennä lauseet temporaalisilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Näytit helpottuneelta, kun olit tehnyt ratkaisun.
   Näytit helpottuneelta tehtyäsi ratkaisun _____.
2. Hän soitti minulle heti, kun hän oli nähnyt viestini.
   Hän soitti minulle heti _____.
3. Mies palasi kotiseudulleen, kun hän oli ollut poissa 30 vuotta.
   Mies palasi kotiseudulleen _____.
4. Vastaa minulle heti, kun olet lukenut sähköpostisi!
   Vastaa minulle heti _____.
5. Kun olimme uineet koko päivän järvessä, saimme flunssan.
   _____ saimme flunssan.
6. Kun olin kävellyt viisi kilometriä, aloin väsyä.
   _____ aloin väsyä.
7. Mitä aiotte tehdä, kun olette tuhlanneet kaikki rahat?
   Mitä aiotte tehdä _____?
8. Kun olet suorittanut ylioppilastutkinnon, voit pyrkiä yliopistoon.
   _____ voit pyrkiä yliopistoon.
9. Haluan tavata sinut heti, kun olen palannut matkalta.
   Haluan tavata sinut heti _____.
10. Myymme tämän asunnon heti, kun olemme tehneet remontin.
    Myymme tämän asunnon heti _____.
11. Teidän olisi pitänyt korjata virhe heti, kun olitte huomanneet sen.
    Teidän olisi pitänyt korjata virhe heti _____.
12. Kun olin miettinyt asiaa yön yli, tein lopullisen päätöksen.
    _____ tein lopullisen päätöksen.
13. He menivät naimisiin, kun he olivat seurustelleet vasta kolme kuukautta.
    He menivät naimisiin _____.

14. Näytät paljon nuoremmalta, kun olet käynyt kosmetologilla.
Näytät paljon nuoremmalta _____.

TEHTÄVÄ 14

Muuta lauseenvastikkeet kun-lauseiksi.

1. Riisiä oikeaoppisesti **syötäessä** käytetään puikkoja.
Kun syödään riisiä oikeaoppisesti _____,
käytetään puikkoja.
2. Matkalle **lähdettäessä** täytyy muistaa ottaa passi mukaan.
_____,
täytyy muistaa ottaa passi mukaan.
3. Tangoa **tanssittaessa** mies pitää tiukasti kiinni partneristaan.
_____,
mies pitää tiukasti kiinni partneristaan.
4. Maitoa **keitettäessä** kattilan pohja palaa helposti.
_____,
kattilan pohja palaa helposti.
5. Tandemilla **ajettaessa** tarvitaan kaksi pyöräilijää.
_____,
tarvitaan kaksi pyöräilijää.
6. Alkoholia **juotaessa** täytyy pysyä kohtuudessa.
_____,
täytyy pysyä kohtuudessa.
7. Lihaksia **hierottaessa** on hyvä käyttää linimenttiä.
_____,
on hyvä käyttää linimenttiä.
8. Avannossa **uitaessa** verenkierto vilkastuu.
_____,
verenkierto vilkastuu.

9. Uskonnosta **keskusteltaessa** täytyy varoa loukkaamasta toisten vakaumusta.

_____,

täytyy varoa loukkaamasta toisten vakaumusta.

10. Asunnon sisustusta **suunniteltaessa** värit ovat tärkeitä.

_____,

värit ovat tärkeitä.

11. Teatterissa **istuttaessa** kännykkä pitää sulkea.

_____,

kännykkä pitää sulkea.

11. KERTOVA LAUSEENVASTIKE

Kertova eli referatiivinen lauseenvastike vastaa **että**-lausetta. Lauseenvastiketta käytetään ensi sijassa sanomista, huomaamista tai ajattelemista merkitsevän transitiivisen (objektin saavan) verbin yhteydessä. Hallitsevassa lauseessa voi tällöin olla esimerkiksi jokin seuraavista verbeistä:

ajatella	julistaa	myöntää	todeta
arvata	kertoa	nähdä	todistaa
arvella	kieltää	oivaltaa	toivoa
ennustaa	kirjoittaa	olettaa	tunnustaa
epäillä	kuulla	pelätä	tuntea
haluta	kuvitella	sanoa	unohtaa
havaita	luulla	selittää	uskoa
huomata	mainita	tajuta	väittää
ilmoittaa	muistaa	tietää	ymmärtää

Hallitsevan lauseen ja kertovan lauseenvastikkeen tekeminen voi olla samanaikaista.

Tiedän äidin **rakastavan** minua. (= Tiedän, että äiti rakastaa minua.)
Kuulin vanhaa rikosta **tutkittavan** taas. (= Kuulin, että vanhaa rikosta tutkitaan taas.)

Lauseenvastikkeen tekeminen voi olla myös myöhempää kuin hallitsevan lauseen.

Hän on ennustanut maapallon **tuhoutuvan**. (= Hän on ennustanut, että maapallo tuhoutuu.)

Lauseenvastikkeen toiminta voi olla myös aikaisempaa kuin hallitsevan lauseen.

Tiedän heidän **muuttaneen** ulkomaille. (= Tiedän, että he muuttivat ulkomaille.)
Saimme kuulla aloitetta **käsitellyn** eduskunnassa kauan. (= Saimme kuulla, että aloitetta käsiteltiin eduskunnassa kauan.)

Samanaikaista tai myöhempää tekemistä kuvaava aktiivinen lauseenvastike on aktiivin 1. partisiippi yksikön genetiivissä, passiivinen lauseenvastike taas passiivin 1. partisiippi yksikön genetiivissä (partisiipeista ks. lukua 7).

Aktiivin 1. partisiipin genetiivi

antavan	kykenevän	mainitsevan	tulevan
lukevan	käskevän	syövän	tapaavan

Kuulin Aleksin **mainitsevan** asiasta. (= Kuulin, että Aleksi mainitsi asiasta.)

Passiivin 1. partisiipin genetiivi

annettava	kyettävä	mainittava	tultava
luettava	käskettävä	syötävä	tavattava

Kuulin asiasta **mainittavan**. (Kuulin, että asiasta mainittiin.)

Aikaisempaa tekemistä kuvaava aktiivinen lauseenvastike on aktiivin 2. partisiipin yksikön genetiivissä, passiivinen lauseenvastike taas passiivin 2. partisiipin yksikön genetiivissä (partisiipeista ks. lukua 7).

Aktiivin 2. partisiipin genetiivi

antaneen	kyenneen	maininneen	tulleen
lukeneen	käskeneen	syöneen	tavanneen

Muistan Aleksin **maininneen** asiasta. (= Muistan, että Aleksi mainitsi asiasta.)

Passiivin 2. partisiipin genetiivi

annettu	kyetty	mainittu	tultu
luettu	käsketty	syöty	tavattu

Muistan asiasta **mainitun**. (= Muistan, että asiasta mainittiin.)

Seuraavista esimerkeistä voi tarkastella aikamuotojen käyttöä lauseenvastikkeissa.

Näen kuun nousevan. (= Näen, että kuu nousee.)
Näimme kuun nousevan. (= Näimme, että kuu nousi.)
Tiesin Suomen olevan kylmä maa. (= Tiesin, että Suomi on kylmä maa.)
Hän on ennustanut maapallon tuhoutuvan. (= Hän on ennustanut, että maapallo tuhoutuu.)

Muistan sinun asuneen ennen Tampereella. (= Muistan, että asuit ennen Tampereella.)
Huomaan hänen juoneen. (= Huomaan, että hän on juonut.)
Hän kertoi sateen alkaneen yöllä. (= Hän kertoi, että sade oli alkanut yöllä.)

Kun lauseenvastikkeella ja hallitsevalla lauseella on eri subjekti, kertovan lauseenvastikkeen subjekti on genetiivissä.

Minä tiedän hänen soittavan pian. (= Minä tiedän, että hän soittaa pian.)
Pääministerin on arvioitu eroavan heinäkuussa. (= On arvioitu, että pääministeri eroaa heinäkuussa.)

Kun lauseenvastikkeella ja hallitsevalla lauseella on sama subjekti, lauseenvastikkeessa käytetään pelkkää omistusliitettä (-ni, -si, -nsa, -mme, -nne, -nsa).

Kauppias sanoi sulkevansa kaupan. (Kauppias sanoi, että hän sulkee kaupan.)
Tiedän tehneeni väärin. (= Tiedän, että tein väärin.)

Sanomista, huomaamista tai ajattelemista merkitsevän transitiivisen verbin lisäksi kertovaa lauseenvastiketta käytetään intransitiivisten aistiverbien (näkyä, näyttää, kuulla, tuntua) yhteydessä. Näissä tapauksissa hallitsevan lauseen subjekti on myös lauseenvastikkeen subjekti.

Ihmiset näyttivät **olevan** tyytyväisiä. (= Näytti siltä, että ihmiset ovat tyytyväisiä.)
Ilma tuntuu **lämpenevän**. (= Tuntuu siltä, että ilma lämpenee.)
Sade näyttää **lakanneen**. (= Näyttää siltä, että sade on lakannut.)
Te tunnutte **ymmärtäneen** asian väärin. (= Tuntuu siltä, että te ymmärsitte asian väärin.)

TEHTÄVIÄ: KERTOVA LAUSEENVASTIKE

TEHTÄVÄ 1

Samanaikainen/myöhempi tekeminen

Täydennä lauseet kertovilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Lapset tietävät, että joulupukki asuu Lapissa.
   Lapset tietävät joulupukin asuvan Lapissa.
2. Kaikki odottavat, että sota loppuu pian.
   Kaikki odottavat _____.
3. Tunnen, että kenkä puristaa varpaita.
   Tunnen _____.
4. Keski-ikäiset huomaavat, että heidän näkönsä huononee.
   Keski-ikäiset huomaavat _____.
5. Kaikki nuoret avioparit uskovat, että rakkaus kestää.
   Kaikki nuoret avioparit uskovat _____.
6. Myyjä kertoi, että alennusmyynti alkaa vasta ensi viikolla.
   Myyjä kertoi _____.
7. Lääkäri arveli, että vain täydellinen lepo auttaa minua.
   Lääkäri arveli _____.
8. Uskomme, että oikeus lopulta voittaa.
   Uskomme _____.
9. Luulen, että kadonnut sormus löytyy vielä.
   Luulen _____.
10. Työntekijät pelkäävät, että yritys menee konkurssiin.
    Työntekijät pelkäävät _____.
11. Kansa toivoo, että uusi hallitus ratkaisee ongelmat.
    Kansa toivoo _____.
12. Hallitus myöntää, että poliittinen tilanne on vakava.
    Hallitus myöntää _____.

13. Meteorologi ennusti, että sade lakkaa illalla.
Meteorologi ennusti _____.

14. Ihmiset kuvittelivat vielä 1400-luvulla, että aurinko kiertää maapalloa.
Ihmiset kuvittelivat vielä 1400-luvulla _____ maapalloa.

15. Tiedemiehet ovat havainneet, että otsonikerros ohenee jatkuvasti.
Tiedemiehet ovat havainneet _____.

TEHTÄVÄ 2

Samanaikainen/myöhempi tekeminen

Täydennä lauseet kertovilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Maailmalla tiedetään, että suomalaiset pitävät moottoriurheilusta.
Maailmalla tiedetään suomalaisten pitävän moottoriurheilusta.

2. Emäntä haluaa, että vieraat viihtyvät.
Emäntä haluaa _____.

3. Rakastuneet ihmiset eivät usko, että tunteet muuttuvat.
Rakastuneet ihmiset eivät usko _____.

4. Vanhemmat toivovat, että omat lapset menestyvät elämässä.
Vanhemmat toivovat _____.

5. Kuluttajat luulivat, että hinnat laskevat.
Kuluttajat luulivat _____.

6. Kopernikus oivalsi, että planeetat liikkuvat auringon ympäri.
Kopernikus oivalsi _____.

7. Joka kevät näkee, että tutut muuttolinnut palaavat.
Joka kevät näkee _____.

8. Asiantuntijat ennustavat, että Aasian markkinat kasvavat.
Asiantuntijat ennustavat _____.

9. **Mainostajat uskottelevat, että kuluttajat tarvitsevat yhä uusia tavaroita.**
   Mainostajat uskottelevat _____.
10. Eläinkirjassa kerrottiin, **että strutsit voivat painaa jopa 150 kiloa.**
   Eläinkirjassa kerrottiin _____.
11. Tiedetään, **että terveelliset elämäntavat vaikuttavat hyvinvointiin.**
   Tiedetään _____.
12. Tiedetään myös, **että ylipainoiset henkilöt sairastuvat helpommin diabetekseen.**
   _____
   _____.
13. **Luonnonsuojelijat pelkäävät, että uhanalaiset eläimet kuolevat sukupuuttoon.**
   Luonnonsuojelijat pelkäävät _____
   _____.

TEHTÄVÄ 3

Samanaikainen/myöhempi tekeminen

Täydennä lauseet kertovilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. **Näimme, että kaksi miestä tappeli kadulla.**
   Näimme kahden miehen tappelevan kadulla.
2. **Havaitsimme, että lintuparvi lensi kohti etelää.**
   Havaitsimme _____.
3. **Ohikulkijat näkivät, että varkaat pakenivat mustalla autolla.**
   Ohikulkijat näkivät _____
   _____.
4. **Kuulin, että joku vieras mies huusi apua.**
   Kuulin _____.
5. **Kun tulimme ulos, tunsimme, että tuuli puhalsi kylmästi.**
   Kun tulimme ulos, tunsimme _____.

6. Katsoin sillalta alas ja huomasin, että vesi virtasi joessa vaarallisen voimakkaasti.
   Katsoin sillalta alas ja huomasin _____
   _____.
7. Makasimme teltassa ja kuulimme, että susi ulvoi metsässä.
   Makasimme teltassa ja kuulimme _____
   _____.
8. Rannalla makaavat turistit näkivät, että suuri aalto lähestyi rantaa.
   Rannalla makaavat turistit näkivät _____
   _____.
9. Talon asukkaat kuulivat, että palohälytin alkoi soida rappukäytävässä.
   Talon asukkaat kuulivat _____
   _____.
10. Luontoretkellä näimme, että majavat rakensivat jokeen patoa.
    Luontoretkellä näimme _____
    _____.
11. Tullimiehet saivat tietää, että rahtialus toi maahan piraattituotteita.
    Tullimiehet saivat tietää _____
    _____.

TEHTÄVÄ 4

Samanaikainen/myöhempi tekeminen

Täydennä lauseet kertovilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. En tiennyt, että hän asuu nykyään Oulussa.
   En tiennyt hänen asuvan nykyään Oulussa.
2. Luuletteko tosiaan, että minä teen kaikki työt yksin?
   Luuletteko tosiaan _____?
3. Hän halusi, että me unohdamme koko jutun.
   Hän halusi _____.

4. Sinä varmasti odotit, että pyydän anteeksi.
   Sinä varmasti odotit _____.
5. Epäilemme, että he yrittävät huijata meitä.
   Epäilemme _____.
6. Hän tiesi, että me tunnemme toisemme.
   Hän tiesi _____.
7. Kuulin, että haet uutta työpaikkaa.
   Kuulin _____.
8. Kaikki olettavat, että te ymmärrätte suomea.
   Kaikki olettavat _____.
9. He väittävät, että olemme väärässä.
   He väittävät _____.
10. Naapuri pelkää, että vaaditte korvauksia.
    Naapuri pelkää _____.
11. Arvasimme, että kerrotte jutun ystävillenne.
    Arvasimme _____.
12. Muistit, että pidän keltaisista ruusuista.
    Muistit _____.
13. Kukaan ei tiennyt, että suunnittelette talon ostamista.
    Kukaan ei tiennyt _____.

TEHTÄVÄ 5

Samanaikainen/myöhempi tekeminen

Täydennä lauseet kertovilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Naapuri kertoi, että hän rakentaa uuden talon.
   Naapuri kertoi rakentavansa _____ uuden talon.
2. Potilas kertoi lääkärille, että hän kärsii unettomuudesta.
   Potilas kertoi lääkärille _____
   _____.

3. Näyttelijä myönsi, että hän jännittää ennen jokaista esitystä.

Näyttelijä myönsi _____

_____.

4. Nuori ihminen kuvittelee, että hän parantaa maailman.

Nuori ihminen kuvittelee _____

_____.

5. Yritys ilmoitti, että se avaa uuden toimipisteen Pietariin.

Yritys ilmoitti _____

_____.

6. Sissijärjestö julisti, että se taistelee viimeiseen mieheen asti.

Sissijärjestö julisti _____

_____.

7. Oikeudessa todistajat vannovat käsi Raamatulla, että he puhuvat totta.

Oikeudessa todistajat vannovat käsi Raamatulla _____

_____.

8. Suomalaiset tietävät, että he syövät liikaa ja liikkuvat liian vähän.

Suomalaiset tietävät _____

_____.

9. Monet entiset sotilaat kertovat, että he näkevät vieläkin painajaisia sodasta.

Monet entiset sotilaat kertovat _____

_____.

10. Sanomalehdet uskovat, että ne pärjäävät kilpailussa sähköiselle medialle.

Sanomalehdet uskovat _____

_____.

11. Vihkikaavassa puolisot sopivat, että he rakastavat ja kunnioittavat toisiaan siihen asti, kunnes kuolema heidät erottaa.

Vihkikaavassa puolisot sopivat _____

_____.

TEHTÄVÄ 6

Samanaikainen/myöhempi tekeminen

Täydennä lauseet kertovilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Minä tiedän, että osaan laulaa hyvin.
   Minä tiedän osaavani laulaa hyvin.
2. Vieras ilmoitti, että hän tulee iltajunalla.
   Vieras ilmoitti _____ iltajunalla.
3. Mies väittää, että hän puhuu totta.
   Mies väittää _____ totta.
4. Minä jo sanoin hänelle, että kadun sanojani.
   Minä jo sanoin hänelle _____ sanojani.
5. Kuvitteletko, että tiedät tämän asian paremmin?
   Kuvitteletko _____ tämän asian paremmin?
6. Tyttö ilmoitti vanhemmilleen, että hän haluaa malliksi Pariisiin.
   Tyttö ilmoitti vanhemmilleen _____ malliksi Pariisiin.
7. Huomasimme, että sovimme hyvin yhteen.
   Huomasimme _____ hyvin yhteen.
8. Pojat sanoivat, että he menevät pelaamaan jalkapalloa.
   Pojat sanoivat _____ pelaamaan jalkapalloa.
9. Totesimme, että opimme joka päivä jotakin uutta.
   Totesimme _____ joka päivä jotakin uutta.
10. Kerroin kaikille, että pyrin yliopistoon.
    Kerroin kaikille _____ yliopistoon.
11. Kirjoititteko asianajalle , että aiotte valittaa päätöksestä?
    Kirjoititteko asianajalle _____
    valittaa päätöksestä?
12. Ilmoitimme, että saavumme vähän myöhässä.
    Ilmoitimme _____ vähän myöhässä.

TEHTÄVÄ 7

Samanaikainen/myöhempi tekeminen

Muuta kertovat lauseenvastikkeet että-lauseiksi.

1. En uskonut enää näkeväni sinua elossa.
   En uskonut, että enää näen sinua elossa.
2. En tiennyt hänen olevan niin sairas.
   En tiennyt, että _____.
3. Kuulimme kirkonkellojen soivan.
   Kuulimme, että _____.
4. He pelkäsivät salaisuuden paljastuvan.
   He pelkäsivät, että _____.
5. Näimme auringon laskevan horisontin taakse.
   Näimme, että _____.
6. Uskon sinun vielä löytävän elämäsi rakkauden.
   Uskon, että _____.
7. Poliitikot väittävät ajattelevansa aina kansan parasta.
   Poliitikot väittävät, että _____.
8. Opettaja toivoo opiskelijoiden nauttivan opiskelusta.
   Opettaja toivoo, että _____.
9. Me kaikki toivomme elävämme vanhoiksi.
   Me kaikki toivomme, että _____.
10. Tunsin kuumeen taas nousevan.
    Tunsin, että _____.
11. Psykologit tietävät traumaattisten kokemusten vaikuttavan kauan.
    Psykologit tietävät, että _____
    _____.
12. Alkemistit uskoivat keksivänsä vielä joskus ikuisen nuoruuden salaisuuden.
    Alkemistit uskoivat, että _____
    _____.

TEHTÄVÄ 8

Samanaikainen/myöhempi tekeminen

Täydennä lauseet kertovilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Sanotaan, että suomalaiset ovat ujoja.
   Suomalaisten sanotaan olevan ujoja _____.
2. Tiedetään, että väkivalta synnyttää vain uutta väkivaltaa.
   _____.
3. Ennustetaan, että ilmastonmuutos vaikuttaa maailmantalouteen.
   _____.
4. Ajatellaan, että ihmiskunta kehittyy parempaan suuntaan.
   _____.
5. Uskotaan, että köyhyys joskus poistuu maailmasta.
   _____.
6. Toivotaan, että hyvinvointi lisääntyy maapallolla.
   _____.
7. Kuvitellaan, että lottovoitto tuo onnea.
   _____.
8. Kerrotaan, että formulakuljettajat ansaitsevat valtavia summia.
   _____.
9. Pelätään, että sademetsät tuhoutuvat.
   _____.
10. Väitetään, että pörssiyhtiöt tekevät suuria voittoja.
    _____.
11. Halutaan, että vanhukset saavat hyvää hoitoa.
    _____.

TEHTÄVÄ 9

Aikaisempi tekeminen

Täydennä lauseet kertovilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Kun heräsin aamulla, huomasin, että aurinko oli jo noussut.
   Kun heräsin aamulla, huomasin auringon jo nousseen.
2. Lääkäri totesi, että potilas oli kuollut sydänkohtaukseen.
   Lääkäri totesi _____.
3. Poliisi kertoi, että onnettomuus oli tapahtunut keskiyöllä.
   Poliisi kertoi _____.
4. Uutisessa kerrottiin, että tulipalo oli syttynyt salamaniskusta.
   Uutisessa kerrottiin _____.
5. Aamulla totesimme, että varas oli murtautunut yön aikana autoomme.
   Aamulla totesimme _____.
6. Kun pistin käteni taskuun, huomasin, että avain oli pudonnut.
   Kun pistin käteni taskuun, huomasin _____.
7. Kun hän avasi tietokoneen, hän näki, että virus oli tuhonnut tiedoston.
   Kun hän avasi tietokoneen, hän näki _____
   _____.
8. Aamulla potilas tunsi, että kuume oli laskenut.
   Aamulla potilas tunsi _____.
9. Kaikki tietävät, että Sibelius sävelsi Finlandian.
   Kaikki tietävät _____.
10. Sadussa kerrotaan, että prinsessa Ruusunen heräsi satavuotisesta unesta.
    Sadussa kerrotaan _____
    _____.
11. Näimme televisiosta, että tulvavesi oli noussut jo kaduille.
    Näimme televisiosta _____.

TEHTÄVÄ 10

Aikaisempi tekeminen

Täydennä lauseet kertovilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Raportissa todettiin, että tutkijat olivat löytäneet uuden geenin.
   Raportissa todettiin tutkijoiden löytäneen uuden geenin.
2. Hävinnyt hiihtäjä selitti, että sukset olivat luistaneet huonosti.
   Hävinnyt urheilija selitti _____.
3. Arkeologiset tutkimukset todistavat, että viikingit kävivät Amerikassa jo ennen Kolumbusta.
   Arkeologiset tutkimukset todistavat _____
   _____.
4. Tiedämme, että erilaiset allergiat ovat yleistyneet.
   Tiedämme _____.
5. Vanki väittää, että vartijat pahoinpitelivät häntä.
   Vanki väittää _____.
6. Hallitus ilmoitti, että kapinalliset joukot olivat antautuneet.
   Hallitus ilmoitti _____.
7. Historiantutkijat arvelevat, että orjat rakensivat Egyptin pyramidit.
   Historiantutkijat arvelevat _____
   _____.
8. Lehdessä mainitaan, että sudet tappoivat Itä-Suomessa lampaita.
   Lehdessä mainitaan _____
   _____.
9. Tiedämme, että tietokoneet loivat informaatioyhteiskunnan.
   Tiedämme _____
   _____.
10. Kun kävelimme puistossa, näimme, että vaahterat olivat jo pudottaneet lehtensä.
    Kun kävelimme puistossa, näimme _____
    _____.

TEHTÄVÄ 11

Aikaisempi tekeminen

Täydennä lauseet kertovilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Kuulin, että hän on opiskellut suomea jo kotimaassaan.
   Kuulin hänen opiskelleen suomea jo kotimaassaan.
2. Muistan, että annoit hänelle rahaa lainaksi.
   Muistan _____.
3. Nyt vasta ymmärrän, että olet salannut totuuden.
   Nyt vasta ymmärrän _____.
4. Etkö enää muista, että sovimme tämän jutun yhdessä?
   Etkö enää muista _____?
5. Hän väittää, että minä tiesin jotakin asiasta.
   Hän väittää _____.
6. Huomaan, että olet itkenyt.
   Huomaan _____.
7. Etkö huomaa, että olen värjännyt tukkani?
   Etkö huomaa _____?
8. Kuka uskoisi, että hän on voinut tehdä niin kauhean teon?
   Kuka uskoisi _____?
9. Pelkään, että ymmärsitte tarkoitukseni väärin.
   Pelkään _____.
10. Kaikki tietävät, että he ansaitsivat omaisuutensa rikollisin keinoin.
    Kaikki tietävät _____.
11. Kuka kertoi, että olemme menneet kihloihin?
    Kuka kertoi _____?
12. Kuulin, että olitte viihtyneet juhlissa aamuyöhön asti.
    Kuulin _____.

TEHTÄVÄ 12

Aikaisempi tekeminen

Täydennä lauseet kertovilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Asiakas muisti, että hän oli jättänyt lompakkonsa kaupan kassalle.
   Asiakas muisti jättäneensä lompakkonsa kaupan kassalle.
2. Asiakas väittää, että hän maksoi laskun käteisellä.
   Asiakas väittää _____.
3. Poika selitti, että hän oli potkaissut pallon vahingossa naapurin ikkunaan.
   Poika selitti _____.
4. Mies muistaa vielä aikuisenakin, että hän kaipasi pienenä äitiään.
   Mies muistaa vielä aikuisenakin _____
   _____.
5. Kirjanpitäjä on nyt tunnustanut, että hän kavalsi rahat.
   Kirjanpitäjä on nyt tunnustanut _____.
6. Presidentti ilmoitti, että hän on julistanut maahan hätätilan.
   Presidentti ilmoitti _____.
7. Asiakas kokee, että hän on tullut petetyksi.
   Asiakas kokee _____.
8. Syytetty kielsi, että hän olisi ollut tapahtumapaikalla murhan aikaan.
   Syytetty kielsi _____
   _____.
9. Terroristit ilmoittivat, että he olivat kidnapanneet toimittajan.
   Terroristit ilmoittivat _____.
10. Oppilaat ovat myöntäneet, että he kiusasivat luokkakaveriaan.
    Oppilaat ovat myöntäneet _____.
11. Vanhemmat unohtavat usein, että he tekivät nuoruudessaan samoja virheitä kuin heidän lapsensa nyt tekevät.
    Vanhemmat unohtavat usein _____
    _____.

TEHTÄVÄ 13

Aikaisempi tekeminen

Täydennä lauseet kertovilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Unohdin, että olin luvannut hakea hänet asemalta.
   Unohdin luvanneeni hakea hänet asemalta.
2. Myönnän, että erehdyin.
   Myönnän _____.
3. Tajuatko sinä, että käyttäydyit eilen sivistymättömästi?
   Tajuatko sinä _____.
4. Poika myöntää, että hän piirsi graffitit talon seinään.
   Poika myöntää _____.
5. Tajuamme nyt, että olimme liian sinisilmäisiä.
   Tajuamme nyt _____.
6. Ymmärrättekö te, että loukkasitte vierastamme?
   Ymmärrättekö te _____.
7. Vannotteko, että näitte juuri tämän miehen rikospaikalla?
   Vannotteko _____?
8. Ettekö enää muista, että lupasitte auttaa meitä?
   Ettekö enää muista _____?
9. Unohdin, että olin jo ylittänyt pankkisaldoni.
   Unohdin _____.
10. He selittivät, että he olivat halunneet tehdä vain viattoman kepposen.
    He selittivät _____.
11. He epäilevät, että he söivät lounaalla myrkyllisiä sieniä.
    He epäilevät _____.
12. Haluaisin uskoa, että tarkoitit hyvää.
    Haluaisin uskoa _____.
13. Toivomme, että olemme nyt päässeet eroon tästä ikävästä asiasta.
    Toivomme _____.

TEHTÄVÄ 14

Aikaisempi tekeminen

Täydennä lauseet kertovilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Tiedetään, että Englanti oli aikoinaan suurvalta.
   Englannin tiedetään olleen _____ aikoinaan suurvalta.
2. Tiedetään, että alkoholin kulutus on kasvanut.
   _____.
3. Selitetään, että Rooman valtakunta tuhoutui sisältä päin.
   _____.
4. Tiedetään, että Saksa hävisi toisen maailmansodan.
   _____
5. Oletetaan, että nykyinen ihminen ilmestyi maapallolle noin puoli miljoonaa vuotta sitten.
   _____.
6. Tiedetään, että Titanic törmäsi neitsytmatkallaan jäävuoreen.
   _____.
7. Muistetaan, että suomalaiset naiset saivat äänioikeuden jo vuonna 1906.
   _____.
8. Epäillään, että sotilaat ovat tappaneet siviilejä
   _____.
9. Väitetään, että terroristit suunnittelivat pommi-iskua monen vuoden ajan.
   _____
10. Pelätään, että poliitikot ovat unohtaneet tavallisen kansan.
    _____

TEHTÄVÄ 15

Samanaikainen, myöhempi tai aikaisempi tekeminen

Täydennä lauseet kertovilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. En halunnut kertoa kaikille, että pelkään korkeita paikkoja.
   En halunnut paljastaa pelkääväni _____.
2. Kaikki entiset sotilaat myöntävät, että he pelkäsivät rintamalla.
   Kaikki entiset sotilaat myöntävät pelänneensä _____.
3. Toivon, että siivoat joskus oman huoneesi.
   Toivon _____.
4. Etkö huomaa, että olen siivonnut koko asunnon?
   Etkö huomaa _____?
5. Kuulimme, että hän oli jo palannut lomaltaan.
   Kuulimme _____.
6. Äiti uskoi loppuun asti, että hänen poikansa palaa sodasta.
   Äiti uskoi loppuun asti _____.
7. Talon asukkaat näkivät, että mies hyppäsi parvekkeelta alas.
   Talon asukkaat näkivät _____.
8. Tiedän, että isäni hyppäsi nuorena korkeutta.
   Tiedän _____.
9. Poliisi näki, että urheiluauto ajoi ohi.
   Poliisi näki _____.
10. Kuljettaja tunnusti, että hän oli ajanut ylinopeutta.
    Kuljettaja tunnusti _____.
11. He luulivat, että he selviävät skandaalista anteeksipyynnöllä.
    He luulivat _____.
12. Oletin, että hän on jo selvinnyt vaikeasta sairaudestaan.
    Oletin _____.
13. Lentokapteeni ilmoitti matkustajille, että kone tekee pian hätälaskun.
    Lentokapteeni ilmoitti matkustajille _____
    _____.

14. Televisiossa kerrottiin, että taas yksi lentokone oli syöksynyt maahan.
Televisiossa kerrottiin _____.

15. Kun kokeilin vanhaa pukua, huomasin, että olen lihonut.
Kun kokeilin vanhaa pukua, huomasin _____.

16. Hän tunsi, että hän tulee sairaaksi.
Hän tunsi _____.

17. Tsunamikatastrofin jälkeen epäiltiin, että turistimatkat Thaimaahan loppuisivat.
Tsunamikatastrofin jälkeen epäiltiin _____
_____.

18. Totesimme, että lapset ovat kasvaneet aikuisiksi.
Totesimme _____.

19. Kuvittelevatko nuoret, että raha kasvaa puussa?
Kuvittelevatko nuoret _____?

20. Vieras mies selitti, että hän halusi löytää yösijan.
Vieras mies selitti _____

21. Hän tietää, että halusimme vain auttaa.
Hän tietää _____.

22. Tiedämme, että strutsit voivat painaa jopa 150 kiloa.
Tiedämme _____.

23. Myönnätkö, että valehtelit koko jutun?
Myönnätkö _____?

24. Hän tiesi heti, että valehtelin.
Hän tiesi heti _____.

25. Kaikki näkivät, että mies joi illan aikana ainakin viisi lasillista konjakkia.
Kaikki näkivät _____
_____.

26. Sama mies väitti poliisille, että hän oli juonut vain mineraalivettä.
Sama mies väitti poliisille _____
_____.

27. Lehdessä mainitaan, että vuorikiipeilijät katosivat eilisessä lumimyrskyssä.
Lehdessä mainitaan _____
_____.

28. Kun saavuin asemalle, näin, että junan takavalot katosivat pimeyteen.
Kun saavuin asemalle, näin _____
_____.

TEHTÄVÄ 16

Samanaikainen, myöhempi tai aikaisempi tekeminen: aistiverbit

Täydennä lauseet kertovilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Vaikuttaa siltä, että vaara on ohi.
Vaara vaikuttaa olevan ohi.
2. Näyttää siltä, että ymmärrätte hyvin suomea.
Te _____.
3. Tuntuu siltä, että vieraat viihtyivät kutsuilla.
Vieraat _____.
4. Tuntui siltä, että kaikki oli paremmin kuin hyvin.
Kaikki _____.
5. Vaikutti siltä, että tilanne on rauhoittunut.
Tilanne _____.
6. Näytti siltä, että he ovat sopineet erimielisyydet.
He _____.
7. Vaikuttaa siltä, että tulitauko kestää tällä kertaa.
Tulitauko _____.
8. Näytti siltä, että kaikki olivat päässeet läpi tutkinnosta.
Kaikki _____.
9. Tuntuu siltä, että opiskelijat rakastavat suomen kieltä.
Opiskelijat _____.

TEHTÄVÄ 17

Samanaikainen/myöhempi tekeminen: passiivi

Täydennä lauseet kertovilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Tiedämme, että tätä samaa tarinaa kerrotaan kaikissa maissa.
   Tiedämme tätä samaa tarinaa kerrottavan kaikissa maissa.
2. Tiedämme, että Englannissa ajetaan vasenta kaistaa.
   Tiedämme _____.
3. Kuulin, että vanhaa murhatapausta tutkitaan taas.
   Kuulin _____.
4. Kaikki tietävät, että Suomessa puhutaan myös ruotsia.
   Kaikki tietävät _____.
5. Isoäiti haluaa, että häntä sinutellaan.
   Isoäiti haluaa _____.
6. Lehdessä kerrottiin, että Irakissa räjäytetään vieläkin pommeja.
   Lehdessä kerrottiin _____
   _____.
7. Hallitus toivoo, että ongelmasta keskustellaan julkisesti.
   Hallitus toivoo _____.
8. Naiset odottavat, että heitä kohdellaan tasa-arvoisesti.
   Naiset odottavat _____.
9. Tulli epäilee, että ihmisiä salakuljetetaan rajan yli.
   Tulli epäilee _____.
10. Tiedän, että jalkapalloa pelataan kaikkialla maailmassa.
    Tiedän _____.
11. Nuoret toivovat, että heidän mielipiteitään kuunneltaisiin.
    Nuoret toivovat _____
    _____.

TEHTÄVÄ 18

Aikaisempi tekeminen: passiivi

Täydennä lauseet kertovilla lauseenvastikkeilla mallin mukaan.

1. Etkö muista, että tästä asiasta puhuttiin jo eilen?
   Etkö muista tästä asiasta puhutun jo eilen ?
2. Tiedämme, että maailmanloppua on ennustettu jo monta kertaa.
   Tiedämme maailmanloppua _____.
3. Uutisissa kerrottiin, että presidenttiä oli ammuttu.
   Uutisissa kerrottiin _____.
4. Tiedämme, että tästä skandaalista on kirjoitettu lehdissä.
   Tiedämme _____.
5. Saimme kuulla, että lakiuudistusta harkittiin kauan eduskunnassa.
   Saimme kuulla _____.
6. Kuulimme, että riisiä viljeltiin Kiinassa jo 5000 vuotta sitten.
   Kuulimme _____.
7. Poliitikko väitti, että hänen puhelintaan oli salakuunneltu.
   Poliitikko väitti _____.

TEHTÄVÄ 19

Samanaikainen, myöhempi tai aikaisempi tekeminen: passiivi

Muuta lauseenvastikkeet että-lauseiksi.

1. Hän kuuli kaupassa tarvittavan uutta työntekijää.
   Hän kuuli, että kaupassa tarvitaan uutta työntekijää.
2. Huomasimme tonteista maksettavan korkeita hintoja.
   Huomasimme, että _____.
   _____
3. Tiedämme suomea pidettävän vaikeana kielenä.
   Tiedämme, että _____.

4. Poliisi kertoi miestä epäiltävän petoksesta.
   Poliisi kertoi, että _____.
5. Kaikki tietävät Suomessa juotavan paljon kahvia.
   Kaikki tietävät, että _____.
6. Eläkeläiset toivovat eläkkeitä nostettavan.
   Eläkeläiset toivovat, että _____.
7. Kuulimme Suomesta löydetyn uraania.
   Kuulimme, että _____.
8. Tiedämme paperia valmistetun Suomessa jo kauan.
   Tiedämme, että _____
   _____.
9. He luulivat tästä asiasta sovitun jo kauan sitten.
   He luulivat, että _____
   _____.
10. Tiedämme atomipommia käytetyn jo toisen maailmansodan aikana.
    Tiedämme, että _____
    _____.

TEHTÄVÄ 20

Valitse oikea merkitys lihavoidulle lauseelle.

1. **Poliisi sai tietää terroristien räjäyttävän pommin lentoasemalla.**
   a) Poliisi sai tietää, että terroristit olivat räjäyttäneet pommin lentoasemalla.
   b) Poliisi sai tietää, että terroristit suunnittelivat pommin räjäyttämistä lentoasemalla.
   c) Terroristit ilmoittivat poliisille, että räjähdys, joka oli tapahtunut lentoasemalla, oli heidän työtään.

2. **Kuulin Tampereella asuvan serkkuni menneen naimisiin.**
   a) Kuulin, että serkkuni, joka on mennyt naimisiin, asuu Tampereella.
   b) Kuulin serkultani, joka asuu Tampereella, että hän menee naimisiin.
   c) Kuulin, että serkkuni, joka asuu Tampereella, oli mennyt naimisiin.

3. **Hän näki maahan pudonneiden lehtien lentävän tuulen mukana kadulle.**
   a) Hän näki, että lehdet putosivat ensin maahan ja lensivät sitten tuulen mukana kadulle.
   b) Hän näki, että lehdet, jotka ensin makasivat maassa, lensivät sitten tuulen mukana kadulle.
   c) Hän näki, että lehdet lensivät tuulen mukana ja putosivat sitten kadulle.

4. **Hyvin voiva potilas halusi puhua hänet leikanneen kirurgin kanssa.**
   a) Potilas, joka oli leikkauksen jälkeen hyvässä kunnossa, halusi puhua sen kirurgin kanssa, joka oli leikannut hänet.
   b) Potilas, joka oli menossa leikkaukseen, halusi puhua kirurgin kanssa, joka aikoi tehdä operaation.
   c) Potilas halusi puhua kirurgin kanssa ja sanoa, että hän voi hyvin mennä leikkaukseen.

5. **Uutisissa kerrottiin kolarissa vakavasti loukkaantunutta miestä kuljettaneen ambulanssin ajaneen ulos tieltä.**
   a) Uutisissa kerrottiin, että ambulanssi ajoi ulos tieltä ja mies, joka oli ambulanssissa, loukkaantui vakavasti.
   b) Mies, joka oli vakavasti loukkaantunut, ajoi ambulanssia, ja sitten hän kertoi, että hän oli ajanut ambulanssin ulos tieltä.
   c) Uutisissa kerrottiin, että ambulanssi, joka oli kuljettanut miestä, joka oli ollut kolarissa ja loukkaantunut vakavasti, oli ajanut ulos tieltä.

KERTAUSTEHTÄVIÄ

TEHTÄVÄ 1

Ablatiivi, instruktiivi, komitatiivi

Valitse oikea vaihtoehto.

1. Mies harppoi kadun yli _____
   a) pitkien askelien.
   b) pitkiin askeliin.
   c) pitkin askelin.

2. Suomen talvi kuluu harvoin _____
   a) pakkasin.
   b) pakkasitta.
   c) pakkasten.

3. Golf-kentällä liikkuu pelaajia _____
   a) mailapoikien.
   b) mailapoikineen.
   c) mailapoikia.

4. Todistaja kertoi oikeudessa, että hän oli nähnyt varkauden _____
   a) omien silmien.
   b) omissa silmissään.
   c) omin silmin.

5. Hän puhuu suomea jo lähes _____
   a) virhein.
   b) virheittä.
   c) virheineen.

6. Kiina _____ kiinnostaa länsimaisia yrityksiä.
   a) valtavien markkinoiden
   b) valtaviin markkinoihin
   c) valtavine markkinoineen

7. Latinalaisia tansseja tanssitaan _____
   a) notkeiden lanteiden.
   b) notkein lantein.
   c) notkeine lanteineen.

8. Likinäköiset ihmiset eivät näe kauas _____
   a) silmälaseitta.
   b) silmälaseineen.
   c) silmälasien.

9. Soittajat nousivat esiintymislavalle _____
   a) kitaroilla ja viuluilla.
   b) kitaroin ja viuluin.
   c) kitaroineen ja viuluineen.

10. Yleisö vastaanotti olympiavoittajan _____
   a) hurraa-huutojen.
   b) hurraa-huudoin.
   c) hurraa-huutoihin.

11. Oscar-gaalassa nähtiin taas kuuluisia näyttelijöitä
   _____
   a) upeine iltapukuineen.
   b) upeiden iltapukujen.
   c) upeisiin iltapukuihin.

12. Mies soutaa venettä _____ kohti rantaa.
   a) rauhallisine vetoineen
   b) rauhallisin vedoin
   c) rauhallisten vetojen

13. On tärkeää, että lapset saavat elää lapsuuden
   _____
   a) huolien ja murheiden.
   b) huolineen ja murheineen.
   c) huolitta ja murheitta.

14. Me kaikki toivomme, että läheiset ystävät hyväksyvät meidät _____
a) kaikkien puutteidemme.
b) kaikki puutteemme.
c) kaikkine puutteinemme.

TEHTÄVÄ 2

Indefiniittipronomit

Valitse oikea vaihtoehto.

1. _____ kulttuurissa on omat tapansa.
a) Kaikissa
b) Jokaisessa
c) Kaikessa

2. Ihminen tottuu _____
a) kaikkiin.
b) jokaiseen.
c) kaikkeen.

3. Ulkoa kuului _____ outoa ääntä.
a) yhtä
b) jotakin
c) erästä

4. Minä toivon, että sinä löydät _____ ihmisen, joka voi auttaa sinua.
a) jonkin
b) erään
c) jonkun

5. _____ entisellä koulukaverillani on huvila Turun saaristossa.
a) Yhdellä
b) Jollakulla
c) Jollakin

6. Minä vuokrasin tämän asunnon _____ hyvältä ystävältäni.
   a) joltakin
   b) eräältä
   c) jokaiselta

7. Minä en enää luota sinisilmäisesti _____ ihmisiin.
   a) jokaiseen
   b) kaikkiin
   c) johonkin

8. _____ Pohjoismaiden lipussa on risti.
   a) Jokaisen
   b) Jonkin
   c) Kaikkien

9. Ihminen ei voi saada elämässä _____ mitä hän haluaa.
   a) kaiken,
   b) kaikki,
   c) kaikkea,

TEHTÄVÄ 3

Lauseiden yhdistäminen

Valitse oikea vaihtoehto.

1. Me eläisimme paratiisissa, _____ sodat loppuisivat maailmasta.
   a) jossa
   b) kunnes
   c) jos

2. Maailmassa on paljon lapsia, _____ eivät voi käydä koulua.
   a) koska
   b) jotka
   c) keitä

3. Osa ihmisistä ei viihdy kaupungeissa, _____ he nauttivat maaseudun rauhasta.
   a) kun
   b) mutta
   c) vaan

4. Monet vanhemmat toivovat, _____ heidän lapsillaan olisi parempi elämä kuin heillä itsellään.
   a) koska
   b) jos
   c) että

5. On vaikeaa ymmärtää, _____ varakkaat ihmiset ovat onnettomia.
   a) mitkä
   b) vaikka
   c) miksi

6. Lumi peittää maan, _____ kevätaurinko sulattaa sen.
   a) koska
   b) kunnes
   c) jossa

7. Lapset, _____ vanhemmat ovat eronneet, asuvat joko isän tai äidin luona.
   a) joiden
   b) ketkä
   c) joista

8. _____ köyhyys astuu sisään ovesta, rakkaus lentää ulos ikkunasta.
   a) Kun
   b) Koska
   c) Kuinka

9. Soitan varmasti poliisille, _____ hän lakkaa häiritsemästä minua.
   a) kuinka
   b) ellei
   c) kun

10. Oletko sinä tyytyväinen kaikkeen, _____ olet saavuttanut elämässäsi?
   a) jonka
   b) minkä
   c) johon

11. Kukaan meistä ei tiennyt, _____ Salomonsaaret sijaitsee Melanesiassa.
   a) missä
   b) jossa
   c) että

12. Minä pidän työstäni, _____ haluaisin opiskella vielä jotakin uutta.
a) jos
b) että
c) mutta

13. Hän menetti konkurssissa koko omaisuutensa, _____ takia hän masentui.
a) miksi
b) minkä
c) jonka

14. Monet nuoret tupakoivat, _____ se on vaarallista terveydelle.
a) koska
b) vaikka
c) miksi

15. Monet haluavat matkustaa etelään marraskuussa, _____ Suomessa on kylmää ja pimeää.
a) kunnes
b) ennen kuin
c) jolloin

16. Maailmassa on paljon maita, _____ haluaisin käydä.
a) mihin
b) joissa
c) että

17. Suomessa ei voi äänestää yleisissä vaaleissa _____ on saanut kansalaisuuden.
a) ennen kuin
b) jos
c) vaikka

18. Minulla ei ollut enää yhtään rahaa, _____ minun oli pakko mennä töihin.
a) koska
b) vaikka
c) joten

19. Valtio kerää veroja _____ julkiset palvelut toimisivat.
a) jos
b) mutta
c) jotta

TEHTÄVÄ 4

Intransitiiviset ja transitiiviset verbit

Valitse oikea vaihtoehto.

1. Kuka jaksaa _____ tämän matkalaukun autoon?
   a) nousta
   b) nostaa

2. Atomipommi _____ Hiroshiman kaupungin vuonna 1945.
   a) tuhoutui
   b) tuhosi

3. Firma _____ uuden pääkonttorin Helsingissä.
   a) avasi
   b) avautui

4. Turistin passi _____ hotellihuoneesta.
   a) katosi
   b) kadotti

5. Lääketehtaat _____ uusia lääkkeitä.
   a) kehittyvät
   b) kehittävät

6. Katuvalot _____ illalla.
   a) syttyvät
   b) sytyttävät

7. Uteliaat ihmiset _____ katsomaan tulipaloa.
   a) kokoontuivat
   b) kokosivat

8. Kun ulkona sataa vettä, on viisasta _____ sadetakki päälle.
   a) pukeutua
   b) pukea

9. Kun ajoimme risteykseen, liikennevalo _____ punaiseksi.
   a) vaihtui
   b) vaihtoi
   c) vaihdettiin

10. Hammaslääkäri _____ potilaalta viisaudenhampaan.
a) poistui
b) poisti
c) poistettiin

11. Paperia ja kartonkia _____ selluloosasta.
a) valmistuvat
b) valmistaa
c) valmistetaan

12. Palavat jätteet _____ polttamalla.
a) häviävät
b) hävittävät
c) hävitetään

13. Estonia-laivan onnettomuudessa vuonna 1994 _____ noin 900 henkeä.
a) hukkui
b) hukutti
c) hukutettiin

14. Liikkuva poliisi _____ auton, joka ajoi ylinopeutta.
a) pysähtyi
b) pysäytti
c) pysäytettiin

TEHTÄVÄ 5

Partisiipit

Valitse oikea vaihtoehto.

1. Stand-up-koomikot kertovat lavalla _____ juttuja.
a) nauravia
b) naurettavia
c) naurettuja

2. Hallitus ei toteuttanut kansan _____ uudistuksia.
a) vaatineita
b) vaadittuja
c) vaatimia

3. Marilyn Monroe oli aikoinaan _____ näyttelijä.
   a) ihaileva
   b) ihailema
   c) ihailtu

4. Vuorikiipeilijät nousivat kohti lumen _____ huippua.
   a) peittämää
   b) peittänyttä
   c) peitettävää

5. Monikulttuurisuus-seminaariin osallistui paljon asiasta _____ ihmisiä.
   a) kiinnostavia
   b) kiinnostuneita
   c) kiinnostamia

6. Joulukuusen alla on kauniisiin paketteihin _____ lahjoja.
   a) kääriviä
   b) käärittyjä
   c) käärineitä

7. Suomessa _____ sanomalehdet ovat yksityisten yritysten _____

a) julkaisemat	a) omistamia.
b) julkaisevat	b) omistettuja.
c) julkaistavat	c) omistavia.

TEHTÄVÄ 6

Partisiippien erikoiskäyttöä / modaalirakenne / finaalirakenne

Valitse oikea vaihtoehto.

1. Tulkin on _____ ainakin kaksi kieltä.
   a) hallitakseen
   b) halliten
   c) hallittava

2. Maapallo liikkuu auringon ympäri samalla _____ akselinsa ympäri.
   a) kiertääkseen
   b) kiertäen
   c) kiertäneeksi

3. Hän on liian optimistinen luonne _____ näin pienestä vastoinkäymisestä
   a) masennuttava
   b) masentuen
   c) masentuakseen

4. Televisio-ohjelmat ovat nykyään _____ vain digitaalisina lähetyksinä.
   a) nähtävä
   b) nähtävissä
   c) nähden

5. Hän vietti loman yksin _____ paikallisiin nähtävyyksiin.
   a) tutustuen
   b) tutustuttava
   c) tutustuttavissa

6. Yleisö seurasi trapetsitaiteilijan esitystä hengitystä _____
   a) pidättääkseen.
   b) pidätettävä.
   c) pidättäen.

7. Hän lähti kävelemään metsään _____ hetken hiljaisuudesta.
   a) nautittava
   b) nauttiakseen
   c) nautittua

8. Johtaja on _____ seuraavan kerran vasta loman jälkeen.
   a) tapaavinaan
   b) tavattava
   c) tavattavissa

9. Olen liian hermostunut _____ keskittymään.
   a) pystyttävä
   b) pystyen
   c) pystyäkseni

10. Vieras oli _____ kahvia, mutta hän kaatoi sen kukkaruukkuun, kun kukaan ei nähnyt.
   a) juotavissa
   b) juovinaan
   c) juotava

11. Isä nukkuu sohvalla äänekkäästi _____
   a) kuorsatakseen.
   b) kuorsattava.
   c) kuorsaten.

12. Tulin _____ olohuoneeseen väärän väriset tapetit.
   a) ostettavissani
   b) ostaneeksi
   c) ostaakseni

13. Kaikkien kansalaisten on _____ lakia.
   a) noudattaen
   b) noudattavinaan
   c) noudatettava

14. Isä lähetti pojan _____ anteeksi opettajalta.
   a) pyytämään
   b) pyytääkseen
   c) pyytäen

15. Kun olin saanut kirjeen _____ vein sen postilaatikkoon.
   a) kirjoitettua,
   b) kirjoitettava,
   c) kirjoitettavissa,

16. Meidän oli pakko soittaa taksi _____ ajoissa asemalle.
   a) ehtien
   b) ehdittyä
   c) ehtiäksemme

17. Olin _____ pois, mutta jäin kuuntelemaan salaa oven taakse.
a) lähdettyä
b) lähtevinäni
c) lähdettävissä

18. Minä kuuntelin ystävän moitteita _____ häpeästä.
a) punastuen
b) punastuttava
c) punastuakseni

19. Pallo lensi _____ aidan yli kadulle.
a) pomppimaan
b) pomppien
c) pomppiakseen

20. Äkkipikaiset ihmiset tulevat usein _____ asioita, joita he eivät tarkoita.
a) sanoen
b) sanoakseen
c) sanoneeksi

TEHTÄVÄ 7

Temporaaliset ja kertovat lauseenvastikkeet

Valitse oikea vaihtoehto.

1. _____ aamukahvia luen samalla sanomalehteä.
a) Juotuani
b) Juovani
c) Juodessani

2. Kun kuume oli laskenut, potilas tunsi _____ jo paljon paremmin.
a) voineensa
b) voivansa
c) voituaan

3. _____ viisi vuotta Helsingissä veljeni muutti Jyväskylään.
a) Asuttuaan
b) Asuessaan
c) Asuneensa

4. Syksyllä toteamme _____ nopeasti.
a) kesän kuluessa
b) kesän kuluneen
c) kesän kuluttua

5. Pessimistit ennustavat _____
a) maapallon tuhoutuneen.
b) maapallon tuhouduttua.
c) maapallon tuhoutuvan.

6. _____ on mukavaa lukea naistenlehtiä.
a) Kampaajan leikattua hiukset
b) Kampaajan leikkaavan hiukset
c) Kampaajan leikatessa hiuksia

7. Kaikissa uskonnoissa selitetään _____ kuoleman jälkeen.
a) elämän jatkuessa
b) elämän jatkuvan
c) elämän jatkuttua

8. _____ lääkäriksi hän sai työpaikan keskussairaalasta.
a) Valmistuneensa
b) Valmistuttuaan
c) Valmistuvansa

9. Tiedemiehet arvelevat _____ miljardeja vuosia sitten.
a) maapallon syntyneen
b) maapallon synnyttyä
c) maapallon syntyessä

10. _____ työssä lapset ovat päivähoidossa.
a) Vanhempien oltua
b) Vanhempien ollessa
c) Vanhempien olevan

11. Tiedämme _____ joskus Englannin siirtomaa.
a) Intian ollessa
b) Intian oltua
c) Intian olleen

12. _____ tulipalon jäljellä oli enää savuavat rauniot.
a) Palomiesten sammutettua
b) Palomiesten sammuttaessa
c) Palomiesten sammuttavan

13. Autolla _____ täytyy käyttää turvavöitä.
a) ajavan
b) ajettua
c) ajettaessa

14. Keski-ikäiset huomaavat _____
a) ryppyjen lisääntyessä.
b) ryppyjen lisääntyvän.
c) ryppyjen lisäännyttyä.

15. Elektroniikan kysyntä kasvaa _____
a) elintason noustessa.
b) elintason nousevan.
c) elintason nousseen.

16. Vasta, kun näin tyhjän asunnon, tajusin _____
a) hänen lähteneen.
b) hänen lähtiessään.
c) hänen lähdettyään.

17. _____ häneen paremmin huomasin _____ mukava ihminen.

a) Tutustuvani	a) hänen ollessa
b) Tutustuttuani	b) hän oltuaan
c) Tutustuneeni	c) hänen olevan

18. Tasa-arvosta _____ tarkoitetaan usein naisten ja miesten välistä tasa-arvoa.
a) puhuvan
b) puhuttaessa
c) puhuessa

TEHTÄVÄ 8

Partisiipit määritteinä ja kertovat lauseenvastikkeet

Muuta lihavoidut verbit aktiivin 1. partisiippiin.

Karhu – metsän kuningas

Maapallolla on vain muutamia karhulajeja. Suomessa (1) elävän (**elää**) maakarhun latinankielinen nimi on *Ursus arctos*. Pohjois-Amerikassa (2) _____ (**esiintyä**) harmaakarhujen paino voi nousta jopa 800 kiloon. Mustakarhu on myös amerikkalainen laji. Television luontodokumenteissa voi nähdä näiden nopeasti (3) _____ (**liikkua**) eläinten (4) _____ (**kalastaa**) lohia joesta. Kaikkien karhujen tiedetään (5) _____ (**nukkua**) kylmän ajan talviunta. Talven aikana pesässä (6) _____ (**syntyä**) pentuja on tavallisesti kaksi tai kolme.

TEHTÄVÄ 9

Partisiipit määritteinä ja kertovat lauseenvastikkeet

Muuta lihavoidut verbit aktiivin 2. partisiippiin.

Sibelius – sinivalkoinen säveltäjämestari

Vuonna 1865 (1) syntyneen (**syntyä**) Jean Sibeliuksen täydellinen etunimi oli Johan Julius Christian. Kaikki eivät tiedä Sibeliuksen (2) _____ (**haaveilla**) ensin viulistin urasta. Kun Sibelius oli säveltänyt 7. sinfoniansa, kaikki odottivat sille jatkoa. Sibelius tunsi kuitenkin jo (3) _____ (**tehdä**) elämäntyönsä, eikä yleisö saanut koskaan kuulla kahdeksannen sinfonian soivan. 92-vuotiaaksi (4) _____ (**elää**) Sibeliuksesta tuli Suomen tunnetuin säveltäjä. Vuonna 1988 (5) _____ (**ilmestyä**) Sibeliuksen elämäkerrassa kerrotaan suuren taiteilijan elämänkaaren vaiheista.

TEHTÄVÄ 10

Kaikki lauseenvastikkeet

Korvaa lauseenvastikkeet sivulauseilla.

(1) Keski-ikäinen pariskunta huomasi **tehneensä** vuosikausia kovasti töitä ilman taukoa. (2) **Elettyään** kauan vaatimattomasti ja **säästettyään** tarpeeksi rahaa mies ja vaimo totesivat **ansainneensa** jo pienen loman. (3) He ilmoittivat ystävilleen **lähtevänsä** luksusristeilylle Karibialle.

(4) **Maksettuaan** matkan he tarkistivat budjettinsa ja totesivat säästöjen **vähentyneen** huomattavasti. (5) Koska he halusivat rahaa **jäävän** vielä tuliaisiinkin, he päättivät tinkiä omasta mukavuudestaan ja kuluttaa niin vähän rahaa ruokaan kuin vain mahdollista. He päättivät siis kokonaan kieltäytyä syömästä laivan gourmet-ravintolassa.

(6) Muiden matkustajien **ahmiessa** runsaita lounaita ja päivällisiä laivan ravintolassa pariskunta istui aurinkokannella omia eväitään **syöden**.

(7) Parin viikon **risteilyn lähestyessä** loppuaan pariskunta laski rahansa. (8) **Huomattuaan**, että rahaa oli jäljellä vielä jonkin verran, vaimo ehdotti miehelle, että he menisivät viimeisenä iltana syömään oikein lämpimän aterian ravintolaan.

He pukeutuivat parhaimpiinsa ja astuivat ruokasaliin. (9) **Orkesterin soittaessa** lavalla rauhallista valssia he istuutuivat **suolet kurnien** pöytään.

(10) **Tarjoilijan tuotua** pariskunnalle ruokalistan mies katseli sitä otsa rypyssä. Sitten hän kutsui hovimestarin paikalle.

(11) **Hovimestarin kumartaessa** kohteliaasti mies kysyi vähän **häpeillen**: "Anteeksi, mutta meidän on vähän vaikeaa päättää, mitä me tilaamme, kun tähän listaan ei ole merkitty ruokien hintoja."

(12) **Miehen puhuessa** hovimestari hymyili ystävällisesti ja sanoi sitten **kulmakarvojaan kohottaen**: "Hyvä herra, ruokalistassa ei ole hintoja, koska kaikki ateriat sisältyvät risteilyn hintaan. Me oletamme luonnollisesti **asiakkaiden tietävän** tällaiset perusasiat."

TEHTÄVÄ 11

Valitse oikea vaihtoehto.

Lasi on vanha keksintö

Lasinvalmistus on vanha keksintö. Suomeen lasinvalmistustaito tuli 1600-luvun lopulla. Tavallinen lasi valmistetaan (1) _____, mutta lasityyppien välillä on suuria eroja. Lasin (2) _____ käytetään hyvin korkeita lämpötiloja: sulatusuunin lämpötila (3) _____ usein yli tuhannen asteen. Lasipullot valmistetaan (4) _____, mutta halpa talouslasi – lasilautaset ja juomalasit – puristetaan muoteissa. Taide-esineet tehdään (5) _____. Italia ja erityisesti Venetsian alue ovat kuuluisia (6) _____ _____. Lasia, (7) _____ on poikkeukselliset valontaitto-ominaisuudet, sanotaan (8) _____. Lähes kaikki käyttämämme lasi on ihmisen (9) _____, mutta lasia syntyy myös luonnossa. Esimerkiksi tulivuorenpurkauksen yhteydessä syntyy laavalasia, joka on nopeasti (10) _____ _____.

1. a) kvartsihiekassa
   b) kvartsihiekasta
   c) kvartsihiekalle

2. a) valmistamisessa
   b) valmistamatta
   c) valmistamalla

3. a) nostaa
   b) nousee
   c) noussut

4. a) puhaltaakseen
   b) puhaltavat
   c) puhaltamalla

5. a) käsityöllä
   b) käsityössä
   c) käsityönä

6. a) taidokkaiksi taidelaseiksi
   b) taidokkaista taidelaseista
   c) taidokkailta taidelaseilta

7. a) jolla
   b) missä
   c) kenellä

8. a) kristalliksi
   b) kristallia
   c) kristallina

9. a) valmistettua
   b) valmistavia
   c) valmistamaa

10. a) jäähtymässä laavamassassa
    b) jäähtynyttä laavamassaa
    c) jäähtyvä laavamassa

TEHTÄVÄ 12

Valitse oikea vaihtoehto.

Kaamos – Pohjolan pimeä kausi

Suomen talvi on paitsi kylmä myös pimeä. Pohjoisen pitkää, pimeää kautta kutsutaan (1) _____. Valoisan ja lämpimän kauden (2) _____ ihmiset viettävät enemmän aikaa kotona neljän seinän sisällä. On luonnollista, että sosiaalisten kontaktien (3) _____ ihmiset kääntyvät enemmän sisäänpäin ja siitä seuraa yksinäisyyden tunteita. Kaamoksella on kuitenkin myös (4) _____ hormonaalisia vaikutuksia elimistöön. Pohjoisen asukkaat ovat tietysti tottuneet (5) _____ toimeen arktisissa olosuhteissa, mutta pimeys voi tutkimusten mukaan vaikuttaa (6) _____ sekä ihmisten aineenvaihduntaan että mielentilaan. Tämän takia ihminen voi tuntea itsensä (7) _____.

Muutama vuosi siten kaamosmasennusta vastaan alettiin taistella (8) _____. Yksi merkittävä menetelmä on valohoito, (9) _____ voidaan vaikuttaa suoraan ihmisen hormonitoimintaan. Monet sanovat valohoitoa (10) _____ _____, että he aikovat myös tulevaisuudessa jatkaa sen käyttöä (11) _____ paremmin pimeän talven yli.

1. a) kaamoksena.
   b) kaamokseksi.
   c) kaamosta.

2. a) päätyttyä
   b) päättyessään
   c) päättymässä

3. a) vähentyäkseen
   b) vähentymästä
   c) vähentyessä

4. a) puhtaasti
   b) puhtaana
   c) puhtaiksi

5. a) tullakseen
   b) tullessa
   c) tulemaan

6. a) haitallisena
   b) haitalliseen
   c) haitallisesti

7. a) masentuen.
   b) masentuneeksi.
   c) masentuvan

8. a) uusin menetelmin
   b) uusiin menetelmiin.
   c) uusia menetelmiä.

9. a) mistä
   b) jolla
   c) johon

10. a) kokeillen
    b) kokeilemaan
    c) kokeiltuaan

11. a) jaksaen
    b) jaksaakseen
    c) jaksavansa

TEHTÄVÄ 13

Valitse oikea vaihtoehto.

Taj Mahal – Intian jalokivi

Agran kaupunki sijaitsee kahden ja puolen tunnin junamatkan (1) _____ Intian pääkaupungista New Delhistä. Turistit vierailevat kaupungissa pääasiassa (2) _____ Taj Mahalin, Intian kuuluisimman arkkitehtonisen ihmeen. Rakennus on niin ihastuttava, että kuuluisa runoilija Tagore sanoi sen (3) _____ "kyynel ajan poskella". Korkealla, punaisella hiekkakivikukkulalla (4) _____ rakennuksen nimi tarkoittaa "Kruunun palatsia". Rakennuksessa on valtava valkoinen marmoriterassi, (5) _____ ympäröi neljä minareettia. Taj Mahal on hautamonumentti, jonka hallitsija Shah Jahal rakennutti lempivaimonsa Muntaz Mahalin (6) _____ synnytykseen. Mies oli niin (7) _____ vaimonsa kuolemasta, että hänen hiuksensa ja partansa muuttuivat (8) _____ muutamassa kuukaudessa. Upea monumentti valmistui vuonna 1643 rakennustyön (9) _____ yli 20 vuotta. Taj Mahal on edelleen suuren ja (10) _____ rakkauden symboli ja ylistyslaulu kauniille naiselle.

1. a) päästä
   b) päässä
   c) päälle

2. a) nähden
   b) nähdessään
   c) nähdäkseen

3. a) olemaan
   b) olevan
   c) ollessaan

4. a) sijaitsevan
   b) sijaittua
   c) sijaitsemalla

5. a) missä
   b) jotka
   c) jota

6. a) kuoltua
   b) kuollessaan
   c) kuollakseen

7. a) järkyttävä
   b) järkyttynyt
   c) järkyttämä

8. a) valkoisiin
   b) valkoisina
   c) valkoisiksi

9. a) kestävän
   b) kestämällä
   c) kestettyä

10. a) kuolleen
    b) kuolemasta
    c) kuolemattoman

TEHTÄVÄ 14

Valitse oikea vaihtoehto.

Kaktus – kasvikunnan piikikäs selviytyjä

Kaktukset ovat pääasiassa Amerikan lauhkeilla tai kuumilla alueilla (1) _____ kasveja. Kaktukset pystyvät varastoimaan varsiinsa nestettä lyhyen sadekauden aikana ja siksi ne selviytyvät kuivassa maaperässä (2) _____ pitkiäkin aikoja. Suomessa ei ole yhtään luonnossa (3) _____ kaktusta, mutta ne ovat meillä hyvin (4) _____ huonekasveja. Koska kaktukset ovat kotoisin puuttomista erämaista, joissa aurinko paistaa (5) _____, ne viihtyvät sisälläkin parhaiten aurinkoisella eteläikkunalla. Usein luullaan virheellisesti, että kaktukset eivät tee kukkia. Oikein (6) _____ kaktuksiin kuitenkin kehittyy joka vuosia kukkia. (7) _____

kaktukset tarvitsevat talvilevon viileässä paikassa. Kaktuksen kukat voivat olla punaisia, keltaisia tai violetteja. Useimmat yökaktukset kukkivat (8) _____. Eräiden yökaktusten kukat kestävät vain muutaman tunnin, keskiyöstä aamunkoittoon asti.

1. a) tavatuilla
   b) tapaamia
   c) tavattavia

2. a) vedessä
   b) vedettä
   c) vetenä

3. a) kasvatettua
   b) kasvavaa
   c) kasvanutta

4. a) suosittuja
   b) suosineita
   c) suosivia

5. a) esteessä
   b) esteellä
   c) esteettä

6. a) hoitaneena
   b) hoidettuina
   c) hoitaviksi

7. a) Kukkimassa
   b) Kukkiakseen
   c) Kukkimatta

8. a) valkoisissa kukissa
   b) valkoisin kukin
   c) valkoisiksi kukiksi

TEHTÄVÄ 15

Valitse oikea vaihtoehto.

Yksi maailma, yksi lupaus – 100-vuotias partioliike yhä voimissaan

Partioliike on englantilaisen Robert Baden-Powellin vuonna 1908 (1) _____ _____ nuorisoliike. Partioliikkeen yleismaailmallinen tunnus "Ole valmis!" kehottaa nuoria (2) _____ muita ihmisiä joka tilanteessa. Baden-Powell halusi ottaa käyttöön yhtenäisen univormun (3) _____ nuorten yhteishenkeä ja keskinäistä tasa-arvoa. Liike on ollut alusta lähtien poliittisesti (4) _____, ja siksi sitä voidaankin pitää yhtenä (5) _____ rauhanliikkeistä.

Partioliike tuli Suomeen jo vuonna 1910. Vuonna 1917 Suomen partioliikkeeseen on arvioitu (6) _____ jo 18 000 partiolaista. Suomalaiset partiopojat osallistuivat ensimmäisen kerran kansainväliselle, vuonna 1924 Tanskassa (7) _____ jamboree-leirille. 1960-luvulta lähtien erityisesti Afrikassa ja Aasiassa partioliikkeellä on ollut (8) _____ merkitys. Nykyään suomalaiset partiolaiset ovat aktiivisesti mukana kansainvälisessä kehitysyhteistyössä Sambiassa, Senegalissa ja Nepalissa.

Satavuotias partioliike on maailman laajin vapaaehtoisuuteen (9) _____ _____ nuorisojärjestö. Maailmassa on tällä hetkellä yli 38 miljoonaa partiolupauksen (10) _____ partiopoikaa ja -tyttöä.

1. a) perustettu
   b) perustaneen
   c) perustama

2. a) auttaakseen ja palvellakseen
   b) auttamaan ja palvelemaan
   c) auttamista ja palvelemista

3. a) korostamalla
   b) korostaessaan
   c) korostaakseen

4. a) sitouduttuaan
   b) sitoutumaton
   c) sitoutuen

5. a) tunnetuimmista
   b) tuntemista
   c) tunteneena

6. a) kuuluneen
   b) kuulunutta
   c) kuulumassa

7. a) järjestämään
   b) järjestävälle
   c) järjestetylle

8. a) kasvava
   b) kasvatettu
   c) kasvattama

9. a) perustama
   b) perustuneeseen
   c) perustuva

10. a) antavaa
    b) annettua
    c) antanutta

TEHTÄVÄ 16

Valitse oikea vaihtoehto.

Euroviisut – sävellyskilpailusta mediaspektaakkeliksi

Euroviisujen keksijänä pidetään ranskalaista Marcel Baisonia, (1) _____ alkuperäisenä ideana oli tehdä (2) _____ eri Euroopan maiden kansallista viihdemusiikkia. Tätä näkökulmaa korostettiin kilpailusäännöissä siten, että vuoteen 1999 saakka kilpailukappaleet oli (3) _____ kunkin maan virallisella kielellä. Nykyään tuo rajoitus on poistettu ja englannista on tullut (4) _____ esityskieli. Laulujen kansalliset piirteet ovat samalla melkein kadonneet, ja nykyisiä kappaleita (5) _____ on usein mahdotonta päätellä, (6) _____ maan esityksestä on kysymys, niin samanlaisilta ne kuulostavat. Lavashow ja spektaakkelimaisuus ovat esityksissä yhä tärkeämpiä elementtejä.

Ensimmäinen pienimuotoinen Eurovision-laulukilpailu pidettiin Sveitsin Luganossa vuonna 1956, (7) _____ mukana oli vain seitsemän kilpailusävelmää. Kun kilpailun suosio myöhemmin kasvoi, jouduttiin loppukilpailussa (8) _____ maiden määrää (9) _____. Edellisenä vuonna huonoimmin (10) _____ maat eivät voi osallistua seuraavan vuoden kilpailuun, (11) _____ ne jäävät odottamaan uutta tilaisuutta yhden vuoden yli. Kilpailun päärahoittajina (12) _____ Ranskalla, Saksalla, Espanjalla ja Isolla-Britannialla on kuitenkin pysyvä oikeus osallistua kilpailuun, (13) _____ ne eivät menestyisikään.

Suomi osallistui Euroviisuihin ensimmäisen kerran jo vuonna 1961, mutta menestys oli pitkään hyvin vaatimaton. Vuonna 2006 suomalaiset saivat vihdoin kauan (14) _____ voiton "hirviöyhtye"

Lordin (15) _____ *Hard Rock Hallelujah* -kappaleellaan ennätyksellisen pistemäärän. Euroviisujen kaikkein (16) _____ maa on Irlanti, joka on voittanut kilpailun peräti seitsemän kertaa.

1. a) jota
   b) kenellä
   c) jonka

2. a) tuntemaksi
   b) tunnetuksi
   c) tuntevaksi

3. a) laulamassa
   b) laulettava
   c) laulavana

4. a) hallittu
   b) hallinnut
   c) hallitseva

5. a) kuunnellessa
   b) kuunnellen
   c) kuuntelemassa

6. a) jonka
   b) minkä
   c) mistä

7. a) koska
   b) jolloin
   c) kunnes

8. a) esiintyvässä
   b) esiintyneessä
   c) esiintyvien

9. a) rajoitettua.
   b) rajoittamalla.
   c) rajoittamaan.

10. a) sijoittuneet
    b) sijoitettuja
    c) sijoittuvissa

11. a) mutta
    b) jos
    c) vaan

12. a) toimineena
    b) toimivilla
    c) toimivista

13. a) kun
    b) vaikka
    c) jotka

14. a) kaipaamansa
    b) kaivanneen
    c) kaivattua

15. a) keräävänsä
    b) keränneellä
    c) kerättyä

16. a) menestyvämpi
    b) menestynein
    c) menestytty